

Gorenjski Glas

PETEK, 14. MAJA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 38, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Za boljšo oskrbo s pitno vodo

Župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež je v torek z izbranimi izvajalcema podpisal pogodbo za gradnjo vodovodnih sistemov Lučine in Vršanj - Brda.

MATEJA RANT

Gorenja vas – Okrog 3,5 milijona evrov vreden projekt oskrbe s pitno vodo v porečju Sore obsega izgradnjo 18,5 kilometra novih cevodov in rekonstrukcijo petih vodohranov, predvsem pa vključitev dodatnih virov kakovostne pitne vode za osrednji vodooskrbni sistem občine. Naložba, ki jo v višini 62 odstotkov upravičenih stroškov sofinancirata Evropska unija iz Kohezijskega sklada in država, naj bi bila končana v dveh letih. Ob tem je župan Milan

Čadež poudaril, da gre za izredno zahteven projekt, saj za oskrbo višjeležečih krajev z vodo potrebujejo različno tehnologijo, od vodohranov do črpalšč. Gradnjo bo na območju Lučin izvajalo podjetje Lavaco, za območje Vršanj - Brda pa Zidgrad. Za vse vodovodne odseke so že pridobili gradbena dovoljenja in vsa potrebna soglasja ter služnostne pogodbe, zato se bo gradnja po pričakovanih začela še pred poletjem.

Po besedah župana Čadeža imajo v njihovi občini srečo, da so dežela pod

Blegošem, ki zaradi sestave kamnin hrani ogromne količine vode. »Na območju Lučin pa je kraški svet, zato tu ni akumulacije večjih količin vode. S strokovnjaki smo se zato odločili, da v ta del naše občine pripeljemo vodo iz doline.« Z ambicioznim projektom, za katerega so pridobili 1,5 milijona evrov kohezijskih sredstev, bodo zdaj vodo izpod Blegoša pripeljali na drugo stran občine, je razložila direktorica občinske uprave Elizabeta Rakovec.

► 9. stran

Župan Milan Čadež je z izbranimi izvajalcema podpisal pogodbo za gradnjo vodovodnih sistemov Lučine in Vršanj - Brda.

Novo sproščanje ukrepov

Od ponedeljka naprej bo na kulturnih prireditvah lahko zasedena polovica sedežev, a bodo morali tako nastopajoči kot obiskovalci, ki covida-19 še niso preboleli, imeti negativni test ali biti cepljeni. V ponedeljek se v šolske klopi vračajo vsi dijaki in študenti po modelu B. Prešli smo v rumeno fazo.

URŠA PETERNEL

Kranj – Vlada je na sredini seji epidemijo podaljšala za trideset dni, obenem pa sprostiti nekatere ukrepe. Na kulturnih prireditvah v zaprtih javnih prostorih in na prostem bo od ponedeljka lahko zasedena polovica sedežev. A tako nastopajoči kot udeleženci, ki covida-19 še niso preboleli, morajo imeti negativni test ali biti cepljeni. V cerkvah bo lahko zasedena največ polovica sedišč, negativni test, cepljenje ali prebolelost pa niso potrebni. Na prireditvah in shodih je od jutri dovoljeno zbiranje

do petdeset oseb. V ponedeljek se sproščajo vsa športna tekmovanja, tako za registrirane kot rekreativne športnike, dovoljena je tudi prisotnost gledalcev na tekmovanjih, a morajo imeti negativni test, biti cepljeni ali covid-19 že preboleli.

Priprava in strežba jedi in pijač v gostinskih obratih bo od ponedeljka naprej dovoljena od 5. do 22. ure (dослед 7. do 19. ure). V notranjosti gostinskih obratov za eno mizo še naprej lahko sedijo največ štiri osebe; če gre za člane iste družine, pa je oseb za isto mizo lahko tudi več.

Na področju turizma kampi lahko napolnijo do sedemdeset odstotkov razpoložljivih enot. Vlada je dovolila tudi odprtje igralnih salonov, ki lahko ponujajo do polovice kapacitet.

Ob vstopu v Slovenijo uvajajo možnost predčasne prekinitve karantene s PCR-testom peti dan po napotitvi v karanteno, sprememba stopi v veljavo jutri.

V ponedeljek pa v srednjih šolah in na fakultetah spet velja model B, kar pomeni, da bodo dijaki in študenti ponovno lahko ves čas v šoli.

► 2. stran

Občine spet bolj zadolžene

Dolg 212 slovenskih občin se je ob koncu lanskega leta približal milijardi evrov. Bolj zadolžene so tudi občine širšega območja Gorenjske.

► 4. stran

UGODNE CENE LESNIH PELETOV S40
KAKOVOSTNI RAZRED 1
energija narave

10. - 17. MAJ

A1 kakovostnega razreda

258,57 €

1050 kg z dostavo do 60 km

NAKUP NA OBROKE
www.lesnipeleti.si
051 250 440

NAGRADNA IGRA
med kupci bomo izžrebali **3 nagrade**, 2x polpenzion za dve osebi.

GORENJSKA

Obnova zapuščenih območij

Konec maja se zaključuje triletni Projekt trAILS – Transformacija alpskih industrijskih krajin, v katerem je sodelovala tudi Občina Tržič.

6

ŠPORT

Jeseniški hokejisti so prvaki

Jeseničani so že jeseni osvojili naslov pokalnih prvakov, novi naslov državnih prvakov pa je njihov 13. v času samostojne države.

12

GG+

Poklon babištvu in babicam

Rozalija Rajgelj z Orehka pri Kranju je avtorica zanimive in ravno izdane knjige Babice v Kranju in okoliških vaseh pred letom 1950.

19

ZADNJA

Z ragljo in bičem nad ptice

Pred dnevi se je potniško letalo zaradi trka s ptico moralo vrniti na brniško letališče. Takšna »bližnja srečanja« sicer niso vsakdanji dogodek, a tudi nič nenavadnega.

32

VREME

Danes bo pretežno oblačno, pojavljati se bodo začele plohe. Jutri in v nedeljo se bo nadaljevalo nestalno vreme.

7/16 °C
jutri: oblačno s padavinami

9 770352 666025

Upajo na milijon evrov

Gorenjski konzorcij za projekt pametne mobilnosti upa na milijon evropskih evrov.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Letos februarja je ministrstvo za javno upravo objavilo javni razpis za demonstracijske projekte vzpostavljanja pametnih mest in skupnosti (JR PMIS). Uspešna kandidatura na razpisu pomeni pridobitev nepovratnih evropskih sredstev za digitalni in trajnostni razvoj regionalnega okolja s ciljem dviga kakovosti življenja lokalnih prebivalcev. Tako tudi v gorenjskem konzorciju, v katerega je vključenih 17 občin, že več kot tri mesece intenzivno pripravljajo dokumentacijo za razpis ter v luči regijske povezanosti upajo na uspeh.

Konzorcij, povezan in usmerjen v regijski razvoj, ki ga poleg vodilne konzorcijske partnerice Mestne občine Kranj, sestavljajo še občine Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica,

Šenčur, Tržič, Železniki, Žiri in Žirovnica, upa na milijon evrov pridobljenih sredstev. Kot pravijo, bo z razvojem, preizkusom ter predstavitvijo demonstracijskih digitalnih rešitev največ pridobilo lokalno okolje vsake konzorcijske občine, saj so občani in lokalne skupnosti ključni in končni uporabniki.

Med ključnimi cilji, ki jih želijo doseči s projektom, so optimizacija prometa, povečanje splošne varnosti in vključenosti vseh deležnikov, večja digitalna pismenost prebivalcev, zmanjšanje prometnih konic in posledično zmanjšanje onesnaževanja zraka, svetlobnega onesnaževanja ter manj možnosti za prometne nezgode pa tudi ustvarjanje raznovrstnih prihrankov.

Po dobrih treh mesecih tvornega sodelovanja so gorenjske občine tik pred oddajo razpisne dokumentacije in verjamejo, da so pripravile odličan projekt.

Za večjo zaščito živali

Z novelo zakona o zaščiti živali želijo celoviteje urediti področje odgovornega lastništva in zapuščenih živali.

ANA ŠUBIC

Ljubljana – Vlada je pretekli teden na predlog kmetijskega ministrstva sprejela spremembe in dopolnitve zakona o zaščiti živali in ga poslala v obravnavo državnemu zboru po rednem postopku. Predlog novele celoviteje ureja področje odgovornega lastništva in zapuščenih živali.

Predlog zakona predvideva natančnejše določanje sledljivosti izvora psa zaradi preprečevanja in omejevanja preprodaje in ilegalne trgovine (označevanje pasjih mladičev pri prvem lastniku v leglu; regulacija oglaševanja), uvajanje odgovornega lastništva mačk za zmanjševanje števila zapuščenih mačk (dokazovanje lastništva mačk z

označitvijo) in omejitev posedovanja eksotičnih vrst živali zaradi zaščite življenja, zdravja in dobrobiti živali, varovanja zdravja in življenja ljudi ter ohranjanja narave. Predvideni so tudi uvajanje odgovornega lastništva živali z zahtevo o osnovnih znanjih glede njihovih potreb in oskrbe, dopolnitve določb, ki urejajo področje nevarnih psov in ureditev uporabe pastirskih psov za varovanje čred na paši, ter prepoved privezovanja psov, z natančno določenimi izjemami, kjer je privezovanje nujno. Prepovedali bi usmrtitve živali zaradi pridobivanja kože ali krzna in usmrtitve zdravih zapuščenih živali v zavetiščih po 30 dneh ter določili nosilca stroškov za oskrbo zapuščenih živali.

Novo sproščanje ukrepov

◀ 1. stran

Ko bo cepiva dovolj, ga bomo lahko izbirali

V državi se medtem nadaljuje množično cepljenje. Ta teden bodo v cepilnih centrih cepili več kot sto tisoč ljudi s štirimi različnimi vrstami cepiv, je napovedal nacionalni koordinator za logistiko cepljenja Jelko Kacin. S prvim odmerkom je bilo doslej cepljenih že blizu trideset odstotkov odraslih, z drugim odmerkom pa petnajst odstotkov. Ob tem je v državi več kot dvesto tisoč preboleznikov.

Ta teden so cepilni centri prejeli največ cepiva proizvajalca Pfizer-BioNTech, in sicer skoraj 52 odstotkov, na drugem mestu je cepivo AstraZeneca s 34 odstotki, sledi cepivo proizvajalca Johnson&Johnson z devetimi odstotki in cepivo proizvajalca Moderna s šestimi odstotki.

Ob tem je Kacin zagotovil, da bo kljub drugačnim informacijam cepiva AstraZeneca dovolj za vse, ne samo za drugi odmerek, temveč tudi za nova cepljenja.

V Tržiču ta teden velika cepilna akcija

V Zdravstvenem domu Tržič imajo ta teden veliko cepilno akcijo, število cepljenj so s štiristo oseb tedensko povečali na tisoč. Kot so povedali, s podvojenimi ekipami izvajajo cepljenje že od torka, in to od jutra do večera, cepili pa bodo tudi jutri, v soboto, ves dan. V Tržiču, kjer imajo 15 tisoč prebivalcev, so s prvim odmerkom doslej cepili četrtno populacijo oziroma 3840 ljudi, z drugim pa je bilo cepljenih

Ta teden v Tržiču poteka množična cepilna akcija, cepijo v dveh izmenah od jutra do večera, v tem tednu bodo tako cepili tisoč ljudi. / Foto: Gorazd Kavčič

1980 ljudi ali 13,2 odstotka vseh. Pričakujejo, da bodo 15. maja presegli številko sedem tisoč cepljenj.

Prijava na zVEM ali v zdravstvenem domu?

Jože Veternik, direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske (OZG), je včeraj pojasnil, da je v vseh gorenjskih zdravstvenih domovih že omogočena prijava na cepljenje z novo aplikacijo zVEM, nekatere enote pa izjemoma omogočajo tudi prijavo po telefonu.

»S tem, ko je omogočena prijava z aplikacijo zVEM, se ukinja možnost prijave na spletni aplikaciji OZG, ki se je uporabljala do sedaj. V enoti ZD Kranj pa trenutno še poteka prijava na cepljenje na njihovi lastni spletni prijavnici in je uporaba aplikacije zVEM nekoliko preložena, odvisna bo od ustrezne programske rešitve pri

povezavi obeh aplikacij in s tem migracije podatkov. Občani naj spremljajo spletne aplikacije posamezne-

povedala, da se je vlada odločila, da so izpolnjeni pogoji za prehod v rumeno fazo. Povprečno število okužb je

Kdaj bomo lahko izbirali vrsto cepiva, s katerim želimo biti cepljeni? Ko bo na voljo dovolj cepiv, kar pomeni več kot 150 tisoč odmerkov na teden (trenutno jih cepilni centri prejmejo sto tisoč na teden), je napovedal Jelko Kacin.

ga zdravstvenega doma, kjer imajo izbranega zdravnika oziroma kjer se bodo prijavi na cepljenje,« je povedal Jože Veternik.

Smo v rumeni fazi

Epidemiološki podatki so sicer spodbudni, včeraj je sedemdnevno povprečje potrjenih okužb padlo na 494. V bolnišnicah so včeraj zdravili 450 bolnikov s covidom-19. Na včerajšnji vladni novinarski konferenci je vladna govorka Maja Bratuša

padlo pod 600, število hospitaliziranih pa pod 500. Tako v veljavo stopajo ukrepi, ki so predvideni za rumeno fazo.

V zeleno fazo bomo prešli, ko bo sedemtedensko povprečje okužb padlo pod tristo, takrat se bodo odpravile omejitve po vsej državi, še naprej pa bodo veljali splošni higienski ukrepi in prepoved obratovanja barov in diskotek. V zeleni fazi se bo ohranil t. i. pogoj PCT. Po projekcijah bi v zeleno fazo lahko prešli konec maja ali prve dni junija.

Piknik prostor tudi za čebele

MAJA BERTONCELJ

Medvode – V maju zaznamujemo svetovni dan čebel. Posebno pozornost jim letos namenjajo v občini Medvode – tudi z akcijo, ki so jo poimenovali Piknik prostor za čebele. Režijski obrat Občine Medvode, ki skrbi za vzdrževanje večine javnih površin v občini, je na nekatere travnike in parke že postavil table z motivom čebele, ki opozarjajo na pomen čebel in na to, da jim še posebno letos zaradi spomladanske pozebe primanjkuje kvalitetne hrane. Na teh travnikih bodo s prvo košnjo počakali toliko, da bodo cvetlice odcvetele.

Tabla na območju tržnice v središču Medvod, ki opozarja, da bodo s prvo košnjo travnika počakali, dokler ne bodo odcvetele cvetlice. To je eden izmed t. i. piknik prostorov za čebele. / Foto: Gorazd Kavčič

Cesta do vasi pod Golico bo ta konec tedna odprta

Jesenice – Z Občine Jesenice so sporočili, da zaradi slabe vremenske napovedi ta konec tedna ne bodo zaprli ceste na Planino pod Golico in v Javorniški Rovt, prav tako ne bo vozil brezplačni avtobus. Obiskovalci se bodo tako v obe vasi, kjer cvetijo narcise, z osebnimi avtomobili lahko pripeljali brez omejitev, pozivajo pa jih, naj vozila ustrezno parkirajo. Info točki na Jesenicah za Občino Jesenice in na Planini pod Golico bosta delovali med 8. in 13. uro, sedežnica Španov vrh pa ta konec tedna ne bo obratovala. Vse aktualne informacije so na voljo na spletni strani Občine Jesenice in na TIC Jesenice na telefonski številki 04 586 31 78.

Izolacija še najbolj »merljiva«

Od prvega delovnega dne zadržanosti od dela zavarovancem iz sredstev ZZZS pripada nadomestilo plače v primeru izolacije, ki je bila pred epidemijo covida-19 zelo redko razlog odsotnosti z dela – v letu 2019 je bilo v državi takih le deset primerov. V kranjski območni enoti ZZZS je bilo lani v primerjavi z letom 2019 sicer manj oseb začasno zadržanih od dela, vendar pa sta število izgubljenih delovnih dni na aktivnega zavarovanca in povprečna dolžina trajanja odsotnosti z dela pomembno porasla.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Nataša Čarman Korenjak, vodja kranjske območne enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), je poudarila, da glede na to, da epidemija še traja in se vse posledice okužb na zdravstveno stanje in posledično odsotnosti z dela še niso izrazile, njenih učinkov ne moremo v celoti opredeliti.

Še najbolj oprijemljiv podatek je vezan na ukrep izolacije oziroma osamitve osebe, potrjeno okužene z virusom SARS-CoV-2, torej odsotnost z dela zaradi izolacije, kar je finančno breme ZZZS od prvega dne izolacije. »V lanskem letu je bilo po podatkih NIJZ zaradi razloga izolacije v Sloveniji izgubljenih 690 tisoč delovnih dni, kar znese ob povprečnem strošku za izgubljen delovni dan 82,16 evra skupaj torej skoraj 57 milijonov evrov izdatkov iz naslova nadomestil plač za začasno zadržanost od dela samo za razlog izolacije. Leta 2019 je bil ta izdatek 4491 evrov,« je ponazorila Nataša Čarman Korenjak in obenem opozorila, da ti podatki niso realen odraz vpliva epidemije na to področje, ker so nekateri delodajalci uporabili možnost protikoronskih zakonskih ukrepov pomoči, kot je bilo npr. čakanje na delo, in vsi njihovi zaposleni v primeru, da so zboleli, niso šli po formalno dokazilo o izolaciji.

»Poleg tega je izolacija časovno omejena, če pa se v času njenega trajanja covidna bolezen pri obolelem poslabša, se izolacijo kot razlog odsotnosti, prekvalificira v razlog bolezni, s tem pa se izgubi zanesljiva sled izdatkov, vezanih izključno na covid-19. Z vidika možnih podatkov o obravnavi zavarovanih oseb zaradi covida-19 in s tem povezano odsotnostjo z dela bi bolj celosten vpogled v posledice epidemije

Nataša Čarman Korenjak / Foto: osebni arhiv

dobili, če ne bi primerjali le izdatkov, neposredno vezanih na okužbo, pač pa izdatke za vsa bolezenska stanja, ki so posredno vezana na okužbo, ker je ta poslabšala obstoječa bolezenska stanja. Lahko pa je obstoj epidemije, ki je prisotna že dobro leto, tako posegel v življenja posameznikov, da so se pri njih razvila povsem nova bolezenska stanja. Tu mislim predvsem na psihične zdravstvene težave, ki terjajo zdravstveno obravnavo. To bo zagotovo možno ugotoviti in analizirati v prihodnje.«

Jesenice z največ dolgotrajnimi bolniškimi odsotnostmi

V kranjski območni enoti ZZZS je bilo lani v primerjavi z letom 2019 sicer manj zavarovanih oseb začasno zadržanih od dela, vendar pa sta število izgubljenih delovnih dni na aktivnega zavarovanca in povprečna dolžina trajanja odsotnosti z dela (povprečje lani 18,1 dneva, v letu 2019 pa 15,7 dneva) pomembno porasla, kar se odraža v enem največjih indeksov rasti izdatkov za nadomestila v OE Kranj v primerjavi z drugimi OE (indeks 122). Povprečni indeks rasti izdatkov za nadomestila

na nivoju ZZZS je bil lani 116,4. Lani se je občutno povečala tudi osnova za izplačilo nadomestila plače za 7,1 odstotka, kar je tudi vplivalo na višino izdatkov za nadomestila.

Na Gorenjskem je najvišji delež dolgotrajnejših bolniških odsotnosti na območju Izpostave Jesenice (leta 2019 je bil ta delež glede na aktivno prebivalstvo 4,13-odstoten, lani 3,81-odstoten), na območju Izpostave Radovljica (leta 2019 je bil delež 2,72-odstoten, lani 2,96-odstoten) in pa na območju sedeža OE Kranj, kjer je bil vsa leta bistveno nižji od drugih gorenjskih izpostav (leta 2019 je bil delež 2,58-odstoten, lani 2,81). Le na območju Izpostave Škofja Loka razlike niso tako izrazite (leta 2019 je bil delež 2,66-odstoten, lani 2,68-odstoten).

Pomembna zgodnja poklicna rehabilitacija

»Naraščanje začasne zadržanosti od dela je mogoče povezati z različnimi dejavniki, staranjem in posledično večjo obolevnostjo aktivnega prebivalstva, dolgimi čakalnimi dobami za diagnostične storitve in zdravljenje ter s spremenjenimi razmerami oziroma

zahtevami na delovnih mestih.« Kot je tudi opozorila Nataša Čarman Korenjak, v Sloveniji še ni izdelanih sistemov in uveljavljenih mehanizmov za pomoč pri vračanju delavcev na delo po dolgotrajni bolniški odsotnosti ter učinkovite poklicne rehabilitacije. »Glede slednjega poteka pilotni projekt Zgodnja poklicna in zaposlitvena rehabilitacija v procesu vračanja na delo, ki ga vodi URI Soča. V njegovem okviru naj bi se oblikoval model celostne zgodnje poklicne rehabilitacije, torej že v času, ko je zavarovana oseba še v bolniškem dopustu,« je pojasnila.

»Za zaježitev hudega trenda naraščanja absentizma in njegovih posledic bosta v prihodnje ključno vlogo morali odigrati preventivna dejavnost in zgodnja obravnavanje bolezenskih stanj, ki povzročajo največji delež odsotnosti z dela, to so kostno-mišična obolenja, vedenjske in duševne motnje ter duševne stresne motnje. Na tem področju so pomembni programi, financirani iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki jih izvajajo v okviru centrov za krepitev zdravljenja, centrov za duševno zdravje odraslih in centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov. Slednji je konec leta zaživel na Jesenicah. Za področje preventivnega delovanja na področju zdravja delovno aktivne populacije sta pomembni vključnost delodajalcev v promocijo zdravljenja na delovnem mestu in večja vloga specialistov medicine dela prometa in športa,« je še povedala Nataša Čarman Korenjak in sklenila, da pa je kratkoročno rešitev treba iskati v ukrepih za obvladovanje dolgih čakalnih vrst za zdravstvene storitve, ki so se med epidemijo še podaljšale. »Povsem jasno pa je, da je največji izziv, kako rešiti problematiko pomanjkanja kadra v zdravstvu.«

Kolesa so spet na voljo za izposajo

Radovljica – V Radovljici so od ponedeljka spet na voljo kolesa, ki si jih lahko izposodite na petih postajah: v Radovljici na parkirišču nasproti knjižnice, na Gradnikovi cesti, pri železniški postaji in pri vrtcu v Lescah ter pri avtobusni postaji v Begunjah. Skupaj je uporabnikom na voljo 32 koles, dvajset od teh je električnih. Gre za kolesa, ki so od lanskega poletja vključena v gorenjsko mrežo za izposajo, ta pa pokriva območje petih gorenjskih občin, poleg Radovljice še Jesenice, Kranj, Naklo in Trzič. Informacije o pogojih izposoje so na voljo na spletni strani sistema www.gorenjska.bike.

Denar za kolesarsko povezavo

Naklo – Ta teden so iz Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko sporočili, da so odobrili evropska sredstva za projekt DRR – Kranj–Naklo–Zadruga. Za 379 tisoč evrov vreden projekt, ki ga bo Občina Naklo izvajala v okviru Dogovora za razvoj Gorenjske razvojne regije, bo Evropski sklad za regionalni razvoj prispeval skoraj 249 tisoč evrov, prispevek iz državnega proračuna pa bo nekaj več kot 62 tisoč evrov. V okviru projekta bo vzpostavljenih 2,5 kilometra novih kolesarskih povezav. Celotna dolžina kolesarske povezave pa bo po zaključku tega projekta znašala 7,4 kilometra.

K

KOMENTAR
MAJA BERTONCELJ

Odločajo občani

Participativni proračun je bil pred lokalnimi volitvami ena izmed predvolilnih obljub pri številnih županskih kandidatih. Nimajo več prav veliko časa, da jo izpolnijo še v tem mandatu. Po podatkih, pridobljenih s spletne strani Skupnosti občin Slovenije, ga izvajajo v skoraj tridesetih slovenskih občinah, med njimi so tudi občine s širšega Gorenjskega.

Participativni proračun je sistem razporejanja dela proračunskega denarja tako, da pri odločanju o njegovi porabi sodelujejo občani. Je torej mehanizem njihovega vključevanja v odločanje. Člani skupnosti lahko vplivajo na to, za kaj se bodo namenila določena javna sredstva v njihovem lokalnem okolju. Po analizi, ki so jo pripravili v Skupnosti občin Slovenije, je razpon sredstev, ki so jih občine namenile participativnemu proračunu, med šest tisoč evrov za enoletni proračun in 960 tisoč evrov za dvoletni proračun. Večinoma to predstavlja blizu enega odstotka celotnega proračuna, kar po oceni strokovne javnosti omogoča, da vsi ožji deli občin na ta način dosežejo v okolju dovolj opazno pridobitev za kraj in učinek na kvaliteto bivanja.

Kot je slišati, so odzivi zelo pozitivni, kar potrjujejo tudi številke. Občine so sicer v različnih fazah izvedbe, vseeno pa lahko posebej omenimo Občino Medvode, ki je zaključila fazo zbiranja predlogov. Za

enašt območij so jih prejeli kar 160. Med občinami, kjer je na vrsti le še faza izvedbe projekta, je Radovljica. Zbrali so 108 predlogov, 65 jih je šlo na glasovanje, ki se ga je udeležilo dobrih trideset odstotkov upravičencev. Izvedenih bo 25 projektov. Pri glasovanju je zanimivo, da so se občine večinoma odločile znižati starostno mejo tistih z glasovalno pravico, in sicer celo na 15 let. Opažajo, da se mladi premalo vključujejo v življenje, dogajanje v kraju, in jih želijo pridobiti tudi na ta način. S participativnim proračunom se okrepi tudi sodelovanje med občino, krajevnimi skupnostmi in občani. Slednji se med seboj povezujejo, ko snujejo projekte, postajajo bolj aktivni in morda se bodo na naslednjih lokalnih volitvah odločili tudi kandidirati v svete krajevnih in vaških skupnosti, kjer marsikje težko dobijo kandidate.

Sicer pa participativni proračun ni kakšen nov slovenski izum. Uporabljajo ga tako manjša kot večmilijunska mesta po vsem svetu pa tudi nekatera slovenska mesta so ga uvedla že pred leti – enkratno ali kot več ciklov. Je že prav, da krajanji sami odločijo, kaj si v svoji mikro lokalni skupnosti najbolj želijo, da bi se v njej počutili še bolje. In če pri odločitvi tako konkretno sodelujejo, je precej bolj verjetno, da bodo po svojih močeh pomagali tudi pri izvedbi izbranih projektov in nove pridobitve nato uporabljali – šele potem bo namen dosežen.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonselj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

V večini kosmičev preveč sladkorja

Na testiranju kakavovih kosmičev za otroke so le trije od triindvajsetih izdelkov prejeli oceno dobro.

ANA ŠUBIC

Kranj – Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS) je izvedla primerjalni test čokoladnih oz. kakavovih kosmičev, ki je pokazal razmeroma velike razlike med izdelki. Med 23 izdelki s polic slovenskih trgovcev so le trije prejeli oceno dobro, trije pomanjkljivo, preostali pa povprečno. Razlog so nizke ocene za hranilno vrednost, saj večina kosmičev vsebuje preveč sladkorja. Ot-

pakirani v dva sloja embalaže,« so ugotovili. Na testu so odkrili številne primere, ko izdelki s privlačno embalažo nagovarjajo otroke, starše pa z navedbami o vsebnosti vitaminov in mineralov. Kljub neugodni hranilni sestavi je bila več kot polovica izdelkov obogatena z vitamini in minerali, zato so na njihovi embalaži zapisane tudi prehranske trditve, na nekaterih celo zdravstvene. »Podatek o veliki vsebnosti sladkorja ostaja

Foto: Gorazd Kevčič

Kakavovi kosmiči niso del uravnotežene prehrane.

roci z njimi že za zajtrk lahko zaužijejo celo več kot polovico dnevne varne količine sladkorja, zato ne sodijo med vsakodnevno uravnoteženo prehrano. Vsebnost sladkorja v enem od izdelkov je presegla celo 36 gramov na 100 gramov, kar je enako osmim kockam sladkorja. Poleg tega gre za visokopredelane izdelke, so spomnili na ZPS.

»Tudi s trajnostnega vidika se večina izdelkov ni izkazala, nekateri še vedno vsebujejo palmovo olje, redki nosijo certifikat za trajnostno pridobivanje kakava, pogosto so

zapisan z majhnimi črkami na zadnji strani embalaže,« so opozorili na ZPS, kjer staršem svetujejo, naj se izogiba nakupu izdelkov s preveč sladkorja. Če se že odločijo za kakavove kosmiče, naj izberejo tiste z manj kot 16,5 grama sladkorja in z več kot šestimi grami prehranske vlaknine v sto gramih izdelka. Za zadosten vnos vitaminov in mineralov naj otroku ponudijo polnovredna nepredelana žita ter sveže sadje in zelenjavo. Rezultati testa so dostopni na spletni strani www.zps.si.

Novi velnes v butičnem hotelu

Bohinjska Bistrica – Ponudbo nedavno odprtega butičnega hotela Sunrose 7 v Bohinjski Bistrici lastniki zdaj dopolnjujejo še z novim velnesom. Poimenovali so ga Zlata vila, gostje pa se bodo v njem lahko razvajali od prihodnjega petka. Na voljo jim bo sedem sprostitvenih elementov, med drugim karbonizirana finska savna, sproščujoča masažna kopel in ledeni slap za knajpanje. »Najnovejša pridobitev je namenjena gostom, starejšim od 18 let, za zagotavljanje zasebnosti pa sprejme do šest oseb,« je pojasnil vodja projekta Anže Čokl. Kot pravi, so bili glavno vodilo pri snovanju velnesa Zlata vila energetska učinkovitost, trajnost in kopica možnosti za uživanja v naravnih dobrinah, ki so v Bohinju in Triglavskem narodnem parku brezmejn.

Dan krepitve zdravja

Kranj – Zdravstveni dom Kranj – Center za krepitve zdravja, Mestna občina Kranj in Zavod za šport Kranj jutri, v soboto, pripravljajo Dan krepitve zdravja. V športnem parku na stadionu v Kranju bo potekal med 9. in 12. uro. S testiranjem telesne pripravljenosti boste dobili informacijo o svoji telesni zmogljivosti in se sprostili s tehnikami sproščanja. Organizatorji sporočajo, da pridite v udobnih oblačilih in obutvi. V primeru dežja bo dogodek odpadel.

Občine spet bolj zadolžene

Dolg 212 slovenskih občin se je ob koncu lanskega leta približal milijardi evrov. Bolj zadolžene so tudi občine širšega območja Gorenjske.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Kot kažejo predhodni podatki ministrstva za finance o zadolženosti občin in njihovih pravnih oseb, so občinski dolgovi na zadnji dan minulega, koronskega leta znašali dobrih 971 milijonov evrov in so tako narasli za dobrih 47 milijonov evrov v primerjavi s koncem leta 2019. Tako se je povečal tudi dolg na vsakega občana s 449 evrov na 473 evrov.

K skupni zadolženosti občine širše Gorenjske prispevajo slabo desetino celotnega dolga. Te so sicer svoj dolg v zadnjem letu povečale. Na zadnji dan leta 2019 je dolg 25 gorenjskih občin znašal slabih 86 milijonov evrov, lani pa se je povzpел na 92,3 milijona evrov.

Med dvanajstimi občinami, ki so brez dolga, jih je kar sedem z območja širše Gorenjske.

Najbolj zadolžena ostaja Mestna občina Kranj s 25,4 milijona dolga, sledi Škofja Loka s 14,4 milijona, Medvode z 8,2 milijona in Jesenice s 5,9 milijona evrov dolga. Celotna prva četverica je dolg v primerjavi z letom poprej povečala.

Občina, ki se je v obdobju od konca leta 2019 do konca leta 2020 najbolj zadolžila, je Škofja Loka (dodatna 2,2 milijona evrov), sledita Bohinj in Kamnik. Največ dolga je v lanskem letu poplačala Občina Tržič – slabih šeststo tisočakov.

Na dnu lestvice zadolženosti so občine brez dolga. Na ravni države je bilo takšnih občin konec lanskega leta 12, od tega je kar sedem gorenjskih. Poleg Cerklje in Trzina, ki se skorajda tradicionalno uvrščata v krog nezadolženih, tudi Mengeš, Kranjska Gora,

Občine in njihove pravne osebe so v minulem letu povečale svoje dolgove.

Občina	Skupni dolg na dan 31. 12. 2020	Dolg na prebivalca (2020)	Skupni dolg na dan 31. 12. 2019	Dolg na prebivalca (2019)
Kranj	25.393.690	457	24.545.188	442
Škofja Loka	14.407.473	627	12.239.517	532
Medvode	8.150.027	495	7.866.403	481
Jesenice	5.936.674	285	5.037.127	242
Komenda	5.497.367	865	5.873.743	935
Domžale	4.568.029	127	5.220.605	145
Bohinj	3.975.487	768	2.289.012	440
Vodice	3.617.292	737	2.903.332	591
Kamnik	3.559.815	122	1.950.185	67
Radovljica	3.312.720	176	3.561.710	189
Bled	3.271.704	414	3.175.615	401
Žiri	2.726.452	547	2.742.460	549
Gorenja vas - Poljane	2.131.927	276	1.468.580	191
Tržič	1.917.892	128	2.513.919	167
Železniki	1.493.355	217	1.734.408	253
Naklo	1.154.922	217	1.298.304	240
Šenčur	1.016.667	116	1.200.000	139
Žirovnica	193.687	43	232.571	51
Mengeš	0	0	-	0
Cerklje	0	0	-	0
Kranjska Gora	0	0	-	0
Trzin	0	0	-	0
Preddvor	0	0	-	0
Gorje	0	0	-	0
Jezerško	0	0	90.000	138
Skupni dolg	92.325.180		85.942.679	

Vir: Ministrstvo za finance

Preddvor in Gorje ter Jezerško, ki je od konca leta 2019 poplačalo devetdeset tisoč evrov kredita. Manj kot dvesto tisoč evrov kredita ima tudi Občina Žirovnica, dolgovi vseh preostalih gorenjskih občin pa presegajo milijon evrov.

V »kategoriji« dolga na posameznega občana neslavno prvo mesto še vedno zaseda Občina Komenda. Vsak občan je zadolžen za 865 evrov. V Komendi dolg sicer znižujejo, pred letom je namreč dolg na prebivalca znašal še 935 evrov. Povedano drugače, občina je v letu dni dolg znižala s 5,9 milijona na 5,5 milijona evrov.

Po zadolženosti na prebivalca je na drugem mestu Bohinj (768 evrov), tretje so Vodice (737), četrta Škofja Loka (627) in pete Žiri (547), dolg Medvod in Kranja pa se že giblje okoli državnega povprečja. Nad štiristo evrov dolga na prebivalca ima še Občina Bled, dolgovi Jesenic, Gorenje vasi - Poljan, Železnikov in Naklega pa so pod tristo evri na občana.

Izvemši občine, ki so brez dolga, so glede na število prebivalcev najmanj zadolžene občine Žirovnica (43 evrov), Šenčur (116), Kamnik (122), Domžale (127) in Tržič (128).

Alenka Bratušek odprla poslansko pisarno

Kranj – Predsednica in poslanka stranke SAB Alenka Bratušek je v ponedeljek slovesno odprla svojo poslansko pisarno na Koroški cesti 27 v Kranju. »Na srečanje s poslanko so vladno vabljene vsi državljani, ki lahko vsak prvi ponedeljek v mesecu po predhodnem dogovoru nanjo naslovijo bodisi pobudo bodisi vprašanje. Za termin se lahko dogovorijo po e-naslovu info@sab.si ali telefonu številka 08/387-26-17,« vabijo v stranki SAB. Na poslanko lahko državljani naslavljajo družbena, še zlasti pa vprašanja z lokalnega področja, ki pestijo ljudi in bi jih potencialno lahko rešili na nacionalni ravni v državnem zboru. »Naša predsednica bo pobud vesela, saj je v prejšnji vladi v vlogi ministrice za infrastrukturo v Kranju izpeljala štiri pomembne infrastrukturne projekte: Savski most pri trgovskem centru Obi, krožno križišče Primskovo, krožno križišče Bitnje in Delavski most,« še dodajajo v stranki.

Foto: Tina Doki

V Bežkovi vili v Kranju je poslanka SAB in predsednica stranke Alenka Bratušek odprla poslansko pisarno.

Bodoči strojniki kmalu v obnovljeni šoli

Srednja šola Jesenice bo vendarle obnovljena, vlada je prižgala zeleno luč za več kot petnajst milijonov evrov vredno celovito prenovo šole, v kateri izobražujejo v programih strojništva, predšolske vzgoje in zdravstvene nege.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Vlada je pred dnevi v veljavni Načrt razvojnih programov za obdobje 2021–2024 uvrstila projekt prenove objektov Srednje šole Jesenice. S tem je prižgala zeleno luč za dolgo pričakovano obnovo šole, ki je bila zgrajena leta 1949. Ocenjena vrednost investicije znaša 15,4 milijona evrov, financiralo pa jo bo ministristvo za izobraževanje, znanost in šport. Po načrtih naj bi bila obnova dokončana do leta 2025.

Kot je povedala ravnateljica šole Monika Lotrič, bodo v kratkem razpisali arhitekturni natečaj in ga čez poletje tudi izvedli, jeseni izbrali najboljšo arhitekturno rešitev in projektanta, prihodnje leto pridobili gradbeno dovoljenje in izbrali izvajalca ter tudi že začeli gradbena in obrtniška dela. Najprej

Stavba Srednje šole Jesenice: celovita obnova se začne.

bodo obnovili delavnice, za tem telovadnico, na koncu pa še šolsko stavbo.

»Obstoječi objekti, ki obsegajo šolsko stavbo, objekt strojnih delavnic in objekt

telovadnice, so v zelo slabem stanju, zato je njihova prenova oziroma porušitev in

novogradnja nujna. Osnovni namen investicije je zagotoviti potresno in požarno varne objekte, ki bodo tudi funkcionalno ustrezni za izvajanje pouka. Cilj investicije je rekonstrukcija šolske stavbe iz leta 1949, ki je bila nadzidana leta 1978, porušitev strojnih delavnic iz leta 1959 in novogradnja novih delavnic ter rekonstrukcija ali nadomestna gradnja telovadnice iz leta 1976.« so pojasnili na vladi.

»Veseli nas, da je vlada sprejela sklep o uvrstitvi ob-

nagrajeni naporu vseh, ki smo si v zadnjih letih prizadevali, da obnovo šole premaknemo z mrtve točke.« je ob tem dejala ravnateljica Monika Lotrič. V zadnjih letih pa tudi sami niso sedeli križemrok, saj so v sklopu tekočega vzdrževanja investirali kar nekaj denarja v obnovo šole. Tako so zamenjali streho na šolski stavbi, obnovili najbolj načete dele fasade in del strehe na delavnicah in dobili novo transformatorsko postajo. Pridobili so nov kabinet za zdravstveno nego in za izbirni modul

Vpis je letos boljši kot prejšnja leta, je zadovoljna ravnateljica Monika Lotrič. Po kar nekaj letih bodo v prihodnjem šolskem letu imeli tri razrede prvih letnikov v programu zdravstvena nega, prav tako imajo skoraj poln razred v programu strojni tehnik.

nove Srednje šole Jesenice v načrt razvojnih programov 2021–2024 in da so

iz kozmetike, obnovili plesno učilnico in uredili nov glasbeni studio.

Župane skrbi pomanjkanje kadra v gostinstvu

Župani zgornje Gorenjske opozarjajo, da bo preskok iz popolnega zaprtja gostinske dejavnosti do velikega povečanja dnevniških obiskovalcev zelo hiter. Ob tem že zaznavajo problem pomanjkanja usposobljenih in motiviranih zaposlenih, saj so si mnogi v času epidemije delo poiskali drugje.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Na redni mesečni koordinaciji so se sestali župani občin zgornje Gorenjske. Osrednja tema sestanka je bil turizem, gostja je bila Maja Pak, direktorica Slovenske turistične organizacije, ki je predstavila izzive slovenskega turizma od obdobja visokih rasti in rekordne sezone v letu 2019 do največje krize in drastičnega upada obiska,

Pričakujejo, da bo okrevanje slovenskega turizma dolgotrajno, številu prenočitev iz leta 2019 bi se lahko približali šele leta 2023 ali kasneje. Vpliv na turistično povpraševanje bo pogojen z epidemiološko situacijo, omejitvami potovanj, letalskimi povezavami in dostopnostjo ter zlasti odnosom do potovanj. Potrebne bodo odzivnost, prilagodljivost ter predvsem inovativnost in kreativnost.

razvojne programe občin, saj se zavedajo pomena sprejemljivega obsega turizma, ki gostu nudi nepozabno doživetje in še omogoča kakovostno življenje občanov.

Ob tem so opozorili, da so se vse občine v preteklosti soočale s problemom preobremenjenosti s prometom. Zato uvajajo različne projekte trajnostne mobilnosti, denimo v dolini Vrat, Planini pod Golico, Soteski Vintgar, Bohinju.

Župani so opozorili na pomen pravočasne priprave na sezono, saj bo letos preskok iz popolnega zaprtja gostinske dejavnosti do velikega povečanja dnevniških obiskovalcev in gostov zelo hiter in velik. Ob tem pa že zaznavajo problem zagotavljanja usposobljenih in motiviranih zaposlenih, predvsem domačinov. Zaradi zaprtja v času epidemije so bili številni zaposleni v gostinstvu in turizmu prisiljeni, da so si poiskali delo drugje, zdaj pa se niso več pripravljali vrniti v gostinstvo.

Župan Občine Jesenice Blaž Račič je kolege seznanil s svojo odločitvijo o odstopu z mesta podpredsednika Sveta gorenjske regije, saj so, kot je pojasnil, zadnje poteze župana Mestne občine Kranj, vezane na lokacijo nove regijske bolnišnice, v neskladju z enakomernim razvojem regije.

nočitev in prihodkov v letu 2020. Slovenska turistična organizacija je skupaj z ministristvom za gospodarstvo in ostalimi deležniki iz gospodarstva pripravila Načrt okrevanja in odpornosti slovenskega turizma.

Župani so podprli izhodišča, ki jih slovenski turizem poudarja v zadnjem obdobju: zelena, trajnostna, butična destinacija v zadovoljstvo lokalnih prebivalcev in obiskovalcev. To so tudi izhodišča, ki so jih vključili v

Življenje je vztrajnost. Zavarujte ga.

Življenjska zavarovanja

Fleksibilne zavarovalne vsote ob nizkih premijah.

Janja Garnbret

triglav
triglav.si

Vse bo v redu.

Očistimo naše gore

V akciji Očistimo naše gore je v ospredju požarna varnost planinskih koč in obnova planinskih poti.

JASNA PALADIN

Ljubljana – Priljubljena vseslovenska akcija Zavarovalnice Triglav Očistimo naše gore v dvanajsto sezono vstopa z izborom Naj planinska pot 2021, ki poteka v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije. Ljubitelji gora in planin lahko svoj glas oddajo na portalu Vse bo v redu +, in sicer vse do 21. junija.

Zavarovalnica Triglav bo markacistom predala sredstva za obnovo tiste poti, ki bo prejela največ glasov. V nabor osmih poti, med katerimi najdemo tehnično zahtevne in lažje dostopne pohodniške trase, se tokrat uvrščajo: Kranjska koča na Ledinah–Koroška Rinka, Jubilejna planinska pot z Vrščica preko Zadnjih plat na Prisojnik skozi zadnje okno, Peko–Rjavina–Dom Valentina Staniča–pot čer Rž–Kredarica, Matkov kot–Matkov Škof, Okrešelj–Mrzla gora, Iška–Veliki Ločnik, Kamniška

Bistrica–Presedljaj–Korošica in Ruše–ob potoku Lobnica–slap Šumik–Bajgot.

Poleg skrbi za obnovo nevarnih poti akcija v ospredju letos znova postavlja tudi požarno varnost planinskih koč. Te se na razpisu lahko potegujejo za pregled požarno najbolj izpostavljenih točk in prejem ter namestitvev samodejnih gasilnih ampul in avtomatskih gasilnikov. Lastniki oziroma oskrbniki planinskih koč se za zagotavljanje večje požarne varnosti lahko na razpis akcije Očistimo naše gore in Planinske zveze Slovenije prijavijo do 28. maja. Da bi spodbudili odgovorno obnašanje planincev, bodo organizatorji akcije Očistimo naše gore tekom dvanajste sezone v sodelovanju z Gorsko reševalno zvezo Slovenije organizirali tudi različne aktivnosti za ozaveščanje pohodnikov, še posebej družin in otrok, o pomenu skrbi za varnost in ustrezno pripravljenost v gorah.

Popravek

V prejšnji številki Gorenjskega glasa je bilo narobe napisano ime glasbene šole, iz katere prihaja eden od nagrajencev nedavnega mednarodnega tekmovanja harmonikarjev v Murski Soboti. Leon Kusterle je namreč učenec Glasbene šole Jesenice in ne radovljiške glasbene šole, kot je bilo omenjeno v prispevku. Za napako se opravičujemo.

Po Bledu spet s kolesom

Bled – V začetku tedna je Turizem Bled ponovno odprl sistem za avtomatizirano izposojanje koles Bled Green Ways, ki uporabnikom omogoča izposojanje navadnih mestnih, trekking in električnih koles na štirih lokacijah: pri Info centru Triglavsko roža Bled, v Campingu Bled, pri Domu krajanov Zasip in Zadružnem domu Ribno. Že registriranim uporabnikom se je pravica do izposoje koles avtomatsko podaljšala za obdobje enega leta, novi uporabniki pa se lahko registrirajo v Info centru Triglavsko roža Bled, ki je ta čas odprt vsak dan od 10. do 14. ure, so pojasnili na Turizmu Bled in dodali, da je za občane Bleda registracija in uporaba sistema brezplačna. Sistem Bled Green Ways lahko uporabljajo osebe, starejše od 14 let, za vse, ki še niso polnoletne, pa uporabniško ime in geslo na sedežu Infocentra Triglavsko roža Bled priskrbijo njihovi starši oziroma zakoniti zastopniki. Več informacij o sistemu, vključno z navodili za uporabo in splošnimi pogoji, je mogoče dobiti na spletni strani www.bled.si.

Saj so plačani za to, da pospravljajo?

V Kampu Šobec so se odločili, da se usmerjanja obiskovalcev k primernemu obnašanju lotijo drugače kot doslej: namesto žuganja in prepovedi uvajajo duhovite videe z Denisom Porčičem - Chorchypom v glavni vlogi.

MARJANA AHAČIČ

Lesce – Pride postavni mojster borilnih veščin na Šobec, se zlekne na sončno ploščad ob jezeru in postane lačen. Odvije proteinško ploščico in po kratkem premisleku embalažo vrže čez ramo, nekaj trenutkov za tem ob pripombi »Saj so plačani za to, da pospravljajo ...« čez ramo leti še olupček banane.

Tako se začne eden od videov z mojstrom borilnih veščin in glasbenikom Denisom Porčičem v glavni vlogi. Chorchypova karizma in prepoznaven smisel za humor v nekaj kratkih, a duhovitih prispevkih kar silita k razmišljanju o vsakodnevnih situacijah, v katerih se številni prav pogosto znajdejo. In usmerita v pravilno reševanje problema, pa če govorimo o ločevanju odpadkov, pospravljanju za svojim pasjim ljubljencem

Karizmatični Denis Porčič - Chorchyp v duhovitih kratkih videoposnetkih razloži, kako v dilemi izbrati pravo rešitev.

ali uporabi zavetja bližnjega grma namesto stranišča.

»Zadnje obdobje je za vse nas polno prepovedi in omejitev. Zato smo se v kampu odločili, da do ljudi

Obnova zapuščenih območij

Konec maja se zaključuje triletni Projekt trAILS – Transformacija alpskih industrijskih krajin, v katerem je sodelovala tudi Občina Tržič. Na zaključnem regionalnem dogodku z naslovom Regeneracija industrijskih območij: problem ali priložnost?, ki je minuli torek potekal v Tržiču, so predstavili končne rezultate projekta.

MAŠA LIKOSAR

Tržič – Projekt trAILS se osredotoča na zapuščene alpske industrijske krajinne ter predpostavlja njihovo ekološko, ekonomsko in socialno prenovo kot glavno gonilo trajnostnega razvoja celotne alpske regije. Ciljno je usmerjen k razvoju in regeneraciji opuščeni območij v sodelovanju z regionalnimi razvojnimi agencijami ter aktivnim sodelovanjem lokalnih skupnosti. Projekt so izvajali raziskovalci iz akademskih in razvojnih institucij, pri čemer so izbrali štiri pilotna območja, in sicer v Sloveniji, Avstriji, Italiji in Franciji.

V Tržiču so kot pilotno območje obravnavali območje nekdanje Bombažne predilnice in tkalnice (BPT) Tržič, ki je več kot dvajset let propadalo. »Projekt je za našo občino velikega pomena, zlasti zato, ker v praksi dokazuje, da dejanja res štejejo.« je dejal tržiški župan Borut Sajovic in dodal: »Občina je vstopila v aktivno lastništvo BPT Tržič, ob tem se je lastnik zavezal, da bo vso kupnino za

Partnerji Projekta trAILS so v Tržiču pripravili zaključni regionalni dogodek, na katerem so ugotavljali, ali je regeneracija industrijskih območij problem ali priložnost. / Foto: Tina Dokl

infrastrukturo vložil nazaj v obnovo kompleksa. V njem je trenutno že sedem solastnikov ter 35 najemnikov in ocenjujem, da bodo v desetih letih ustvarili vsaj štiristo novih delovnih mest.«

Na območje BPT, ki je spomeniško zaščiteno, so med drugim umestili mestni park z otoškim igriščem, zvočno izolirano strelišče, BMX-poligon in raznoliko gospodarsko dejavnost. »V kompleks želimo vnesti razgibane industrijske in družbene vsebine, ki bodo smiselno

razdeljene na način, da se med seboj ne prepletajo in bodo delovale kot samostojne enote. S tem namenom je treba primerno urediti infrastrukturo in doseči, da bo prostor predstavljal mesto v malem,« je pojasnila predstavnica lastnikov BPT Tržič Damjana Habjan.

Regionalni dogodek so sklenili z odprtjem razstave v Galeriji Atrij Tržič, kjer bodo do 16. maja razstavljene rezultati projekta in ideje razvoja Tržiča, ki so jih pripravili študenti Oddelka

za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete. Poleg BPT Tržič so obravnavali še območje nekdanje tovarne Peko Pur, mostnega trga za tržiško občino, gasilskega doma, muzeja in knjižnice. »Rešitve so izvedljive in konkretne ter predvidevajo mešano rabo. Združene so v knjižici Opuščena tržiška industrija, problem ali priložnost?, ki služi kot priročnik za vrednotenje zapuščenih industrijskih območij v Tržiču,« je še povedal Tomaž Pipan z Biotehniške fakultete.

da se bomo vsi počutili dobro – tudi primerno obnašati. S kolegi smo našli idejo in k sodelovanju povabili Denisa Porčiča, ki se je z veseljem odzval našemu povabilu in prispeval pomemben del v kampanji, ki smo jo poimenovali Z Denisom na luft,« je povedal direktor Kampa Šobec Uroš Ambrožič.

Videe promovirajo na družbenih medijih Kampa Šobec in na svojem kanalu na Youtubeu. »Svojim gostom in dnevnim obiskovalcem želimo sporočiti, da nam je mar za naravo; verjamem, da se v teh videoposnetkih marsikdo prepozna in da s tovrstnimi akcijami na dolgi rok lahko naredimo mnogo več kot s postavljanjem vedno novih opozorilnih tabel,« je prepričan Ambrožič.

Kot pravi, so se sicer v času epidemije spopadali s številnimi izzivi na področju urejanja okolja. »V kampu so vsakodnevno prihajali dnevni

obiskovalci in žal so za njimi ostajali kupi smeti. Veliko je bilo tudi sprehajalcev psov, za katerimi so ostajali nepospravljene iztrebke. Tretji problem pa so bili ljudje, ki so namesto v stranišče, ki je ves čas odprto in vzdrževano, raje kot tja zavili za grm ali drevo. Mi smo seveda ves čas čistili, pospravljali in vzdrževali, a smo prepričani, da to ni rešitev.«

Obiskovalce zato želijo prepričati, da bo za vse boljše, če se bodo vsi držali vsaj najosnovnejših pravil. Na Šobcu verjamejo, da jih v to lahko prepričajo tudi z videi, ki so sicer zanimivi in zabavni, vsebina pa takšna, da jo je treba vzeti še kako resno.

Kamp Šobec se je sicer januarja letos po pridobitvi okoljskega znaka zeleni ključ s certifikatom Slovenija Green Accommodation pridružil Zeleni shemi slovenskega turizma.

Združili bodo najboljše

Javni gospodarski zavod Protokolarne storitve Republike Slovenije na Brdu pri Kranju je v začetku tega tedna sklenil sodelovanje s Tomažem Kavčičem, prejemnikom Michelinove zvezdice.

VILMA STANOVNIK

Brdo – Kot pravijo v Javnem gospodarskem zavodu Protokolarne storitve Republike Slovenije (JGZ) na Brdu, je njihov namen sodelovanje za združevanje najboljšega. To pa pomeni ponudbo ekskluzivnih lokacij in edinstvenega okolja, izurjenega osebja in prvovrstne storitve ter kulinarike na najvišjem nivoju.

»Z realizacijo sodelovanja s kulinaričnim chefom Tomažem Kavčičem bo Slovenija postala prva evropska država, kjer bo v času predsedovanja Svetu Evropske unije na vseh dogodkih najvišje ravni za kulinariko poskrbel mojster z Michelinovo zvezdico. Danes za uspešne rezultate ustvarjamo nepozabne zgodbe in doživetja, obrazi prepoznavnih oseb pa dodajajo veliko

Pogled v restavracijo Elegans hotela Brdo

mero obljube in zaupanja, da je najvišja kakovost tudi sorazmerno povezana z višjo učinkovitostjo. Identiteta

prenovljenega hotela in drugih lokacij bo usmerjena v ponudbo presejanja pričakovanj gostov v vseh procesih, to pa bo rezultiralo v mnoge pozitivne učinke na delovanje JGZ Brdo in njegovih zaposlenih,« je poudaril direktor JGZ Brd Marjan Hribar.

Elegans hotel Brdo bo po zaključku gradnje z visokimi štirimi zvezdicami kakovosti predstavljal velik izziv na zemljevidu protokolarnega, poslovnega in športnega turizma. Izjemen poudarek bo namenjen presejanju pričakovanj gostov v vseh procesih. Kulinarika je ena izmed najpomembnejših potencialov, ki bo prenovljeni hotel postavila na zemljevid najboljših v Sloveniji in širše.

»Sodelovanje z JGZ Brdo mi bo v veliko zadovoljstvo. Gre za potrditev mojega dela, hkrati pa verjamem, da bom izkazano zaupanje uspel upravičiti. Delo v času predsedovanja Svetu Evropske unije mi predstavlja velik izziv, ki ga z veseljem in velikim spoštovanjem sprejemam. Verjamem, da bomo kakovost kulinarične storitve v JGZ Brdo uspeli povzdigniti na najvišjo možno raven, delo, izkušnje in znanje pa bodo prinesli rezultate,« pravi Tomaž Kavčič, ki bo z zaposlenimi JGZ Brdo skrbel za najvišjo kakovost in dovršenost kulinarične ponudbe v Elegans hotelu Brdo, Vili Tartini, Vili Bled in na gradu Strmol.

Tomaž Kavčič / Foto: Nebojša Babić

Oživela bo zahodna jezerska obala

Na začetku maja so namreč v Preddvoru objavili razpis za izvajalca del na projektu urejanja zahodne obale jezera Črnava. Zanj bodo prejeli tudi denar Evropskega sklada za ribištvo in pomorstvo.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Preddvor – V Preddvoru z javnim razpisom iščejo izvajalca za ureditev zahodne obale jezera Črnava, ki jo bodo začeli poleti. Gre za izvedbo projekta, za katerega je v okviru LAS Gorenjska košarica Občina Preddvor kandidirala za sredstva Evropskega sklada za ribištvo in pomorstvo. V drugem poskusu so bili uspešni in zdaj lahko za 220 tisoč evrov vreden projekt pričakujejo 85-odstotno sofinanciranje.

Urejali bodo celotno zahodno obalo jezera, ki so jo lani dobili v last od Sklada kmetijskih zemljišč in

gozdov. »Uredili bomo poti, dostop do jezera z zahodne strani, postavili urbano opremo, pontonske ploščadi za dostop do vode, igrala za otroke in tudi druge generacije,« pojasni župan Rok Roblek. Poskrbeli bodo za 'hitro' gostinsko ponudbo z napitki in prigrizki, vzpostavili pa tudi več interaktivnih točk, kjer se bodo lahko obiskovalci poučili o vodi, življenju v njej, ribah, kulinariki. Ponujali bodo različna vodna doživetja, od ribolova, čolnarjenja, supanja, kopalcem pa omogočili kopanje in sončenje na ploščadih ob obali. Na njih bodo mogoči tudi koncerti in druge

Foto: Tina Dokl

Letos poleti naj bi urejali zahodno obalo jezera Črnava.

prireditve, navaja Roblek. Na vprašanje o sanaciji izтока iz jezera pod teraso gradu Hrib in odstranjevanju

invazivne račje zeli, kar so prav tako predvideli za letos, pa župan Roblek odgovarja, da še potekajo usklajevanja.

Gradbišče na cesti skozi Tupaliče

Maja se začnejo gradbena dela pri rekonstrukciji državne ceste Kranj–Jezerško skozi Tupaliče. Hkrati urejajo občinsko infrastrukturo, obnavljajo tudi magistralni vodovod.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Tupaliče – Že marca je bila podpisana pogodba med ministrstvom za infrastrukturo, ki bo obnavljalo regionalno cesto, občinama Preddvor, Šenčur in mestno občino Kranj, ki sodelujejo pri obnovi magistralnega vodovoda ob tej cesti, in izvajalcem del, Gorenjsko gradbeno družbo, za projekt, vreden 2,2 milijona evrov.

Kot pravi župan Občine Preddvor Rok Roblek, je rekonstrukcija državne ceste tudi za občino velik zalogaj, saj bodo ob cesti zgradili pločnik, uredili prehod za pešce (na tej cesti vse do Jezerškega ni nobenega prehoda za pešce) in novo avtobusno postajo, v cestno telo pa bodo vgradili inštalacije,

in sicer dva magistralna vodovoda, sekundarni vodovod, fekalno in meteorno kanalizacijo. Projekt je zahteven zlasti zato, ker bo treba uskladiti vse komunalne vode, cesta pa bo v času delovnih dni po enem voznom pasu.

Pripravljalna dela so stekla, v nadaljevanju bo zaradi gradnje vzpostavljena zapora, promet po cesti bo urejen s semaforji, sicer pa bo obvoz za Preddvor iz smeri Kranja potekal skozi Bobovek. O zaporah bo občina sproti obveščala na svojih spletnih straneh. Gradnja bo trajala do oktobra, pričakujejo v občini Preddvor, kjer jih bo urejanje občinske infrastrukture ob rekonstrukciji državne ceste stalo okoli 600 tisoč evrov.

Za šolo državno sofinanciranje

Preddvor – Občina Preddvor je prejela sklep Ministrstva za šolstvo in šport o izboru sofinanciranja investicij v vrtcih in osnovnih šolah v proračunskem obdobju 2021–2024, po katerem bo ministrstvo gradnjo preddvorske športne dvorane in širitev šole sofinanciralo v znesku skoraj 1,3 milijona evrov. Celotna naložba po projektantski oceni znaša 7,5 milijona evrov. Kot navajajo na občini, so morali po tem, ko so se s projektom prijaviли na razpis, do konca marca oddati še dopolnitev dokumentacije, zdaj pa je ministrstvo sprejelo sklep o sofinanciranju. Na upravno enoto so oddali tudi vlogo za gradbeno dovoljenje, pripravljajo pa razpisno dokumentacijo za izvajalca.

Podpisali pogodbo za obnove cest

Gorenja vas – Župan občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež in direktor Gorenjske gradbene družbe Stanislav Remic sta podpisala pogodbo o izvajanju rednega letnega asfaltiranja in drugih popravil na občinskih cestah v občini Gorenja vas - Poljane. Obnove, ki jih načrtujejo letos po načrtu krajevnih skupnosti in občine, bodo po pogodbi vredne dobrih 410 tisoč evrov. Skupaj bodo sanirali 24 odsekov v dolžini dobrih 6,6 kilometra, so pojasnili na občini.

Razstavljajo ročna dela

Šenčur – V Muzeju občine Šenčur bo od prihodnjega torka, 18. maja, na ogled razstava Medobčinskega društva invalidov Kranj. Razstavili bodo ročna dela svojih članov. Razstava bo odprta od 18. maja do 6. junija, ob torkih in petkih od 17. do 19. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure. Še naprej velja, da obiskovalci ob ogledu razstave upoštevajo priporočila NIJZ (uporaba zaščitne maske, razdalja med osebami dva metra).

Obveščamo vas, da je Razpisna komisija sveta Gorenjskih lekarn objavila javni razpis za prosto delovno mesto

DIREKTORJA (m/ž) JAVNEGA LEKARNIŠKEGA ZAVODA GORENJSKE LEKARNE

Besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Gorenjskih lekarn: <https://www.gorenjske-lekarne.si/vsebina/gorenjske-lekarne/javne-objave>

Kandidati morajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev razpisa poslati v 8 dneh od objave razpisa na naslov: Gorenjske lekarnе, Gosposvetska ulica 12, 4000 Kranj z oznako: »Ne odpiraj – prijava za razpis direktorja«.

Varnost na cesti po dolini Kokre

Na cesti Preddvor–Jezerško so se pred kratkim pojavile nove oznake, ki (predvsem) motoriste opozarjajo na nevarnost lukenj na cesti.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kokra – Pred časom nas je bralec opozoril na dve novosti na regionalni cesti v dolini Kokre, na nove plastične količke, ki zaznamujejo cestišče, in na table, ki ob cesti opozarjajo na luknje in pred njimi svari motoriste. Bralec je kritičen, češ najlažje je postaviti opozorilno tablo in nič narediti za sanacijo vozišča, kjer udarne jame zgolj »zaflikajo« z nekaj lopatami asfalta. Zaradi luknjaste ceste niso ogroženi le motoristi, temveč tudi kolesarji. Cesta je že sicer nevarna, ker se s pobočja ob njej pogosto priktali kamenje, previdnost mora biti večja tudi zaradi živali.

Na Direkcijo RS za infrastrukturo (DRSI), ki upravlja cesto Kranj–Jezerško, smo naslovili vprašanje

o novih tablah, ki kažejo na luknje na cesti: zakaj zgolj opozorilo, in ne tudi sanacija udarnih jam, ki so nevarne ne le za motoriste, temveč še bolj za kolesarje?

»Motoristi spadajo med bolj ogrožene udeležence v prometu, saj zasnova motornega kolesa ne omogo-

varnost največ naredijo motoristi sami, v pomoč pa so jim lahko tudi ustrezne rešitve na cesti, kot so prometna signalizacija in oprema (pasivni varni stebrički, motoristične letve, blažilniki trka, table na fluorescentni podlagi, talna signalizacija ...). Tabla s sliko motorista

Bralec pa je pohvalil nove stebričke ob cesti. Na DRSI pojasnjujejo, da gre za pasivno varne stebričke, nameščene za izboljšanje vodenja voznikov skozi manj pregledne ovinke. Temu so namenjeni beli. Rumeni so za označevanje slabše zaznavnih priključkov na cesti. Postavljajo pa tudi sive blažilce trka ob odbojnih ograjah.

ča vgradnje 'varnostne kletke', kakršne poznamo iz avtomobilov, zaradi česar so motoristi bolj izpostavljeni, ko pride do padca ali trka. Še vedno lahko za svojo

na fluorescentni podlagi, ki jo omenjate, opozarja poleg motoristov tudi druge udeležence v prometu na neravno vozišče. Fluorescentna podlaga prispeva k večji

Tabla z opozorilom na luknjasto cesto / Foto: Bralec

zaznavnosti voznika na nevarnost,« so nam odgovorili na Direkciji RS za infrastrukturo (DRSI).

»Kljub temu da je na tabli slika motorista, pa je leta namenjena vsem voznikom, da ustrezno prilagodijo hitrost in način vožnje poteku, tehničnim in drugim lastnostim ceste, stanju vozišča, preglednosti, vidljivosti, prometnim in vremenskim razmeram, stanju vozila in tovora ter svojim vozniskim sposobnostim tako, da ves čas vožnje obvladujejo vozilo oziroma da ga lahko ustavijo pred oviro, ki jo, glede na okoliščine,

lahko pričakujejo. Motoristi namreč zaradi specifičnosti vozila bolj intenzivno zaznavajo vsako morebitno neravnino ali odklon od standardnih tehničnih in drugih lastnosti ceste in zanje so tudi, kot že navedeno, ker vozilo nima varnostne kletke, morebitne posledice v primeru nepravilne zaznave težje. Če povemo plastično – neravnine na pot osebne vozila praviloma nimajo znatnega vpliva, za motorista pa pomenijo znatno spremembo, ki lahko v primeru spleta okoliščin pomeni tudi padec.«

Kdaj torej lahko pričakujemo obnovo ceste na delih,

kjer so poškodbe največje? Takole pravijo: »Direkcija je v zadnjih dveh letih v sklopu rednega vzdrževanja izvedla preplastitve na več odsekih v dolžini dobrih dveh kilometrov in pol državne ceste od Preddvora proti Jezerškemu vrhu, na katerih so bile poškodbe največje. Načrtuje pa tudi obnovo vozišča na cesti R1-210, odsek 1106 Spodnje Jezerško–Preddvor (pri naselju Kokra) od km 9,173 do km 9,880 v dolžini 707 metrov. Ocenjena vrednost obnovitvenih del je približno 790 tisoč evrov. Izvedba je predvidena v letu 2022.«

Iščejo voditelje kratkočasnic

Vodice – Ob ugodni epidemiološki situaciji, nameravajo v Vodicih v juliju in avgustu organizirati tradicionalne počitniške kratkočasnice za otroke. Že sedaj vabijo vse, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri organizaciji programa in vodenju kratkočasnic, da do ponedeljka to sporočijo na občinsko upravo po telefonu ali na elektronski naslov.

Florjanova maša v Dupljah

V Dupljah maša na god sv. Florjana in ob mednarodnem dnevu gasilcev

JANEZ KUJAR

Duplje – V torek, 4. maja goduje sveti Florjan in takrat gasilci praznujejo mednarodni dan gasilcev. Praznik svetega Florjana, zavetnika gasilcev, zaščitnika pred požarom in poplavami, je bil nekoč eden največjih praznikov, svetniku pa so se ljudje radi priporočali. Z velikim zaupanjem mu tudi še sedaj izročamo naše domove, da bodo varni pred vodo in ognjem. V teh dneh so tako potekale

številne Florjanove maše v gorenjskih župnijah, ob upoštevanju protikoronskih ukrepov.

Florjanova maša je bila tudi v župnijski cerkvi svetega Vida v Spodnjih Dupljah, ki jo je pripravil upravni odbor društva, ki ga vodi Uroš Teran, udeležilo pa zaradi ukrepov proti koronavirusu 17 gasilcev PGD Duplje. Dupljsko gasilsko društvo je bilo ustanovljeno februarja 1906. leta in letos praznuje 125 letnico delovanja. Vodu dupljskih gasilcev

je poveljeval poveljnik Urban Oman, praporščak pa je bil častni predsednik Andrej Kuhar. To je bila že 25. Florjanova maša v Dupljah, prvič so jo pripravili ob ustanovitvi občine Naklo. Mašo je daroval duhovnik, mag. Gregor Celestina, spiritual semenišča, ki je skozi svojo pridigo izpostavil predvsem pomembnost prostovoljnih gasilk in gasilcev v naši družbi, ter se zahvalil gasilcem za nesebično pomoč ljudem v nesreči in se posebej spomnil pokojnih gasilcev.

Gasilci PGD Duplje pred župnijsko cerkvijo, ko so se udeležili 25. Florjanove maše v Dupljah / Foto: arhiv PGD Duplje

Pred odprtjem tematska pot

Preddvor – Še ta mesec bodo v Preddvoru odprli tematsko orientacijsko pot Skrivnost preddvorskih štokeljev. Občina jo ureja v sodelovanju s študenti več fakultet Univerze v Ljubljani, namenjena pa je otrokom iz vrtca in mlajšim osnovnošolcem za izboljšanje njihovih gibalnih in kognitivnih sposobnosti ter odnosa do narave. Na tematski poti, ki se začne pri preddvorskem vrtcu in vodi po gozdu za šolo v smeri proti Mačam, so postavljene tematske postaje, na katerih otroci rešujejo zastavljene naloge. Kot nam je povedal župan Rok Roblek, je tematska pot povezana z zgodbo začaranih grofa in grofice, otroci pa ju z opravljenimi nalogami »odčarajo« in si na koncu prislužijo tudi pravljično ime. Zanimivo je, da ta zgodba naključno sovпада tudi s prihodom grofa in grofice v grad Dvor, kjer so najprej razmišljali o poti štokeljev, saj te gnezdiyo na tamkajšnjem dimniku. Otroci in njihove družine, ki se bodo podali po tej poti, bodo nagradjeni tudi z lepim razgledom na okoliške gore na tamkajšnji razgledni točki. V prihodnje bodo po tematski poti vodili družine ter otroke iz vrtcev in šol, odprtje in predstavitev poti pa napovedujejo za 22. ali v primeru slabega vremena za 29. maj.

BREZPLAČNA OBLJAVA

#CepimoSe
www.cepimose.si

**NALEZIMO SE
DOBRIH
NAVAD**

CEPIMO SE

Za boljšo oskrbo s pitno vodo

◀ 1. stran

»Gre za logično nadaljevanje tega, kar smo s pomočjo evropskih sredstev izvedli v letih 2014 in 2015, ko smo celovito obnovili vse dolinske vodovodne sisteme. Zdaj pa bomo obnovili še vodovodne sisteme na tem delu občine ter s tem celovito zaokrožili dogradi-

vodovodnega sistema Lučine, v okviru katerega bodo zgradili nove vodovode v dolžini 9,4 kilometra, dve dodatni zajetji Zadobje 1 in 2 ter prečrpališče Brebovnica. Obnovili bodo tudi obstoječi vodohran Dolge Njive. Približno devet kilometrov novih vodovodov bodo zgradili tudi v drugem sklopu, ki zajema vodovodni sis-

bodo na novo opremili s sodobnim nadzornim sistemom, prav tako vodovodni sistem Petelinov grič, kjer bodo vgradili dodatno krmilno opremo za daljinsko upravljanje. Tako prokurist Lavaca Roman Štrukelj kot direktor Zidgrada Igor Božič sta poudarila, da gre za zahteven projekt, saj bodo dela potekala na razmeroma težkem terenu. Bernard Strel z občine je pojasnil, da bo najbolj zahtevna povezava iz Brebovnice proti Lučinam, kjer bodo gradili na strmem skalnatem terenu.

S tem projektom bodo tako po županovih besedah uredili vse javne vodovodne sisteme v občini, kjer je zaradi razgibanosti terena še več kot dvajset zasebnih vodovodnih sistemov. »Ob tem se zavedamo, da sistem oskrbe s pitno vodo nikoli ni dokončno rešen; vedno bomo stremeli k temu, da bi zagotovili še nove kakovostne vire pitne vode.«

Z ambicioznim projektom, za katerega so pridobili 1,5 milijona evrov kohezijskih sredstev, bodo zdaj vodo izpod Blegoša pripeljali na drugo stran občine, je razložila direktorica občinske uprave Elizabeta Rakovec. Za vse vodovodne odseke so že pridobili gradbena dovoljenja in vsa potrebna soglasja ter služnostne pogodbe, zato se bo gradnja po pričakovanih začela še pred poletjem, končana pa naj bi bila v dveh letih.

tev in nadgradnjo vseh javnih vodovodnih sistemov v občini.«

Infrastrukturo bodo gradili v dveh sklopih. Prvi sklop zajema gradnjo

tem Vršajin - Brda. Obnovili bodo še obstoječe vodohrane Petelinov grič, Gorenje Brdo, Hlavče Njive in Suša. Vodovodni sistem Lučine

Kot velika naravna nesreča

Lanske razmere, ki so nastale zaradi epidemije covid-19, bi lahko primerjali z veliko naravno nesrečo, vsaj kar zadeva izzive na področju zaščite in reševanja, smo lahko slišali ob poročanju o varnosti v občini na zadnji seji občinskega sveta v Škofji Loki.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Na zadnji seji občinskega sveta v Škofji Loki je več poročevalcev razgrnilo stanje varnosti v občini. Svetniki so prisluhnili poročilu policije, obravnavali poročilo občinskega redarstva, o svojem delu na področju prometne varnosti je poročal tudi Svet za preventivno in vzgojo v cestnem prometu Občine Škofja Loka, razgrnili so delo gasilske službe v preteklem letu. Posebno temeljito je bilo poročilo o delu sistema zaščite, reševanja in pomoči, kjer je štab Civilne zaščite poročal tudi o poteku odziva ob izbruhu epidemije covid-19.

Leto 2019 je bilo z vidika zaščite in reševanja razmeroma mirno, v letu 2020 so nastopile povsem drugačne razmere, ki so bile za vse nekaj novega, je poročal poveljnik občinskega štaba Civilne zaščite (CZ) Nikolaj Kržišnik. Medtem ko so v prvem lanskem valu v CZ predvsem zagotavljali zaščitno opremo in bili v pomoč zdravstvenemu domu

(tam je bila tudi covid točka), Centru slepih, slabovidnih in starejših, Varstveno-delovnemu centru, so jih v drugem valu čakali drugačni izzivi. Pomembno je bilo iskanje lokacije za rdečo cono Centra slepih, slabovidnih in starejših, ki so jo za nekaj časa vzpostavili v telovadnici Osnovne šole Jela Janežiča in bili s tem kot prvi v Sloveniji dober zgled ostalim domovom za starejše v državi. V drugem valu so se v zdravstvu in domovih starejših srečevali z velikim kadrovskim primanjkljajem. Pomemben izziv je v razmerah epidemije tudi zagotavljanje samooskrbe s hrano, zato je bilo v občini poskrbljeno za oskrbo z lokalno hrano na škofjeloški tržnici. Leto 2020, na katero se je nanašalo poročilo, se je končalo z začetkom množičnega testiranja. Prvotno lokacijo v dvorani Poden je potem zamenjal stari Petrol, tam so načrtovali tudi cepljenje maturantov. Ob poročanju se je Nikolaj Kržišnik zahvalil tudi za dobro sodelovanje v času epidemije tako

v občini kot v sosesčini. Ne prestando so bili namreč tudi v povezavi s kolegi v občini Medvode. Bilo je zelo posebno leto, ko smo se morali prilagoditi življenju z virusom, ki je povsem zasenčil ostale dejavnosti, denimo posredovanje v naravnih in drugih nesrečah in sanacije po njih. Lani je denimo močan vetrolom, ki je bolj kot na območju občine Škofja Loka pustil v sosednji kranjski občini, znova spomnil, kako smo ranljivi. Odpravljanje posledic te naravne nesreče, ki je udarila tik pred izbruhom virusa, je po poročanju škofjeloških gasilcev terjalo kar dvajset intervencij, stekla je zlasti medsosedska pomoč v Kranju. Solidarnost pa se je izkazala tudi ob potresu na Hrvaškem.

Epidemija se je nadaljevala v leto 2021, zgodba še vedno ni končana, tako da bodo predstavniki CZ poročali tudi v prihodnje. Župan Tine Radinja je ob tem dodal, da smo se v preteklem letu lahko tudi prepričali, na koga se lahko zanesemo dan in noč.

POSPEŠEVALNI PROGRAM ZA START-UPE IN POSAMEZNIKE

APPLICIRAJ SVOJE IDEJE!

Imaš poslovno idejo in je ta povezana s produkcijo različnih aplikacij? Naj ti pri **APPLIKACIJI** tvoje poslovne ideje pomagajo izkušeni mentorji in specialisti s tega področja.

Če si potencialni ali obstoječi podjetnik oziroma ekipa, ki razvija aplikacije (za naročnike, B2B ali B2C aplikacije, igre), ti Kovačnica – podjetniški inkubator Kranj ponuja edinstveno priložnost: brezplačen program usposabljanja iz sveta aplikacij. **Pomagali ti bomo pri razvoju, promociji in prodaji aplikacij, ne bomo pa te učili programirati!**

Po zaključenem programu sledi »DEMO DAN«, na katerem bodo udeleženci, tudi pred potencialnimi investitorji, predstavili svoje ideje. Najboljši trije bodo pridobili možnost individualnih mentorjev iz izbranega APP področja.

Program bo organiziran v obliki poglobljenih delavnic, z majhnim številom udeležencev in individualnim pristopom. Zaradi boljšega dela je **število udeležencev omejeno na 15.**

Preko programa boš spoznal: APP ekosistem, APP razvoj ideje in poslovne modele, APP marketing, APP analitiko, APP igre, APP pravno-računovodski vidik in APP pitch.

Prijavne obrazce najdete na spletni strani in Facebook profilu Kovačnice.

Za dodatne informacije se lahko obrnete na Nives Justin, 04 28 17 247 ali nives.justin@bsc-kranj.si.

Rok za prijave: 27. 5. 2021

Izvajanje programa: 2. 6. 2021–15. 12. 2021

Aktivnosti BSC Kranj v okviru operacije »SIO-BSC-2020-22« sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, prednostne osi: 3 Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast.

Povezava na spletno stran evropske kohezijske politike v Sloveniji: www.eu-skladi.si.

Zgodba o tradicionalni slovenski hiši

Kamniški arhitekt Tomaž Schlegl se je domislil inovativnega in – kot mu sam pravi – tudi družbeno koristnega projekta z naslovom Hischa, s katerim želi prikazati, kako se na sodoben in enostaven način zgradi hiša, ki v največji meri spoštuje identiteto slovenskega prostora.

JASNA PALADIN

Sela pri Kamniku – Projekt Hischa je praktičen prikaz sodobne gradnje, delane po načelih tradicionalnega ljudskega stavbarstva, ideja za to pa se je Tomažu Schleglu porodila skozi leta raziskovanja prostorskega oblikovanja tako doma kot v tujini.

»S sodobno, tehnološko podprto gradnjo naše tradicionalno slovensko stavbarstvo vse bolj izginja. Slovenci nimamo odnosa do svoje dediščine, tudi zato, ker se o tem premalo učimo v šolah. Vsak vidi le svoj vrtilček, ne znamo pa biti ponosni na nekaj, kar so ustvarili naši predniki. Včasih so postavljali majhne bivalne prostore, hiše, široke okoli pet metrov, kot je narekovala racionalna debelina tramov, s katerimi so gradili, hišo pa so nato obkrožali še hlev, skedenj, kašča ... Po drugi svetovni vojni, ko je država z ugodnimi posojili spodbujala delavce h gradnji stanovanjskih hiš, pa so projektivni biroji začeli izdelovati tipске projekte, ki so bili isti po

vsej Jugoslaviji. Nikjer niso spoštovali lokalnih značilnosti, nakloni streh so bili premajhni, hiše so bile povečini kvadratne, locirane sredi parcel in predvsem prevelike. Po menjavi sistema pa smo se v tem tisočletju soočili z drugo skrajnostjo – kar naenkrat je bilo vsem dosegljivo praktično vse in prevladovati je začel internacionalni stil. Povsod so začele rasti hiše brez napuščev, z ravnimi strehami, živobarvnimi fasadami ... Marsikaj sicer preprečujejo občinski prostorski akti, a nekaj je napisano na papirju, nekaj povsem drugega pa se izvaja v praksi. Uničujemo identiteto svojega lastnega naroda – s tem pa se manjšamo, izgublamo moč, s katero bi se lahko postavljali v svetu.« razočarano ugotavlja Tomaž Schlegl, prepričan, da je skrajni čas, da stroka in država prebivalce začneta ozaveščati o logiki gradnje, kakršno so poznali naši predniki.

Pravi, da so osnovne zakonitosti slovenskega stavbarstva (sploh v osrednji Sloveniji in na Gorenjskem)

Tomaž Schlegl pred domačo hišo na Selih pri Kamniku, kjer bo kmalu zrased tudi vzorčni objekt, zgrajen po načelih tradicionalnega stavbarstva.

hiša pravokotnega tlorisa z dvokapno streho, ki ima naklon nekje med 40 in 45 stopinjami, pravilna lega glede na smeri neba, primerna kvadratura (vsaka oseba naj bi za udobno bivanje potrebovala med 30 in 35 kvadratnimi metri) ter izbor naravnih in avtohtonih materialov.

»Če se pokaže, da je hiša zaradi spremenjenih potreb postala premajhna, lahko to rešimo z dozidavo oziroma z ločenim objektom – kot so delali nekdanji – denimo za garažo, hišico za goste, prostor za savno ali fitness ... Bolje postopna gradnja kot pa hiša, velika 400 kvadratov, za vsak primer, če

bomo potrebovali dodaten prostor,« nazorno opiše Schlegl, ki se je projekta Hischa lotil skupaj z ženo in obema hčerkama ter sodelavci, poudarja pa, da se bo ekipa vseskozi dopolnjevala. Pri projektu sodeluje tudi Noah Charney, ki bo zgodbo o nastajanju hiše opisal v knjigi.

Vsi, ki nameravajo graditi ali jih preprosto zanima logičen način gradnje, bodo na spletni strani hischa.si lahko spremljali blog in posamezne video posnetke, od samega začetka gradnje naprej. Na prostorsko premišljeni lokaciji na domačem vrtu na Selih pri Kamniku bo družina Schlegl namreč postavila vzorčen objekt, celoten postopek izvedbe od zasnove do zaključka, pa bo dokumentiran na spletni strani in na družabnih omrežjih. Objekt, za katerega že imajo gradbeno dovoljenje, bodo začeli graditi čez kakšen mesec, končan bo predvidoma v letu dni, financirali pa ga bodo s prodajo Schleglovih umetniških del, ki so tudi že objavljena na spletni strani.

Tomaž Schlegl si želi k projektu pritegniti čim več lokalnih mojstrov, njegova želja pa je, da bi ljudje bolj strokovno in predvsem odgovorno pristopali h gradnjam svojih stanovanjskih hiš – ni nujno, da bo tako tudi dražje, bo pa neprimereno bolj spoštljivo do naše krajine.

Slovesnosti ne bo

Občinska priznanja bodo v Komendi podelili ob dnevu državnosti.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – V občini Komenda, kjer v soboto praznujejo občinski praznik, so zaradi veljavnih epidemioloških ukrepov odpovedali izvedbo slavnostne seje. Priznanja bodo občinskim nagrajencem tako podelili na občinski prireditvi v počastitev dneva državnosti, ki jo načrtujejo na predvečer praznika, to je 24. junija.

Letos bodo sicer podelili dve bronasti, srebrno in zlato priznanje. Slednjega bo prejel Stanislav Jenko, nekdanji

dolgoletni predsednik tamkajšnjega čebelarskega društva. Tudi srebrno priznanje bo šlo v čebelarske vrste. Prejela ga bo Kristina Potočnik, prav tako zavzeta čebelarka iz komendskega društva.

Bronasti priznanji pa bosta šli v roke Andreju Lukanu in Romanu Kosirniku. Slednji je aktiven gasilec in predsednik moščanskega gasilskega društva. Tudi Lukanec je gasilec, aktiven v PGD Križ in komendski gasilski zvezi, ter dejaven član Turističnega društva Komenda.

Novi direktor Zavoda za turizem, šport in kulturo

Kamnik – Svet javnega zavoda Zavod za turizem, šport in kulturo Kamnik je na svoji seji 11. maja glasoval o izbiri kandidata za direktorja Zavoda za turizem, šport in kulturo Kamnik. Kot je znano, sta popolni ponudbi oddala le dva kandidata, svet zavoda pa je po daljši razpravi večinsko izbral Roka Jarca, saj naj bi imel ta največ strokovnih znanj na področju turizma. »Sicer postopki izbire direktorja Zavoda še niso v celoti zaključeni, vendar sem vesel in se zahvaljujem za izkazano zaupanje članom Sveta Zavoda, ki so prepoznali moje izkušnje in kompetence na področju turizma. Kamnik imam rad in verjamem, da bomo skupaj z ekipo razvijali kamniški turizem in šport v pravo smer,« je v svoji prvi izjavi povedal Jarc.

Neveljski gasilci z novim vozilom

Gasilci PGD Nevlje so svojo trideset let staro gasilsko cisterno pred dnevi zamenjali z novo in jo veselju primerno krstili z vodnim curkom.

JASNA PALADIN

Nevlje – Vozni park gasilcev PGD Nevlje, ki bodo čez tri leta praznovali stoletnico društva, je bogatejši za gasilsko cisterno ET GVC 16/25, ki bo primerna za vse njihove intervencije, tudi po zahtevnejših terenih.

Kot nam je povedal poveljnik PGD Nevlje Jernej Vombergar, so za investicijo 180 tisoč evrov dobili iz občinskega proračuna, približno 90 tisočakov pa so zbrali sami – z varčevanjem v zadnjih petih letih, z nabirko med krajani, s pomočjo botrov in s kupnino od prodaje stare cisterne. Gasilske veselice ob prevzemu vozila zaradi epidemiološke situacije niso mogli pripraviti, najverjetneje je zaradi ukrepov ne bodo niti v nadaljevanju leta, sta si pa novo pridobitev ogledala tudi poveljnik Gasilske zveze Kamnik Gašper Baloh in župan Matej Slapar. Gasilcem sta v kratkih priložnostnih nagovorih izrazila čestitke

Nova gasilska cisterna z novim znakom PGD Nevlje / Foto: PGD Nevlje

ob novi pridobitvi in jim zaželela, da bi jim novo vozilo dolgo, dobro in varno služilo, županu pa je pripadla čast, da je novo neveljsko gasilsko cisterno zalil tudi z nekaj krstnimi kapljicami šampanjca. Neveljski gasilci pa so nato novo cisterno tudi primerno krstili z

vodnim curkom. V društvu imajo zdaj dve gasilski vozili, poleg cisterne še vozilo za prevoz moštva, ki pa ga bodo zamenjali prihodnje leto, saj je tudi že precej dotrajano.

Cisterna pa ni edina pridobitev neveljskih gasilcev v teh dneh, saj so predstavili tudi nov znak društva

s podobo mamuta, ki ga je ustvaril Srečko Žagar iz Kamniške Bistrice. Prav v Nevljah so namreč pred dobri osemdesetimi leti izkopal okostje mamuta. Tako bo njihovo gasilsko vozilo z znakom mamuta v gasilski družini še hitreje prepoznano.

Čar porcelana je njegova navidezna krhkost

Uršula Oitzl Magister s Sela pri Žirovnici je arhitektka, ki se v zadnjem času veliko posveča ustvarjanju manjših unikatnih izdelkov, zlasti iz porcelana. Zase pravi, da je v prvi vrsti družinski človek, zatem pa nemirna športna in mirna umetniška duša ...

URŠA PETERNEL

Selo pri Žirovnici - Pod blagovno znamko Urshiq v Selu pri Žirovnici arhitektka Uršula Oitzl Magister ustvarja čudovite unikatne izdelke iz gline in porcelana, zlasti namizno keramiko in nakit. Umetnica zase pravi, da je v prvi vrsti družinski človek, mamica in žena, nemirna športna in mirna umetniška duša.

Končala je študij arhitekture v Ljubljani z enoletno izmenjavo v Barceloni in prvih nekaj let delovala kot projektantka in vodja projektov v projektantskih birojih. V zadnjem obdobju pa se veliko posveča keramiki, predvsem porcelanu.

»Arhitekture nekako ne morem zapustiti, a sedaj delam na tem področju v veliko manjšem obsegu. Arhitektura je način življenja, disciplina, ki te vzame v celoti, če jo želiš izvajati popolno in v njej uživati. Proces oblikovanja prostora ali objekta je zelo dolg in odvisen od mnogoterih dejavnikov, vpletenih zunanjih sodelavcev ter izvajalcev. Arhitektova naloga je, da na koncu vse niti poveže v načrtovano, zadovolji vse danosti in dejavnike ter prinaša dodano vrednost. Brez

»Urshiq je skovanka dveh pomenov. Ursh izhaja iz mojega imena Uršula, ki je izpeljanka iz latinske besede ursus, kar pomeni mala medvedka. Na prvem tečaju keramike, ko smo si izdelali glinen žig, s katerim označuješ izdelke, sem si naredila medvedka, ki ga uporabljam še danes in je tudi v mojem logotipu. Shiq (šik) pomeni eleganten, kar se nanaša na porcelan in same izdelke, ki se ljudem zdijo krhki, nežni, čedni, kar tudi ustreza tej besedi.«

Uršula Oitzl Magister je arhitektka in oblikovalka keramike.

poetike je arhitektura prazna,« razmišlja ustvarjalca. Na drugi strani je pri keramiki pot do končnega produkta veliko krajša in odvisna le od ustvarjalca in njegovega navdiha ter seveda ročnih spretnosti, posebna naročila pa so izziv in popestritev.

Sama je že od malih nog rada ustvarjala in risala. »Prvi spomin na stik z glino je povezan s čistilno akcijo smučičišča, ko smo smučarski cici-bani našli žilo gline in packali z njo, jaz pa nisem mogla stran ... Ta spomin je zabrisana slika in hkrati medla rdeča nit, ki me spremlja še danes: jaz, šport in ustvarjanje ...«

Glina je še danes njen material, a še bolj jo je pritegnil porcelan, iz katerega izdeluje namizno keramiko in nakit: skodelice za kavo in čaj, ljubke vaze, uhane ...

Zakaj manjši izdelki? »Sem v začetni fazi oblik večjega merila. Porcelan je dokaj zahteven za večje kose,

poleg tega me 'filigranskost' fascinira in kljub omejitvam predstavlja široko polje za izražanje. Čar porcelana je njegova navidezna krhkost in prosojnost. Delati s porcelanom je skoraj odnos. Je muhast, druge besede ne najdem. Ne moreš ga preliščiti. Ima namreč spomin v obliki mikro delcev, ki se ob popravku napake po peki postavijo nazaj v prejšnjo obliko. Moraš se ga naučiti obvladati, pravzaprav te sam nauči dela z njim, predvsem potrpljenja in umirjanja. Če hitiš s porcelanom – pozabi! Ne bo šlo ...« Delo z glino je lažje, je mehkejša in se počasneje suši, obenem pa dovoljuje popravke napak. A ni prosojna in glineni izdelki ne morejo biti tako tanki in fini kot porcelanski, razmišlja sogovornica.

In kje išče navdih za oblikovanje? »Navdih je lahko oblikovanje samo. Več ustvarjaš, več se ga rodi. Zanimajo me oblike, vzorci, teksture in povezava med njimi. Tu deluje podzavest, kjer je povezano vse, od moje notranjosti do priučnega skozi izobraževanje. Babica mi je nekoč napisala: Išči lepoto v naravi, tam je je v izobilju! Narava kot navdih se sliši klišejsko, a ga res vedno nudi, le da ga vsakokrat ne moreš videti.«

Ustvarja v mali delavnici doma na Selu pri Žirovnici, kjer je izdelke mogoče tudi kupiti. Prodaja jih tudi po spletu, predvsem na Instagramu in Facebooku. Spletna trgovina je še v zasnovi, težko pa čaka, da se spet odprejo tudi umetniški in keramični sejmi.

Set skodelice in krožnička iz kolekcije Dama

Espresso golden

Pred kratkim pa je nastala tudi zanimivo sodelovanje dveh malih podjetij izpod Stola: povezala se je s Polono Burnik, ki pod okriljem Kolektiva 22 pravi kavo. »To je zgodba o ljubezni do kave. Kava Kolektiva 22, katerega del je Polona, je res odlična. Njej so se zdele imenitne

moje skodelice in najprej sva oblikovali spletno nagradno igro, da sva povezali obe dejavnosti, v naslednjem koraku pa smo v njihovi spletni trgovini ponudili darila za materinski dan.« Tako so nastali lični paketi s kavo in skodelico ali ljubko vazo iz prosojnega porcelana.

Pomlad v domu upokojencev

V Domu upokojencev Kranj imajo nove rože, sončno torkovo popoldne pa so preživeli z Rdečimi noski.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Pred dnevi je Slovenska filantropija v sodelovanju s podjetjem Zavarovalna skupina Sava znova organizirala prostovoljsko akcijo Dan za spremembe, s katero zaposleni v svojih lokalnih okoljih ustvarjajo pozitivne spremembe. Tema letošnjih akcij je bila Premagajmo osamljenost. Ena izmed akcij je bila akcija zasajanja lončnic ob evropskem dnevu medgeneracijske solidarnosti. Prostovoljci Zavarovalne skupine Sava so z

Prostovoljci Zavarovalne skupine Sava so z lončnicami obdarili stanovalce Doma upokojencev Kranj.

lončnicami obdarili tudi stanovalce Doma upokojencev Kranj (DUK) in jim z njimi polepšali skupne prostore doma.

Minuli torek pa so stanovalce Doma upokojencev Kranj razveselili Rdeči noski. S pisano predstavo so priklicali nasmeh na njihove obraze in jih spodbudili tudi k lahkim telesnim vajam. Lepo majsko dopoldne s poletnimi temperaturami je omogočilo, da so stanovalci predstavo spremljali na vrtu, kar je še polepšalo njihovo doživetje.

V restavraciji **Anderwald** ob **Baškem jezeru** (Faaker See), samo nekaj kilometrov od meje, zaposlimo za poletno sezono 2021

namestnika vodje kuhinje m/ž
(Sou Chef)

Delo 6 dni na teden, mesečna plača 2.400,00 EUR neto*

kuharja/kuharja pripravnik m/ž
(Koch/Jungkoch/Salater/Entremetier)

Delo 6 dni na teden, mesečna plača 2.000,00 EUR neto*

sodelavca za delo v baru m/ž
(Thekenkraft)

Delo 6 dni na teden, mesečna plača 1.500,00 EUR neto*

*14 plač na leto. Lahko se dogovorimo tudi za drug delovni čas. Po potrebi vam nudimo tudi brezplačno bivanje in oskrbo ter izletniško kartico za regijo Beljak/Villach.

Prosimo, javite se nam na: reservierung@faakersee.restaurant

Lahko pa nas tudi takoj pokličete na: **+43 650 99 33 093**

www.faakersee.restaurant

THOMASHOF Gasthof - Pension

V našem gostinskem podjetju **THOMASHOF** v **Šentjakobu v Rožu** (A-9184 St. Jakob), Reka/Mühlbach 31, za poletno sezono od konca maja naprej zaposlimo

pomočnika v kuhinji m/ž

(Küchenhilfe)

Mesečna plača: 1.300,00 EUR

Delo: 40 ur na teden

Znanje nemščine ni potrebno (govorimo slovensko).

Cestnino za predor KARAVANKE vam povrnemo.

Prosimo, javite se nam na:

info@thomashof.at ali **+43 676 500 1198**

www.thomashof.at

Plavalci na evropskem prvenstvu

VILMA STANOVNIK

Kranj – Letošnje evropsko prvenstvo v plavanju gosti Budimpešta. Začelo se je z nastopi daljinskih plavalcev, kjer naše barve brani Špela Perše (Radovljica).

Naslednji teden nastopi čakajo tudi preostale plavalke in plavalce. Naše barve bodo branili Tjaša Vozel (Zvezda Kranj), Tjaša Pintar (Radovljica), Sašo Boškan (Triglav Kranj), Katja Fain, Martin Bau (oba Branik Maribor), Neža Klančar (Olimpija), Janja Šegel in Daša Tušek (obe Fužinar Ravne) ter Primož Šenica Pavletič (Ljubljana). Njihovi cilji so povezani predvsem z osebnimi rekordi in olimpijskimi normami, dejstvo pa je, da bo po dveh koronarnih

sezonah in zaradi olimpijskih iger v Tokiu tekmovanje tudi precej nepredvidljivo. Številni plavalci namreč pravo formo načrtujejo za olimpijske igre.

»Imamo kombinacijo izkušenih Vozlove, Pintarjeve in Baua, mladih Fainove, Klančarjeve in Šeglove, ki že imajo izkušnje in je čas, da stopijo korak naprej, ter novicev na tovrstnih tekmah Tuškovo, Boškana in Šenico Pavletiča, ki bodo v prvi vrsti nabirali izkušnje. Za vse verjela, da ob ponovitvi osebnih rekordov lahko dosežejo uvrstitev do 16. mesta, če jih izboljšajo, lahko računajo tudi na več,« pravi selektor Gorazd Podržavnik.

Na prvenstvu naj bi nastopili tekmovalci iz kar petdesetih držav.

Finale Pokala Spar brez gorenjskih ekip

VILMA STANOVNIK

Kranj – V torek so bile odigrane tekme četrtfinala košarkarskega Pokala Spar. Obe gorenjski ekipi sta izgubili. Od ekipe Helios Suns je bil boljši Šentjur (80 : 81), Gorenjska gradbena družba Šenčur pa je pri Krki izgubila s 94 : 81. Tako so udeleženci finalnega turnirja, ki bo naslednji konec tedna potekal v Ljubljani, postali igralci Krke, Rogaške, Cedevite Olimpije in Šentjurga. Ta konec tedna pa se bosta v Ligi Nova KBM s prvima tekmama začeli polfinalni

seriji. Domžalčani se bodo s Cedevito Olimpijo danes pomerili v Tivoliju, v ponedeljek ob 18. uri pa se bo začela tekma v Športni dvorani Domžale.

Je pa te dni že živahno v Kranju, saj se osem najboljših ekip fantov do 19. leta starosti bori za naslov državnih prvakov. Na prvih dveh četrtfinalnih tekmah je Cedevita Olimpija z rezultatom 81 : 70 premagala Terme Olimia Podčetrtek, domači ECE Triglav pa je bil v gorenjskem obračunu z 69 : 68 boljši od ekipe LTH Castings. Finale bo v nedeljo.

V Domžalah slavili nogometaši Olimpije

Domžale – Nogometaši Domžal in Olimpije so v sredo odigrali polfinalno tekmo Pokala Pivovarna Union. V športnem parku Domžale so z 0 : 1 slavili gostje, ki so se tako Domžalčanom oddolžili za poraz na prvenstveni tekmi in se kot prvi uvrstili v finale. V Prvi ligi Telekom Slovenije pa bodo konec tedna tekme 34. kroga. Četrto mesto je več ali manj že oddano nogometašem Domžal, ki v nedeljo ob 20. uri gostijo ekipo Kopra. Zanimivo bo tudi na tekmah druge slovenske nogometne lige. Vsi trije predstavniki Gorenjske bodo tokrat v vlogi domačina. Jutri ob 14. uri bodo tekmo na nogometnem igrišču Športnega centra Kranj začeli igralci Triglava, ki bodo gostili ekipo Nafta 1903. Ob 17. uri bo tekmo na nogometnem igrišču Športnega parka Radomlje začel vodilni Kalcer Radomlje, ki bo gostil Brežice Terme Čatež. Z osvojenjem vsaj eno točko se bodo nogometaši Kalcerja Radomlje že lahko veselili naslova prvaka druge slovenske nogometne lige. Ob isti uri bodo tekmo na nogometnem igrišču Športnega parka Dob začeli tudi nogometaši moštva Roltek Dob, ki bodo gostili Krko.

Jutri odločitev o finalistih med vaterpolisti

Kranj – Vaterpolisti bodo jutri, v soboto, odigrali drugi tekmi polfinala končnice državnega članskega prvenstva, ki ga igrajo na dve zmagi. V zmagah z 1 : 0 vodijo vaterpolisti AVK Triglav in VD Calcit Kamnik. Vaterpolisti Triglava so prvo tekmo z vaterpolisti Kopra 1958 dobili z 19 : 6, jutri pa bodo gostovali v Kopru. Kamničani so prvo tekmo igrali v gosteh in z 11 : 9 premagali Ljubljano Slovan. Odločilno tekmo za nastop v finalu bodo v bazenu Športnega centra Kranj začeli jutri ob 18. uri.

Jeseniški hokejisti so prvaki

Boj za novo hokejsko zvezdico je trajal kar pet tekem, v podaljškem odločilni v Tivoliju pa so imeli hokejisti ekipe SIJ Acroni Jesenice več moči, sreče in želje po naslovu najboljših v državi. Jutri se v Hali Tivoli začne mednarodni prijateljski turnir Premagajmo covid-19.

Hokejisti moštva SIJ Acroni Jesenice so se v Tivoliju veselili novega naslova državnih prvakov. / Foto: Gorazd Kavčič

VILMA STANOVNIK

Ljubljana – Po neodločenem izidu 2 : 2 v zmagah so jeseniški hokejisti v ponedeljek zvečer v Tivoliju lovili tako zeleni naslov državnih prvakov. Tekme s SŽ Olimpijo pa niso začeli obetavno, saj so že v prvem delu prve tretjine zaostajali z 2 : 0. V nadaljevanju so prevezli pobudo ter v drugi tretjini z golom Žana Jezovška znižali zaostanek, v tretjem delu srečanja pa je za izenačenje poskrbel

Blaž Tomažević. Junak podaljška je bil mladi Radovljčan Bine Mašič, ki je zadel za zmago 2 : 3 (2 : 0, 0 : 1, 0 : 1, 0 : 1) in slavje Jeseničanov. Žal je tokrat potekalo brez navijačev, kljub temu pa je bilo veselje na ledu veliko. »S fanti smo garali celo sezono za to. Verjeli smo tudi po zaostanku, vzeli smo se v roke in dokončali to, kar je treba, in na koncu dvignili pokal,« je po tekmi povedal Bine Mašič in dodal, da si bo zmago zapomnil za vse življenje.

Jeseničani so že jeseni osvojili naslov pokalnih prvakov, novi naslov državnih prvakov pa je njihov 13. v času samostojne države.

»Veseli smo obeh lovorik in želim si, da bi na teh uspehih gradili naprej. Odgovorni v klubu se trudijo za to, marsikaj pa bo odvisno od največjih partnerjev oziroma sponzorjev kluba,« je povedal trener Mitja Šivic.

Premagajmo covid-19

Selektor slovenske hokejske reprezentance Matjaž Kopitar je takoj po koncu državnega prvenstva dopolnil seznam reprezentantov za mednarodni prijateljski turnir, ki bo med 15. in 21. majem v Hali Tivoli, reprezentanca pa je po treningih

na Bledu že zbrana v Ljubljani. V ekipi so vratarji Gašper Krošelj, Matija Pintarič, Luka Gračner in Žan Us, branilci Matic Podlipnik, Klemen Pretnar, Žiga Pavlin, Jurij Repe, Kristjan Čepon, Aljoša Crnovič, Nejc Stojan, Bine Mašič, Aleksandar Magovac in Miha Štebih ter napadalci Luka Kalan, Anže Kuralt, Ken Ograjenšek, Gregor Koblar, Rok Kapel, Aljaž Predan, Luka Maver, Nik Simšič, Tadej Čimžar, Žiga Pešut, Žan Jezovšek, Blaž Tomažević, Jaka Šturm in Jaka Sodja.

Naši se bodo jutri ob 16.30 najprej pomerili z ekipo Avstrije, v ponedeljek s Francijo, v torek z Romuni, v četrtek s Poljaki in v petek še z Ukrajinci.

Naš hokejist Anže Kopitar je prejšnji teden v ligi NHL postavil nov mejnik. Hrušičan je za zmago Kraljev iz Los Angelesa nad moštvom Arizona Coyotes prispeval podajo in prišel do tisoče točke v najmočnejši hokejski ligi na svetu.

Veselijo se skupne poti in zmag

Po številnih uspehih v minuli sezoni so se v Smučarskem skakalnem klubu Žiri razveselili še podpisa pogodbe z novim sponzorjem M Sora oziroma njihovo poslovno enoto Norica.

VILMA STANOVNIK

Žiri – V prostorih Norice v Industrijski ulici v Žireh je bilo minulo sredo prijetno in tudi malce slavnostno vzdušje, saj jih je obiskala svetovna prvakinja v smučarskih skokih Ema Klinec, prav tako pa so gostili glavnega trenerja naše ženske skakalne reprezentance Zorana Zupančiča. Oba sta tudi člana SSK Žiri, ki se bo po novem imenoval Smučarski skakalni klub Norica Žiri. Kot je pojasnil predsednik kluba Leon Šikovec, bo to uradno takoj po uspešnem glasovanju na skupščini, pomembnejša pa sta bila dogovor in podpis pogodbe.

»Veseli smo uspehov kluba in želimo prispevati k temu, da se bodo odlični rezultati tudi nadaljevali,« je

Ema Klinec je ob podpisu sponzorske pogodbe številko svetovnega prvenstva iz Oberstdorfa podarila direktorici Norice Moniki Žust. / Foto: Gorazd Kavčič

poudaril direktor M Sora Aleš Dolenc, direktorica Norica Monika Žust pa je ob opisu razvoja enote poudarila, da so z močno voljo, zagnanostjo in znanjem pridobili številne kupce ter postali

uspešni tako doma kot tudi v tujini.

»Energija, volja in znanje nas povezujejo s skakalkami in skakalci in mislim, da bo podpis pogodbe vse te lastnosti še utrdil,« je poudarila

Žustova, zbrane zaposlene in predstavnike kluba pa je pozdravil tudi predsednik odbora in zbora za smučarske skoke in nordijsko kombinacijo pri SZS Ljubljana Jasnič. »SSK Žiri so eden naših uglednejših, dobro organiziranih in tudi zmagovitih klubov,« je dejal Jasnič in M Soro z enoto Norica pozdravil med sponzorji.

»Rasla sem s klubom in mislim, da je za nas današnji dan zelo pomemben. Veselim se novih uspehov, ki jih bomo dosegali s skupnimi močmi,« je povedala svetovna prvakinja Ema Klinec. Članica žirovskega kluba je tudi zmagovalka svetovnega pokala v smučarskih skokih Nika Križnar, ki pa so jo šolske obveznosti zadržale od sredinega druženja.

Vplačila v vzajemne sklade se povečujejo

Slovenski vzajemni skladi upravljajo 3,6 milijarde evrov premoženja, upravljavci skladov pa pričakujejo, da se bodo v prihodnje vplačila v sklade zaradi nizkih obrestnih mer in uvajanja ležarin v bankah še povečala.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Združenje družb za upravljanje investicijskih skladov (ZDU), ki združuje družbe za upravljanje, je ob nedavnem svetovnem dnevu vzajemnih skladov predstavilo trende na področju vzajemnih skladov v Sloveniji. Kot je dejal predsednik združenja Benjamin Jašar, je bilo lansko leto kljub pandemiji covid-19 za vzajemne sklade uspešno, saj se je zaupanje vlagateljev po kratkem obdobju negotovosti v marcu hitro povrnilo, tako da se je poleg nadaljevala rast vplačil in skupni obseg sredstev v skladih. Upravljalci skladov pričakujejo, da se bo rast nadaljevala tudi v prihodnje, saj se bo del prihrankov zaradi nizkih obrestnih mer in tudi uvajanja ležarin preselil iz bank v vzajemne sklade.

»Slovinci vse bolj zaupajo vzajemnim skladom,

Na spletni predstavitvi trendov pri varčevanju v vzajemnih skladih: Karmen Rejc, Benjamin Jašar in Blaž Bračič / Foto: zajem zaslona

premoženje v skladih kot tudi število vlagateljev narašča,« je dejala direktorica združenja Karmen Rejc in dodala, da je v Sloveniji pet družb za upravljanje, ki skupno upravljajo skoraj pet milijard evrov premoženja, od tega 3,6 milijarde evrov v 82 vzajemnih skladih, preostalo pa v okviru gospodarjenja s finančnimi instrumenti

in upravljanja dveh alternativnih skladov. V vzajemnih skladih varčuje 470 tisoč vlagateljev, največ denarja imajo v delniških skladih, sledijo mešani in obvezniški skladi. Lani so v sklade vplačali 832 milijonov evrov, izplačil je bilo za 684 milijonov evrov. »Da so vplačila za 148 milijonov evrov presešla izplačila, nas še posebej veseli.

Ko so lani marca zaradi koronavirusa tečaji na borzah strmoglavili, so bili vlagatelji zaskrbljeni, a kljub temu tedaj ni bilo množičnih izplačil. To pripisujemo tudi vse večji finančni izobraženosti vlagateljev, ki so pripravljeni na nihanja na kapitalskih trgih,« je dejala Karmen Rejc in dodala, da imajo varčevalci v Sloveniji še vedno glavni

del svojih finančnih naložb v bankah, kjer se zadnje čase srečujejo z ničelno obrestno mero in z napovedjo ležarin. V takšnih razmerah se ozirajo, kam bi naložili prihranke. Vzajemni skladi so zanje naravna izbira, saj so regulirani in dolgoročno bolj donosni kot bančne vloge,« je dejala Rejčeva in navedla podatke, da imajo evropska gospodinjstva v povprečju še enkrat večji delež denarja v vzajemnih skladih kot slovenska in pol manjši delež v bankah.

Varčevati je treba začeti čim prej

Blaž Bračič, član upravnega odbora ZDU, ugotavlja, da je Slovenija pred številnimi izzivi, eden od teh je pokojninski sistem, ki postaja finančno nevzdržen, kar pomeni, da bodo morali posamezniki prevzeti vedno večjo odgovornost za finančno

varno starost. Rezultati simulacij namreč kažejo, da morajo za zagotovitev primerne dodatka k pričakovani pokojnini iz prvega stebra nameniti od sedem do osem odstotkov razpoložljivega dohodka, ga naložiti po principih naložbene politike življenjskega cikla (v začetku v bolj tvegane in pred upokojitvijo v manj tvegane oblike varčevanja) in začeti tovrstno dolgoročno varčevanje najpozneje do petintridesetega leta starosti. Razlika med enako privarčevanim zneskom, naloženim v depozit, in privarčevanimi zneski, naloženimi v vzajemnem skladu, ob upoštevanju naložbene politike življenjskega cikla, je lahko tudi več kot trikratna. »Ljudje so vse bolj finančno pismeni, vse bolj se zavedajo pomena dolgoročnega varčevanja, k temu pa jih mora spodbujati tudi država,« pravi Blaž Bračič.

Nove ideje za razvoj turizma

V občini Kamnik si želijo več turističnih produktov in aktivnosti, zato bodo med 11. in 13. junijem organizirali Turistični start up vikend, na katerega vabijo podjetnike iz vse Slovenije. Najboljše ideje bodo finančno nagrajene, 35 tisočakov v ta namen razpisuje tudi občina.

JASNA PALADIN

Kamnik – Občina Kamnik rada stavi na turizem in zares ima kaj ponuditi obiskovalcem, in čeprav se je v zadnjem obdobju v mestu in drugod po občini razvilo kar nekaj prenočitvenih kapacitet, na Občini in v Zavodu za turizem, šport in kulturo Kamnik ugotavljajo, da imajo za obiskovalce premalo aktivnosti in produktov, ki bi jih zadržali dlje časa. Povezali so se z Zadrujo KIKŠtarter, KIKŠtarter pospeševalnikom, Termami Snovik, Podjetniškim klubom

Kamnik in Strateškim razvojnim inovacijskim partnerstvom trajnostni turizem (SRIPT) in organizirali Turistični start up vikend, ki bo med 11. in 13. junijem v Termah Snovik.

»Obiskovalcem naše občine želimo ponuditi kar največ doživetij, zato smo se odločili povabiti podjetnike, ki imajo ideje, da nam jih predstavijo in s tem pomagajo naš turizem dvigniti na še višji nivo. Več, ko bo idej, več bo novih aktivnosti in več stvari bodo turisti lahko pri nas počeli in tako ostajali dlje časa. Vabimo

podjetnike iz vse Slovenije, a njihove ideje se bodo morale izvajati le na območju občine Kamnik,« nam je pojasnil župan Matej Slapar in poudaril, da bo nekaj najboljših idej občina finančno podprla, da bodo prvo leto, ko verjetno še ne bo toliko povpraševanja, poslovno preživele.

Cilj projekta je torej spodbuditi ter podpreti uspešen začetek nove poslovne poti inovativnih posameznikov, podjetij, zagonskih podjetij in ekip. Sodelujoči (število mest je omejeno) bodo tri dni bivali in

skupaj z mentorji pilili ideje v Termah Snovik, zadnji dan pa bodo svoje produkte predstavili komisiji. Prijavijo se lahko posamezniki in skupine iz turističnih organizacij, ponudniki turističnih nastanitev, kulturni ustvarjalci, produktna združenja, podjetniki ali študenti. Tri zmagovalne ekipe, ki bodo najbolje rešile poslovni izziv, predlagale najboljšo rešitev in prepričale strokovno žirijo, bodo osvojile finančne in praktične nagrade ter možnost sofinanciranja s strani KIKŠtarter pospeševalnika kot tudi Občine Kamnik. V okviru Občine bo od petka, 21. maja, do torka, 22. junija, potekal razpis za podporo najboljšim poslovnim idejam s področja turizma. Razpisanih bo 35 tisoč evrov. Podprte bodo ideje, ki bodo reševale problemska področja razvoja turizma v občini Kamnik, in sicer najboljše ideje s področja doživetij in aktivnosti na območju občine, pogoj za udeležbo na razpisu pa je udeležba na Turističnem start up vikendu. Prijave sprejemajo do 31. maja oz. do zapolnitve mest na spletni strani KIKŠtarterja.

Inovativni Turistični start up vikend, od katerega si v Kamniku obetajo zelo veliko, se bo junija odvijal v Termah Snovik, ki je največji turistični ponudnik v občini Kamnik.

Teden obrti in podjetništva

Od 17. do 21. maja bo potekal Teden obrti in podjetništva na Loškem, ki je pomemben dogodek za obrtnike in podjetnike, za njihove stranke in tudi za perspektivne mlade, ki se šele vključujejo v svet podjetništva.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Prihodnji teden bo potekal tradicionalni Teden obrti in podjetništva na Loškem. Organizatorji so pripravili brezplačne delavnice, okrogle mize, razstavo in različne dogodke. Ker je število mest za posamezen dogodek omejeno, se je nanje treba predhodno prijaviti.

Razvojna agencija Sora in Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka vabita na dogodke, ki se bodo vrstili od 17. do 21. maja. Prvi bo potekal že v ponedeljek, 17. maja, ob 18. uri na spletni, in sicer o možnosti pridobivanja finančne podpore za ustvarjalce v kulturnem in kreativnem sektorju. V torek, 18. maja, bo ob 9.45 v Srednji šoli za strojništvo Škofja Loka delavnica Kako hobi pretvoriti v posel in katere veščine so potrebne za uspeh na trgu, ob 18. uri pa bo na Radiu Sora v živo potekala okrogla miza Covid-19 kot izziv za razvoj in modernizacijo podjetij na

Škofjeloškem. Na njej bodo sodelovali: Miha Lavtar (Optiweb spletne rešitve), Polona Golija (Turistični center Soriška planina), Katarina Brence (Kmetija Pustotnik, Gorenja vas), Jernej Demšar (Bederfly), Metka Sporiš (Sanjski šopek), Tine Radinja (župan Občine Škofja Loka), Gašper Kleč (direktor Razvojne agencije Sora) in Jože Misson (predsednik OOO Škofja Loka).

Tradicionalna je tudi razstava izdelkov dijakov Šolskega centra Škofja Loka v Sokolskem domu, ki jo bodo odprli v sredo, 19. maja, ob 18. uri, ko bodo dijakom podelili tudi denarne nagrade Območne obrtno-podjetniške zbornice. V četrtek, 20. maja, ob 18. uri sledi spletno predavanje Moje finance: Kaj še ostane tistim, ki ne pristanejo na ničelne obrestne mere. V petek, 21. maja, bodo ob 20. uri aktivni teden sklenili s standup komedijo Podjetniške fore in prigode s komikom Rokom Škrlepom.

Nagovarjal naj bi učenko

Kranjski policisti so te dni preiskovali, kaj se je dogajalo v Stražišču, ko naj bi mlajši moški nagovarjal učenko.

VILMA STANOVNIK

Stražišče – V sredo zjutraj je ravnatelj osnovne šole v Stražišču poslal sporočilo staršem otrok, da je zjutraj, ko so učenci prihajali v šolo, mlajši moški v belem kombiju v bližini trgovine Mercator v Stražišču nagovarjal eno izmed učenk, naj prisede v kombi. Učenka na nagovarjanje ni reagirala in je nadaljevala pot v šolo. O dogodku je obvestila razredničarka, ki ga je o tem obvestila. Takoj so obvestili tudi policijo, ravnatelj pa je starše prosil, naj opravijo razgovore z otroki in jih opozorijo na take in podobne dogodke.

Policisti so nato preiskali dogodek in sporočili, da je iz vseh do sedaj zbranih obvestil niso ugotovili, da bi kdo učenko vabil v avto. »Moški naj bi otroku, ki je prečkal cesto z rolko, z razdalje nekaj rekel, vendar se ne ve, kaj. Kljub temu da ni bila ugotovljena ogroženost otroka, vsiljivo nagovarjanje ali kakšno drugo ravnanje, ki bi imelo znake kaznivega dejanja ali prekrška, policisti zbiranje obvestil o moškem in okoliščinah primera še nadaljujejo,« so sporočili policisti.

Sicer pa po doslej preverjenih podatkih na Gorenjskem v zadnjem obdobju ni bilo tovrstnih prijav.

Pozorni na križišča

SIMON ŠUBIC

Radovljica – Na območju Radovljice je pred dnevi potekal poostren nadzor prometa, v katerem so bili policisti še posebej pozorni na kršitve v križiščih, kjer pogosteje prihaja do prekrškov, in na tovorni promet. V nadzoru so sodelovali tudi policisti s specialnim vozilom z vgrajenim videonadzornim sistemom in strokovnjaki za

»Policija se odzove na vsako obvestilo o dejanju, v katerem je udeležen otrok. Vsako tako naznanilo se obravnava individualno, podrobna in natančna preiskava pa je tista, ki policiste usmerja k ugotovitvam, ali gre v ravnaju posameznika za nezakonito dejanje. Namen policijske preiskave posameznega dejanja je vedno zaščita žrtve ter odkrivanje in prijemanje storilcev ali kršiteljev, hkrati pa tudi preprečevanje in odkrivanje drugih sumov nezakonitih ravnanj posameznikov. Poudarjamo pa, da je treba vsak sum najprej temeljito preveriti in šele nato presojati, ali je bilo ravnanje posameznika nezakonito. Policisti so tisti, ki bodo intenzivno pristopili k preiskovanju in preverjanju vseh okoliščin ter ukrepali proti osebi, če bo ta kršila zakon,« pojasnjujejo policisti in dodajajo, da nista vsako vprašanje ali pristop neznanca sumljiva.

»Čeprav pogosto poudarjamo, naj se otroci z neznanci ne pogovarjajo, je vseeno treba ločiti med splošnimi vprašanji, s katerimi neznanci lahko ogovorijo otroke, in med vsiljivim nagovarjanjem, nespodobnim povabilom ali zapletanjem v pogovor, ki pa lahko predstavljajo nevarnost,« še dodajajo policisti.

nadzor nad preobremenitvami tovornih vozil. Skupno so ugotovili 37 kršitev prometnih pravil, med njimi predvsem zaradi neupoštevanja prometne signalizacije, uporabe telefona med vožnjo, neuporabe varnostnega pasu, prehitre vožnje in prekoračitve teže. Med nadzorom so iz prometa izločili tudi vinjenega voznika. Nadzore bodo še nadaljevali, napovedujejo policisti.

Zaletel se je v drevo

Vašca – V torek zjutraj je v naselju Vašca osebno vozilo zapeljalo s ceste in trčilo v drevo. Gasilci GARS Kranj so zavarovali kraj dogodka, odstranili drevo in sprostili dostop do poškodovane osebe. Odpeljali so jo reševalci Nujne medicinske pomoči.

Zapeljal je v potok

Žiri – V sredo popoldne je voznik osebnega vozila v naselju Račeva v občini Žiri z vozišča zapeljal v potok. Gasilci PGD Dobračeva so voznika s tehničnim posegom rešili iz vozila, gasilci PGD Škofja Loka pa so vozilo s pomočjo avtodvigala postavili nazaj na cesto.

Sodne stavbe so dotrajane

Na ministrstvu za pravosodje napovedujejo, da bodo v prihodnjih dveh letih vendarle temeljito prenovili sodni stavbi na Jesenicah in v Kranju. Kranjska bo doživela tudi rekonstrukcijo.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjska sodišča (štiri okrajna in okrožno) že dolga leta delajo v slabih prostorskih pogojih. Skorajda vse sodne stavbe potrebujejo korenito prenavo, in kot kaže, jo bodo vsaj na Jesenicah vendarle tudi dočkali. Na ministrstvu za pravosodje ob tem napovedujejo tudi rekonstrukcijo sodne stavbe v Kranju, kjer delujeta tako kranjsko okrožno kot tudi okrajno sodišče.

Jeseniško sodišče najbolj dotrajano

»V letu 2020 nam je v Kranju končno uspelo pridobiti še nekaj najetih prostorov, kjer sedaj tako Okrožno kot Okrajno sodišče v Kranju delujeta na kar štirih različnih lokacijah. Prav tako se bo končno začela obnavljati tudi stavba Okrajnega sodišča na Jesenicah, ki je dotrajana in nevarna tako za zaposlene kot za mimoidoče. Ker bo treba stavbo obnoviti korenito, še ne vemo, kam bomo v tem času preselili sodišče, saj tako koreniti gradbeni posegi ne bodo dovoljevali uporabe stavbe ne za zaposlene in ne za stranke sodnih postopkov,« je pojasnila Janja Roblek, predsednica Okrožnega sodišča v Kranju.

Vse sodne stavbe na Gorenjskem (razen v Škofji Loki) so sicer stare, slabo vzdrževane in energetske zelo potratne ter prav vse potrebne temeljite obnove, pravi Roblekova. Celovite obnove je tako potrebna tudi stavba Okrajnega sodišča v Radovljici, medtem ko sodna stavba v Škofji Loki, ki je bila sicer zadnja deležna temeljite prenove, ni bila gajena za potrebe sodišča, kar je velik manko glede možnosti notranje ureditve sodišča.

Na ministrstvu za pravosodje napovedujejo tudi rekonstrukcijo sodne stavbe v Kranju.

Foto: Gorazd Kavčič

Stavba Okrajnega sodišča na Jesenicah je dotrajana in nevarna tako za zaposlene kot za mimoidoče, opozarja Janja Roblek, predsednica Okrožnega sodišča v Kranju.

Želja je sodni center v vojašnici

»Rešitev bi bila graditev enotnega sodnega centra za celo Gorenjsko. O tem so že pred leti tekli pogovori za pridobitev zemljišča na območju vojašnice v Kranju, s čimer bi rešili prostorsko problematiko vseh pravosodnih organov na Gorenjskem: ne bi bilo več visokih stroškov vzdrževanja starih zgradb in ne več stroškov dragih najemnin, investicija bi se povrnila prej kot v 10 letih, a na ministrstvu, dokler ne bo zgrajena nova ljubljanska sodna stavba, o tem sploh ne želijo razmišljati. Prav tako ni uspel projekt nadgradnje stavbe na Zoisovi 1 v Kranju (nad trgovino Spar), ker je investitor pogojeval vsaj petletni najem prostorov, česar ministrstvo zaradi omejitev zakona o izvrševanju proračuna ni moglo sprejeti. Ključno pri reševanju prostorske problematike sodišč pa je, da je še vedno nerešeno vprašanje bodoče mreže sodišč v Republiki Sloveniji,« je še povedala Roblekova.

Pripravljajo projektno dokumentacijo

Na ministrstvu za pravosodje so glede prenove sodne stavbe na Jesenicah razložili, da je v teku izdelava projektna dokumentacija za izvedbo gradbeno-obrtniških in instalacijskih del, ki bo predvidoma dokončana letos. Izvedbo del načrtujejo v letih 2022 in 2023, predviden rok obnove del pa je eno leto. »V načrtu je celovita, energetska, konstrukcijska, instalacijska in funkcionalna obnova. Obnova bo tako posegala v nosilno sovprežno konstrukcijo, s čimer se bo zagotovila ustrezna nosilnost strešne konstrukcije, lesenih stropnih konstrukcij in ustrezna protipotresna varnost objekta. Objekt bo prilagojen za gibalno ovirane osebe – ureditev dostopa, izgradnja dvigala, preureditev sanitarij. Poleg tega je v načrtu obnova ovoja sodne stavbe in energetska sanacija (prenova fasade, zunanega stavbnega pohoštva

in strešne kritine z izvedbo toplotne izolacije proti neizkoriščenemu podstrešju), izvedba novih strojnih in električnih instalacij, vključno s sistemi tehničnega varovanja, ter izvedba vzdrževalnih del v notranjosti objekta (pleskanje, popravo ali zamenjava ometov in poda, obnova oziroma izvedba replik notranjega stavbnega pohoštva). Vsa dela se bodo izvajala skladno z usmeritvami Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Groba ocena izvedbe je tri milijone evrov,« so pojasnili na ministrstvu, kjer še ne znajo povedati, kako bo jeseniško sodišče delovalo v času prenove.

Načrtujejo tudi prenavo sodišča v Kranju

Prav tako je v teku izdelava projektna dokumentacija za izvedbo obnove in rekonstrukcije sodne stavbe na Zoisovi 2 v Kranju, zatrjujejo na ministrstvu. »Predvidena obnova sodne stavbe obsega obnovo fasade, vključno s toplotno izolacijo zunanjih sten nad in pod terenom, zamenjavo fasadnega stavbnega pohoštva s senčili, ureditev vetrolova s toplotno zaveso, obnovo ravne strehe in strehe nad razpravno dvorano, prizidavo dvigala in nadstreška nad klančino, posodobitev ogrevanja, posodobitev razsvetljave, zamenjavo lesenih notranjih vrat z drsnimi vrati in preureditev enih od sanitarij za potrebe gibalno oviranih oseb. Izvedba del je planirana v letih 2022 in 2023,« so napovedali. »Izgradnja nove sodne stavbe v Kranju trenutno ni v načrtu,« so še dodali.

Foto: Gorazd Kavčič

MEDNARODNI MUZEJSKI DAN

Letošnja tema ICOM-a želi opomniti na ključne spremembe v naši družbi in okrevanje v času epidemije covid-19. Muzeji so aktivni člani sprememb in ponujajo premislek o odnosu do skupnosti, obenem pa se srečujejo z novimi izzivi dela in modeli kulturne kreativnosti. Zavzemajo se za prepoznavanje ustvarjalnega potenciala kulture kot področja izzivov ter inovacij v izgradnji pravične in trajnostne prihodnosti.

Muzeji so tu, za nas

Mednarodni muzejski dan se letos posveča temi Prihodnost muzejev: okrevanje in novi izzivi. V torek, 18. maja, se bodo ob prostem vstopu v muzeje in galerije zvrstili tudi raznovrstni dogodki. Predstavljamo vam nekaj odličnih možnosti.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Mednarodni muzejski dan se letos posveča aktualni temi Prihodnost muzejev: okrevanje in novi izzivi. Tokratna tema želi opomniti na ključne spremembe v naši družbi in okrevanje v času epidemije covid-19. V okviru letošnje teme na ICOM-u sporočajo, da so muzeji aktivni členi sprememb, da ponujajo premislek o odnosu do skupnosti, srečujejo se z novimi izzivi dela in modeli kulturne kreativnosti. Muzeji se morajo tudi zavzemati za ustvarjalni potencial kulture kot področja izzivov ter inovacij v izgradnji pravične in trajnostne prihodnosti.

V torek, 18. maja 2021, bodo muzeji in galerije po celi Sloveniji mednarodni muzejski dan zaznamovali s prostim vstopom in obilico raznovrstnih dogodkov. Med drugim ICOM Slovenija v sodelovanju s podjetjem TAM-TAM in slovenskimi muzeji pripravlja razstavo plakatov, ki bodo na ogled na različnih lokacijah teden dni – med 18. in 24. majem.

Union Experience v muzeju omogoča sprehod po tovarni iz udobnega naslanjača.

Plakate bodo združili še v virtualno knjižico. V torek ob 11. uri bo tudi letos potekal tako imenovani webinar na letošnjo temo. Povezava do Zooma bo objavljena na spletni strani ICOM Slovenija, posnetek pa bo objavljen

tudi na njihovem kanalu na Youtubeu.

Na vsak način preverite, kaj posebnega se bo v torek in prihodnjih dneh dogajalo v muzejih na Gorenjskem in drugje po Sloveniji. Za prvi namig vam v tej štiristranski

prilogi ponujamo nekaj odličnih predlogov Muzeja Železniki, Gornjesavskega muzeja in Slovenskega planinskega muzeja, Kobariškega muzeja, Slamnikarskega muzeja, Rudarskega muzeja Zagorje, Muzeja

MUZEJ ŽELEZNIKI Na plavžu 58, Železniki

Muzej Železniki se nahaja v starem delu Železnikov v neposredni bližini plavža. Domuje v mogočni dvanadstropni fužinarski hiši, ki je bila dolga stoletja v lasti pomembne fužinarske družine Plavc.

Muzej Železniki je krajevni muzej, ki zbira, hrani, dokumentira, razstavlja predmete dediščine krajev ob Selški Sori. V pritličnih prostorih razstavljeni predmeti so dediščina železarstva, ki je v kraju cvetelo od srede 14. do začetka 20. stoletja. Predstavljeno je rudarjenje, delo v plavžih, fužinah, kovačnicah – vigenjcih ter nekateri kovaški polizdelki in končni izdelki. Ob delujočih maketah fužine in vigenjca se obiskovalec zlahka vživi v življenje in delo kovača v Železnikih. Zbirki Vigenjci in Fužina smo dopolnili z novimi vsebinami in ob letošnjem muzejskem prazniku vabimo na ogled teh novosti.

V muzeju so predstavljene tudi dejavnosti in obrti, ki so v času fužinarstva sooblikovale uspešno železarsko zgodbo: gozdarstvo, žagarstvo, izdelovanje kuriva – oglja in izdelovanje embalaže za kovane izdelke – sodov.

Z zamiranjem fužinarstva v Železnikih je močno povezano klekljanje. Znanje prepletanja belih niti se je v gospodarsko zelo težkih razmerah v začetku 20. stoletja hitro razširilo med ljudmi v Selški dolini. Bogata čipkarska zbirka v muzeju govori o dejavnosti, ki je v naslednjih desetletjih dajala zaslužek mnogim družinam v Selški dolini. Poleg gospodarskih dejavnosti je v muzeju prikazano tudi družabno in kulturno življenje ljudi, ki so živeli in ustvarjali na tem delu predalpskega sveta.

V Galeriji muzeja je trenutno na ogled razstava Fotografiska potovanje avtorja Staneta Gortnarja.

Ob letošnjem mednarodnem muzejskem dnevu pripravljamo dva dneva odprtih vrat: v torek, 18. maja 2021, in v soboto, 22. maja 2021, med 9. in 15. uro.

Spremljajte nas na: <https://www.jzr.si/muzej-in>
<https://www.facebook.com/info.mdzeelniki/>

MUZEJSKO DRUŠTVO
ŽELEZNIKI
Na plavžu 58, Železniki

JAVNI ZAVOD
RATITOVČE
ŽELEZNIKI

KOBARIŠKI
MUZEJ

M U Z E J

1. SVETOVNE VOJNE

Gregorčičeva 10, KOBARID

Odprto vsak dan
od 9. do 18. ure

www.kobariski-muzej.si

KOBARIŠKI MUZEJ SE PRIKLJUČUJE
MEDNARODNEMU DNEVU MUZEJEV 18. MAJA 2021

BREZPLAČNO VODENJE ZA VSE NAPOVEDANE SKUPINE
BREZPLAČNO VODENJE PO KOBARIŠKI ZGODOVINSKI POTI OB 11. URI
PROST VSTOP ZA DOMAČINE

jaslic Brezje, Medobčinskega muzeja Kamnik in Pivovarskega muzeja Union.

Slišati železnikarsko govornico

V Muzeju v Železnikih že nekaj let opažajo, da število obiskovalcev v organiziranih skupinah – tako v šolskih kot drugih – upada. Zato že nekaj časa zbirke preurejajo tako, da posamičnim obiskovalcem omogočajo čim prijetnejšo izkušnjo. »Tako v zbirkah dodajamo mini predvjalnike, za katere načrtno snemamo kratke video predstavitve dejavnosti, o katerih govori posamezna zbirka. Ob letošnjem prazniku muzejev bomo tako prvič predstavili film o izdelavi žebnja na način, kot so ga nekoč izdelovali v železnikarskih vigenjicah,« pojasnjuje Jure Rejec iz Muzeja Železniki in dodaja, da so za obiskovalce zanimivi tudi avdio predvjalniki, s pomočjo katerih je moč slišati njihovo domačo govornico. Od torika dalje bo možno poslušati tudi pesem nočnega čuvaja iz Železnikov, posneto leta 1964. Zapel jo je domačin Jelo Kristan.

Letos tako zaradi razmer pričakujejo predvsem

individualne obiskovalce, v muzeju pa upajo, da bo jesen prinesla boljše čase in se bodo spet srečali s svojo najljubšo generacijo osnovnošolcev. Njihov odziv je vedno najbolj pristen in iskren.

Kot je še povedal Rejec, s fotografsko razstavo Staneta Gortnarja začnjenjo letošnjo sezono razstav v galeriji muzeja. Pripravljen imajo načrt razstav do jeseni, koliko jim ga bo uspelo izvesti, pa je v teh negotovih časih težko napovedati. »Pri razstavah vztrajamo, saj je lansko leto pokazalo, da ljudje potrebujejo kulturni oddih. Čeprav nismo pripravljali uradnih odprtij posameznih dogodkov, je bil posamični obisk razstav zadovoljiv, odzivi obiskovalcev pa prav vsi enaki: v galerijo pridem, da za eno urico pozabim na vse, kar se dogaja naokoli.«

Čas za soško fronto

Kobariški muzej je vse od svojih začetkov od leta 1990 dalje osrednja točka muzejske predstavitve dediščine soške fronte in sodi med najbolj obiskane muzeje v Sloveniji nasploh. Razvil se je v predstavitveno zbirko z nagrado Sveta Evrope in nominacijo za evropski muzej

Slovenski planinski muzej za aktualne in bodoče ljubitelje gora / Foto: arhiv Slovenski planinski muzej

leta. Kobariška muzejska zgodba je zgodba o uspehu, ki na tankočuten način govori o zgodovini kraja in okolice, ki je ne le zaznamovala regijo, temveč pustila pomemben pečat tudi v evropskem prostoru. Muzej je v tridesetih letih obiskalo že več kot 1.700.000 obiskovalcev.

V Kobariškem muzeju so v lansko jubilejno, trideseto letovstopili polni idej in načrtov, kako bodo zaznamovali

obletnico in se poklonili ne le 30-letnemu ohranjanju dediščine soške fronte, ampak hkrati tudi spominu na 29 mesecev bojev ob Soči pred dobrimi sto leti v času prve svetovne vojne. Kobariški muzej je znan po tem, da skozi osebne pripovedi protagonistov soške fronte in znamenite 12. soške bitke na občuten način predstavi kraje, dogodke in ljudi, ki so zaznamovali soško fronto.

Muzej je tako na neki način malce analogen in staromodni, se pa v muzeju skupaj z mnogimi mnenji obiskovalcev zavedajo, da je to tudi njihova primerjalna prednost.

V zadnjem letu, ki ga je zaznamovala epidemija, so se zavedeli, da muzeju manjka virtualnih vsebin in s tem možnosti, da bi ga predstavili na daljavo. To tudi ni prednostni cilj, a so vseeno pristopili k digitalizaciji in

virtualnim orodjem. Pripravljajo nove avdio-vizualne vsebine. Tako od letošnjega aprila dalje muzej vabi k obisku na nov, v današnjih časih vse pomembnejši način. »Kot informacija in predvsem kot povabilo na fizični obisk je pripravljen nov, za Kobariški muzej sploh prvi 360-stopinjski ogled muzeja, ki si ga lahko ogledate na vstopni strani naše spletne strani www.kobariški-muzej.si. Predstavitve je bila pripravljena v okviru projekta Po deželje in dediščina v dolini Soče, ki je sofinanciran s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja,« pojasni direktor Kobariškega muzeja Martin Šolar.

V muzeju stavijo na povezovanje, tako med muzeji kot med turističnimi ponudniki v Zgornjem Posočju, v Julijskih Alpah in širše, poudarjajo pomen povezovanja in sodelovanja med ljudmi, ki se zavedajo vrednosti in pomena dediščine prve svetovne vojne. Povezani so bolj prepoznavni, poslanstvo je bolj slišano, na ta način ima dediščina soške fronte več podpornikov in ne nazadnje več obiskovalcev. Kobariški muzej kot turistični ponudnik je vključen v kartice ugodnosti za goste Julijskih Alp,

ČAS JE ZA NOV SLAMNIK... IN SPOZNAVANJE DEDIŠČINE DOMŽALSKIH SLAMNIKOV

Ob SVETOVNEM DNEVU MUZEJEV, 18. maja 2021, nas lahko obiščete:

VIRTUALNO Na spletni strani Kulturnega doma Franca Bernika: Ob 12. uri: **PREMIERA** kratkega filma *Domžalske slamnikarice na tujem*

Ob 18. uri: **POGOVOR** z gosti v okviru *Srečanj pod slamniki – Z nekdanje Goričice*.

V ŽIVO **OGLED** stalne razstave *300 let slamnikarstva na Slovenskem* in občasne zgodovinske razstave o razvoju naše občine / Vstop prost

OBISK V muzejski trgovini z bogato izbiro izdelkov iz slame si izberite **NOV SLAMNIK** za poletne dni.

DOBRODOŠLI V MUZEJU VSE LETO!

SLAMNIKARSKI MUZEJ DOMŽALE

Kajuhova 5, Domžale (v Godbenem domu)
slamnikarski.muzej@kd-domzale.si / www.kd-domzale.si
T: 01/724 84 08, 01/722 50 50

Od torika do petka od 10. do 12. ure in 17. do 19. ure, ob sobotah od 10. do 12. ure. Vstop v skladu z aktualnimi zdravstvenimi ukrepi.

Muzej jaslic Brezje

Od decembra 2016 na Brezjah pod okriljem Slovenskega Marijinega narodnega svetišča deluje prenovljeni Muzej jaslic Brezje.

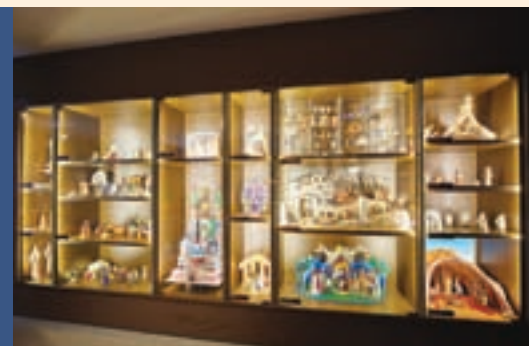

Muzej je edinstvena zbirka okoli 450 različnih eksponatov jaslic z vsega sveta in je eden izmed redkih tovrstnih muzejev v Evropi. Poleg hranjenja jasličnih eksponatov je pomemben tudi z vidika ohranjanja izročila jasličarstva in s tem tudi slovenske kulturne dediščine. Muzej je urejen v nekdanjem hlevu Frančiškanskega samostana Brezje. Objekti namenoma na zunaj še vedno delujejo kot gospodarsko poslopje, a ob vstopu v muzej prostori zažarijo v barvah poklona božičnemu prazniku. V sprehodu skozi deset prostorov Muzeja jaslic Brezje se obiskovalec sreča z zgodovino postavljanja jaslic, s pomenom posameznih jasličnih figur in prizorov, hkrati pa občuduje različne materiale ter načine izdelovanja jaslic. Poleg božičnih jaslic, ki so v našem prostoru

najbolj poznane, se v muzeju srečamo tudi s pasijonskimi, binkoštnimi ter vstajensjimi jaslicami. Muzej posebno pozornost posveča slovenskim kotnim jaslicam v tako imenovanem »bohkovem kotu«. V nadaljevanju muzeja so predstavljeni številni slovenski ustvarjalci jaslic ter jaslice iz dežel širom sveta. Skozi tuje dežele nas vodi simbolna svetloba zvezde, ki je Modre pripeljala v Betlehem, nas pa vodi v novi del muzeja. Postavitev razstave se izteče z reprodukcijo freske iz Greccia, prvih jaslic sv. Frančiška Asiškega, osvetljena skozi opečno čipko, ki prepušča naravno svetlobo in ustvarja igro svetlobe in sence. Tako je snovalcem muzeja uspelo obiskovalcem prikazati duhovno in kulturno bogastvo, ki se odraža v slovenski in mednarodni zbirki jaslic.

Informacije:
MUZEJ JASLIC BREZJE
Brezje 72
4243 Brezje
Tel.: 04 537 07 00
info@marija.si
www.marija.si

povezani so z drugimi pomniki soške fronte, pogovarjajo se tudi o skupni ponudbi in medsebojnih popustih z drugimi najpomembnejšimi muzeji v Julijskih Alpah, kot je na primer Slovenski planinski muzej.

»Gledamo naprej, naši načrti in naša pot ostajajo jasni in smeli. Smo v času, ko nas lahko poglobljen razmislek povede v prihodnost, ki bo lahko tudi drugačna, a vseeno lepa ter polna obogatitnih doživetij in spoznanj o soški fronti, ki jo z razstavami in pristnim pripovedovanjem vodičev predstavljamo vsem, ki nas obiščejo,« dodaja Šolar.

V Domžale po slamniki

Slamninarski muzej v Domžalah, ki deluje v okviru Kulturnega doma Franca Bernika Domžale, spada med mlajše in manjše muzeje, a v njem kljub temu stremijo k velikim in bogatim

prinašajo nove izzive in domišljene rešitve. Na mednarodni muzejski dan tako vabijo k ogledu virtualnih vsebin kot tudi ogledu muzejske zbirke v živo. Med virtualnimi projekti, ki so jih izvedli v zadnjem letu, velja posebej omeniti kratke filme v lastni produkciji, ki pripovedujejo o zgodovini domžalskega slamninarstva, o muzeju ter o ljudeh, ki so povezani s to dediščino. »Žal smo že drugo leto zapored primorani opustiti naš osrednji junijski dogodek Slamninarski sejem v Slamninarskem parku, s katerim simbolično odpiramo poletno sezono nošenja slamnikov. Tokrat vas vabimo k ogledu virtualne različice prireditve v filmu V Domžale po slamniki s prepletom zgodbe nastanka domžalskega slamnika in nošenja slamnikov s poudarkom na aktualnih modnih smernicah, ki bo na ogled od junija dalje na naši spletni strani.« Junij je torej čas za nov sla-

projektov. Ob tej priložnosti so v zadnjih letih omogočili nove poslovne priložnosti za nove šivilje slamnikov, med katerimi omenjajo podjetnico Ano Cajhen z raznovrstno ponudbo slamnikov in drugih izdelkov iz slame.

V Mojstrano do Lotseja

»Redefinicija muzejev je v teh časih precej aktualna tema med muzealci in v širši družbi. Ugotavljamo, da se je naše poslanstvo precej spremenilo, pa ne le v zadnjih dveh letih zaradi pandemije. Seveda tudi to, saj ugotavljamo, da so naši obiskovalci vse bolj tudi virtualni,« ugotavlja direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice Irena Lačen Benedičič. »Okrevanje glede obiska in dogodkov (odprtij razstav) v muzejih bo zagotovo dolgotrajno, a je hkrati velik izziv. Ker bodo omejitve, povezane z epidemijo, še dolgo del našega vsakdana, pripravljamo številne aktivnosti, dostopne na naših družbenih omrežjih in tudi v muzejih. Primerne so za manjše skupine, nekatere bomo predstavili pred muzej, v okolico muzejev. Prav z zanimivimi temami in zagotovljeno varnostjo bomo prepričali obiskovalce, da pridejo k nam na obisk.«

V Gornjesavskem muzeju so se že lani marca ob razglasitvi epidemije začeli aktivno posvečati muzejskim spletnim stranem in socialnim omrežjem. Tako ostajajo v stiku s svojimi obiskovalci, ljubitelji muzejev. Pripravljali so številne e-vsebine, od pripovedovanja zgodb, izvedbo delavnih, muzejskih večerov z gosti, posnetih v studiu, do nagradnih iger in kvizov. Skrbeli so tudi za digitalizacijo tako gradiva kot lastne dejavnosti (razstave, dogodki). Ker se zavedajo, da so novi časi marsikomu prinesli tudi finančne izgube, vse vsebine ponujajo brezplačno.

Letos bodo največji podarek namenili kvalitetnim, strokovnim in za širšo javnost zanimivim vsebinam. Kot je v navadi, v Slovenskem planinskem muzeju pripravljajo nekaj novosti,

Pa še domžalski slamniki za okras ... / Foto: Vido Repanšek

ki za zdaj ostajajo še skrivnost, zagotovo pa se bodo še tesneje povezovali s turističnim gospodarstvom, saj od začetka leta v muzeju v tej smeri delujeta dva nova sodelavca. »Zavedamo se neizkoriščenih priložnosti, saj naši muzeji stojijo med Bledom in Kranjsko Goro. Pričakujemo, da bodo tudi letos prevladovali domači gostje, ki imajo veliko afiniteto do slovenske kulturne dediščine. Prav njim bo

namenjenih nekaj novih programov, vsekakor pa je nova občasna razstava Lotse 1981, ki jo odpiramo te dni, zanimiva tudi za tujce,« nadaljuje Irena Lačen Benedičič.

Gre za medinstitucionalno razstavo ob štirideseti obletnici odprave na Lotse, ko so naši fantje v južni steni gore leta 1981 opravili izjemen vzpon. Eden najboljših znanih alpinistov vseh časov Reinhold Messner je

ta vzpon ocenil kot vzpon za prihodnje tisočletje, a so naši alpinisti njegovo napoved močno prehiteli. Mediji smo pisali: »Padel je tabu.«

Razstava bo na ogled od 18. maja, na dan, ko sta Vanja Matijevc in Franček Knez dosegla zahodni rob stene, hkrati pa je to tudi mednarodni dan muzejev. »Ocenjujem, da si mora razstavo ogledati vsak alpinist, planinec, Slovenec, ki je ponosen na dosežke naših alpinistov,

Zadnje leto zagotovo ni eno tistih, ki bi se jih želeli še dolgo spominjati. Pandemija ni nikomur prizanesla, tudi muzejem ne, ki nam pomagajo ohranjati spomin na preteklost, da bi nam bilo bolje v prihodnosti. Muzeji so pomemben civilizacijski dosežek. Z namenom večje prepoznavnosti muzejev v družbi in njihove vloge v njenem razvoju je leta 1977 Mednarodni muzejski svet ICOM 18. maj prvič razglasil za mednarodni dan muzejev. Že 44 let se na ta dan prazniku vsako leto pridružuje več muzejev, tudi slovenskih.

vsebinam predstavljanja in ohranjanja lokalne kulturne dediščine. »V zadnjih letih je muzej postal prostor, kjer se srečujejo ljudje, ki ohranjeno slamninarsko dediščino prepoznavajo kot vrednoto in jo čutijo kot pomemben element za krepitev lokalne in tudi nacionalne identitete,« poudarja kustosinja Katarina Rus Krušelj in dodaja, da v okrnjenih razmerah nadaljuje programe in prireditve, ki jih prirejajo tako v virtualnih različicah kot tudi z ogledi v živo, prilagojenimi aktualnim ukrepom.

Kot dodaja sogovornica, bodo v prihodnje v prvi vrsti delovali prilagojeno danim razmeram, ki vseskozi

mnik, ki ga bodo predstavili tudi v živo na Poletni muzejski noči 19. junija od 18. do 21. ure, in sicer s prikazom izdelovanja slamnika in pletenja kit iz slame, iz katerih se šivajo slamniki.

Zaradi izrednega zanimanja za slamnike v njihovi produkciji, ki so na ogled in v nakup na voljo v muzejski trgovinici, bo muzej odprt vse poletje. Domžalski slamniki so posebni ne le zaradi unikatnega ročnega dela, ki ponosno nosijo certifikat rokodelskega združenja Art & Craft Slovenija, temveč tudi zaradi ohranjanja te že skoraj pozabljene veščine, ki jo v muzeju prepoznavajo za enega najpomembnejših

RUDARSKI MUZEJ ZAGORJE

Leta 1995 je bila strojnica jaška rudnika Loke pri Kisovcu spremenjena v manjši rudarski muzej, 20 let kasneje pa je muzej dobil podobo, kakršno si zasluži. Fotografsko in dokumentarno gradivo ter različna orodja in pripomočki prikazujejo zgodovino rudarjenja in posamezne izseke iz dela rudarjev. Zgodba o rudarjenju v občini Zagorje ob Savi je dolga več kot 250 let ter polna zanimivih dejstev ter spominov, ki jih nosijo upokojeni rudarji ter njihove družine. Rudarski muzej Zagorje vam ponuja delček zanimive zgodovine časa, ki ga je Zagorje doživelo in ga kot rudarsko središče vrisalo na zemljevid Evrope.

Muzej je odprt po predhodnem dogovoru na tel. št.: 041 489 307 ali na e-pošto: milan.razborssek@kulturnidom-zagorje.si

Slovenski planinski muzej
SLOVENIAN ALPINE MUSEUM

Vabljeni na ogled nove občasne razstave od 18. maja 2021 dalje.
Muzej je odprt od torka do sobote od 9. do 16. ure.

ODPRAVA V JUŽNO STENO Lotseja (1981)

Muzejska razstava ob 40. obletnici odprave

Več o naši ponudbi na www.planinskimuzej.si

ki so nas postavili med svetovne velesile. Na relativno majhni razstavi boste prepoznali njene velike razsežnosti. In še zanimivost: če se želite fotografirati pred mogočno južno steno Lotseja, vam ni treba v Himalajo, pridite v Slovenski planinski muzej, « je o novi razstavi povedala sogovornica in dodala: »Z ekipo zavzetih sodelavcev nadaljujemo številne programe, ki jih pripravljamo tako v muzejih kot v virtualnem svetu. Vabim vse, da spremljate naši spletni strani www.gmj.si in www.planinskimuzej.si ter Facebookove in Instagramove profile muzejev, kjer boste zagotovo našli kaj zanimivega in novega.«

Zagorske rudarske zgodbe

V Rudarskem muzeju Zagorje ob normalizaciji razmer, ki jih je prinesla pandemija covid-19, želijo predvsem dvigniti frekvenco obiskov vsaj na raven pred njo. »Naša ciljna populacija so bili vedno avtobusni izletniki, na primer različna društva, upokojeanci, šolske ekscurzije, seveda pa so dobrodošli tudi izletniki, ki potujejo v lastnem aranžmaju,« v muzej povabi Milan

Razboršek, vodič po Rudarskem muzeju, in dodaja, da približno enourni ogled, kolikor je le mogoče, poskušajo prilagoditi tudi posameznim željam obiskovalcev. Prednost v Rudarskem muzeju je, da so vsi ogledi vodeni, kar pomeni, da si obiskovalci, ne le ogledajo zbir-

Odzivi obiskovalcev v galeriji Muzeja Železniki so si med seboj zelo podobni: »V galerijo pridem, da za eno urico pozabim na vse, kar se dogaja naokoli.«

ko, ampak tudi slišijo zanimive prigode iz življenja rudarjev in rudarskih družin. Pogled v 250-letno zgodovino rudarjenja v zeleni zagorski dolini prav zato obeta posebno doživetje.

Razstava na ulici vabi v muzej

»Muzeji kot del družbe, ki je v zadnjih letih v oklepu pandemije, se seveda tudi srečujemo z novimi izzivi in oblikami dela. Tako smo se prilagodili s predstavljanjem premične kulturne dediščine, z razstavami, ki sona

zunanjih površinah, na dvorišču gradu ali pa v mestnem središču Kamnika. Tako lahko spodbudimo mimoidoče, da obiščejo muzeje tudi fizično. Muzeji smo namreč od 13. aprila ponovno odprti za obiskovalce, žal pa še vedno ne moremo v celoti izvajati pedagoško-andragoške ponudbe. V spomladanskih mesecih namreč močno pogrešamo šolske pa tudi druge skupine,« aktualno stanje v Medobčinskem muzeju Kamnik (MMK) opisuje direktorica Zora Torkar.

So pa močno spremenili oblikovanje spletnih vsebin in delovanje na družbenih omrežjih – in se ob tem tudi marsikaj novega naučili. V letu 2020 so na spletni strani MMK dodali posebno rubriko Moj muzej, kjer objavljajo zgodbe o predmetih, zgodovinopisnice, učno gradivo, okuse skozi stoletja – torej zanimive, a hkrati tudi strokovne vpogleda.

V muzeju so prepričani, da bodo poletni in jesenski meseci vendarle prinesli več možnosti za obiskovanje muzejev in galerij. »Tako smo za leto 2021 načrtovali tako razstave kot tudi spletno ponudbo – spletne razstave in realizacijo projekta 15 slovenskih muzejev,

Zgodbe muzejskih predmetov z ulic vabijo v muzej. / Foto: Jasna Paladin

arhivov in knjižnic Maistrova virtualna pot, ki bo dokončan do novembra 2021. Naj omenim še razstave ob 60-letnici muzeja: razstava Zgodbe muzejskih predmetov je že na ogled na zunanjih panojih na Šutni, čakata nas še dve razstavi – o zgodovini muzeja in o zgodovini samega grajskega kompleksa Zaprice v septembru. V Galeriji Miha Maleš naj omenimo razstavo več gorenjskih muzejev (Kranj, Tržič in Kamnik) o Ferdu Mayerju. Čakajo pa nas še naslednji dogodki: mednarodni muzejski dan v maju, Poletna muzejska noč, ki bo letos vezana na razstavo Slovenska majolika v juniju, v avgustu sodelovanje pri Kamfestu in v septembru pri petdesetih Dnevh narodnih noš.«

V sodelovanju z Občino Komenda in stripovskim avtorjem Martinom Ramovešem učenci OŠ Komenda - Moste pripravljajo strip o Petru Pavlu Glavarju, ki bo natisnjen v septembru ob tristoletni obletnici rojstva Petra Pavla Glavarja. Za Občino Trzin pripravljajo spletne uganke in igre o močvirskem tulipanu oziroma žerjavčku (ta je ponos Trzina), v sodelovanju z učenci OŠ Trzin bodo poskrbeli tudi za razstavo del na to temo. V sodelovanju z mladimi namreč vidijo nove izzive, da z aktivnim sodelovanjem spoznavajo in spoštujejo

naravno in kulturno dediščino okoli sebe. S tem jih tudi ponovno povabijo k obisku muzejev in galerij.

Na mednarodni muzejski dan, 18. maja, ob 18. uri organizirajo javno vodstvo po gostujoči razstavi v Galeriji Miha Maleš z naslovom Loj-

sno pripravili virtualni video, nabavili smo tako imenovana VR-očala, s pomočjo katerih si obiskovalci našo pivovarno lahko ogledajo iz udobnega naslanjača,« o prilagoditvi novim razmeram razloži David Taskov iz Pivovarskega muzeja Union.

Po Ljubljani si lahko ogledate urbano galerijo plakatov na temo Prihodnost muzejev: okrevanje in novi izzivi. V sodelovanju s podjetjem TAM-TAM so postavili 35 plakatov, ki vabijo na obisk muzejev. Plakate si lahko ogledate tudi na povezavi na spletni strani icom-slovenia.si.

ze Perko: Med viharjem in jasnino. Ker je število obiskovalcev omejeno, prosijo za predhodne prijave.

Virtualni sprehod po pivovarni

V Pivovarskem muzeju Union so v zadnjem letu delili usodo drugih muzejev v državi, saj je zaradi omejitev ob pandemiji število obiskovalcev glede na prejšnja leta padlo na deset odstotkov.

Zato so vse sile usmerili v prilagoditev obiska, tako muzeja kot proizvodnih obratov, ukrepom na eni in obiskovalcem na drugi strani. »Če smo obiskovalce običajno fizično peljali čez tovarniško dvorišče v proizvodnjo, smo zdaj našli rešitev v digitalizaciji. S 360-stopinjskimi kamerami

S tem so poskrbeli za varnost, ki jo v Heinekenu še posebej v tem času postavljajo na prvo mesto, hkrati pa so predvsem starejšim obiskovalcem prihranili za marsikoga naporno pot po stopnicah in hodnikih sicer velike tovarne. Obiskovalec zdaj vsak sam lahko uživa v videu, s katerim bo na virtualni način povsem od blizu spoznal, kako se vari pivo, in se ob tem sprehodil ob proizvodnih linijah iz udobja naslanjača.

V muzeju so projekt pomenovali Union Experience (Unionovo doživetje), ki ob fizičnem ogledu muzeja o več kot 150-letni zgodovini pivovarne, degustaciji njihovih pijač in bogato založeni muzejski prodajalni seveda ponuja tudi številna dodatna nepozabna presenečenja.

Union EXPERIENCE

TURISTIČNA ATRAKCIJA, KI JO MORATE DOŽIVETI.

SPREHODITE SE SKOZI BOGATO ZGODOVINO PIVOVARSTVA V LJUBLJANI.

NOVO!

OGLED PROIZVODNJE SKOZI VIRTUALNA OČALA.

PERSONALIZIRANO PIVO IN DRUGA MEGA DARILA V UEX SHOP-U.

POSTANI UNION AMBARSADOR!

TEČAJ PRAVILNEGA TOČENJA PIVA.

SKOČI NA WWW.UNION-EXPERIENCE.SI

IN KUPI KARTO ONLINE!

NAJBOLJŠA ATRAKCIJA V LJUBLJANI

po oceni obiskovalcev na TripAdvisor.

Muzej je že 60 let mesto srečanj različnih generacij in predstavljanja bogate kulturne dediščine širšega kamniškega območja.

Vabljeni k ogledu novih razstav: v muzeju na gradu Zaprice razstava Slovenska majolika, v Rojstni hiši Rudolfa Maistra Koroški plebiscit 1920 v glasbi in literaturi, v Galeriji Miha Maleš razstava slik Lojzeta Perka.

MEDOBČINSKI MUZEJ KAMNIK

Muzejska pot 3, 1241 Kamnik | Tel. 01 8317 662

Odprto od torka do sobote od 10. do 18. ure

Spletna stran <https://www.muzej-kamnik-on.net/>
 FB <https://www.facebook.com/muzejkamnik/>
 Instagram <https://www.instagram.com/muzejkamnik/>
 YouTube <https://www.youtube.com/channel/UCZE0q6x3osTIC21IZ-t5RXw>

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Poklon babištvo in babicam

Rozalija Rajgelj z Orehka pri Kranju je avtorica zanimive in ravno izdane knjige Babice v Kranju in okoliških vaseh pred letom 1950. »Da pa moje pisanje ne bi bilo suhoparno naštevanje imen in letnic, sem, kjer sem lahko, poiskala pričevalce o življenju in delu nekaterih babic, kajti zgodbe o njih so darila, ki jih starejši lahko podarjamo mlajšim,« je poudarila avtorica.

SUZANA P. KOVAČIČ

»Pričujoča knjiga osvetljuje ženske, babice, izvajalke babiške nege, ki so postavljale temelje babiške nege v Kranju in okolici do leta 1950. Naredi jih vidne, oprijemljive in žive. Kot je živo življenje, ki so mu babice pričale ob porodu. In tudi naprej. Zato čestitke in zahvala za dragocene zapise, saj s takšnimi deli pridobivata tudi babiška stroka in sam poklic babice oz. babičarja,« je v uvodnem delu knjige Babice v Kranju in okoliških vaseh pred letom 1950 avtorice Rozalije Rajgelj zapisala Irena Krešič, sodelavka delovne skupine za ohranjanje zgodovine zdravstvene in babiške nege pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (Zbornice – Zveze).

Avtorica Rozalija Rajgelj, dekliško Bajc, je zaključila Srednjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani, smer pediatrija. Svojo mladost je preživela v Matenji vasi, vasi med Postojno in Prestrankom, po šolanju pa jo je ljubezen odpeljala v Kranj. Zaposlila se je v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo (BGP) Kranj. Delo je opravljala najprej na porodniškem, kasneje na otroškem oddelku in nazadnje, vse do upokojitve, v ginekološki ambulanti. V BGP Kranj je spoznala delo babic, kar jo je pred dobrima dvema letoma navdihnilo k raziskovanju babiškega poklica še zlasti v času, ko porodnišnice, kot jih poznamo danes, še niso obstajale. »Istočasno sem v delu imela rodovnik svoje družine in sem ob pregledovanju starih knjig ugotovila, da je pri vsakem rojstvu vpisana babica. Prešnila me je misel, da gre za ženske, o katerih vse premalo vemo.«

Rozalija Rajgelj se je lotila sistematičnega pregledovanja babic po župnijah v Kranju in okolici do leta 1950. Zajela je Mavčiče, Kranj Šmartin, Besnico, Kranj, Predoslje, Naklo, Duplje, Šenčur, Cerklje, Šenturško Goro, Velesovo, Preddvor, Kokro, Jezersko, Trstenik, Goriče, Trboje in še nekaj sosednjih župnij (Kropa, Ovsišje, Kamna Gorica, Mošnje, Smlednik), da bi nazorno prikazala, kako velike teritorije so obiskovale nekatere babice. Knjige, starejše od sto let, je pregledovala v Nadškofjskem arhivu Ljubljana, mlajše pa na Upravnih enotih Kranj, v rojstnih matičnih knjigah območnih župnij, v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, enoti za Gorenjsko, ter na spletu in v knjižnicah. Posebno dragocena so bila pričevanja sorodnikov že pokojnih babic, opisani običaji zapisov v rojstno matično knjigo in pristojnosti babice. Prva pa ji je prišla v roke knjiga Babištvo na Loškem (pregled od začetkov do leta 2000) avtorja mag. Toneta Koširja, dr. med. »Ugotovila sem, da so nekatere babice, navedene v tej knjigi, svoje poslanstvo opravljale tudi širše – v župnijah, ki so predmet mojih zapisov,« je pojasnila Rajgljeva.

Na vprašanje, zakaj je opis babiškega poklica in babic predstavljen le do leta 1950, je avtorica pojasnila: »Takrat so porodnice že

organizirano rojevale v ljubljanski porodnišnici in tudi v Kranju so pristopili h gradnji porodnišnice.«

V knjigi med drugim izvedemo, da se je babištvo prenašalo z matere na hčerko, da je bil pogoj za opravljanje babištva, da je ženska že rodila, ker je to pomenilo, da ima izkušnjo, in da so bile mestne babice šolane, plačane ter z dekretom dodeljene, medtem ko so bile na podeželju babice večinoma nešolane, a so imele ravno tako veliko porodov, predvsem pa zaupanje ljudi, le da so namesto plačila dobile kak hlebec kruha, kokoš ... Praviloma so bile babice tiste, ki so otroka nesle h krstu. Če se je otrok rodil do večerne Ave Marije, so ga h krstu – zaradi visoke smrtnosti – nesli še tisti dan, če ne pa naslednji dan takoj zjutraj.

Knjiga Babice v Kranju in okoliških vaseh pred letom 1950 je izšla ob nedavnem mednarodnem dnevu babic. Izdajo so omogočili Zbornica – Zveza, Sekcija medicinskih sester in babic Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske ter delovna skupina za ohranjanje zgodovine zdravstvene in babiške nege pri Zbornici – Zvezi. V branje bo tudi v Mestni knjižnici Kranj. »Moj cilj je bil postaviti spomenik ženskam, ki so svoje življenje posvetile babištvo. To niso bile samo babice za spremljanje poroda, ampak

Rozalija Rajgelj / Foto: Tina Dokl

Rozalija Rajgelj z ravno izdano knjigo / Foto: Tina Dokl

patronažne sestre, kot jih poznamo danes. Babice so se ukvarjale na primer tudi s težavami dojk, za kar imamo danes center za bolezni dojk. Bile so zeliščarke in so tudi na ta način poskušale pomagati ljudem. Šele ko je vse njihovo znanje izpuhtelo, so poklicale zdravnika. Osebnostno menim, da današnji sistem zdravstvene nege izvira prav iz babištva,« je poudarila Rozalija Rajgelj.

Na naslovnici knjige je slovenska zibelka, last družine Pfajfar z Orehka. / Foto: Tina Dokl

Kultura

Razstava del slikarja Zorana Didka v Galeriji Prešernovih nagrajencev v Kranju **Stran 22**

V spomin

Poslovil se je Valentin Pivk, dolgoletni ravnatelj Gimnazije Kranj. **Stran 23**

Obletnice

Štirideset let od razglasitve prvega zakona o Triglavskem narodnem parku **Stran 24**

Od petka do petka

Položitev vencev k spomeniku na Kongresnem trgu ob dnevu zmage / Foto: Daniel Novakovič, STA

Slovenskim policistom so v minulih dneh priskočili na pomoč kolegi iz tujine. Fotografija je simbolična.

Otrok in nato mladostnik do 18. leta starosti naj po priporočilih strokovnjakov ne bo lastnik pametne naprave.

Praznovali dan zmage

Na mednarodni dan zmage nad fašizmom in nacizmom, ki ga praznujemo 9. maja, je predsednik države Borut Pahor pripravil sprejem za veleposlanike zavezniških držav.

MATEJA RANT

Položili venec k spomeniku žrtvam vojn

Predsednik Borut Pahor je na predvečer dneva Evrope skupaj z vodji veleposlaništev Francije, Rusije, Združenih držav Amerike ter Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske zaznamoval obletnico zmage nad nacizmom in fašizmom in konca druge svetovne vojne na evropskih tleh. Skupaj so se poklonili žrtvam druge svetovne vojne s položitvijo vencev k spomeniku vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanim žrtvam na Kongresnem trgu. Sledil je sprejem v predsedniški palači, kjer je gostil veleposlanico Francoske republike v Republiki Sloveniji Florence Ferrari, veleposlanika Ruske federacije Timurja Rafailoviča Ejvazova, veleposlanico Združenega kraljestva Tiffany Sadler in začasno odpravnico poslov na veleposlaništvu Združenih držav Amerike Susan Falatko, so sporočili iz urada predsednika republike. Na mednarodni dan zmage nad fašizmom in nacizmom pa se je množica ljudi zbrala tudi na Prešernovem trgu v Ljubljani, kjer jih je med drugim nagovoril predsednik Zveze združenj borcev (ZZB) za vrednote NOB Slovenije Marijan Križman. Zavzel se je

za ohranjanje vrednot partizanstva in proti poskusom potvarjanja zgodovine.

Na pomoč policisti iz tujine

Slovenskim policistom pri varovanju meje s Hrvaško od začetka tedna pomaga 21 kolegov iz Poljske, Litve in Estonije, so pojasnili na ministrstvu za notranje zadeve. Za to so se odločili, navajajo, ker se v Sloveniji ta čas srečujemo z varnostnimi razmerami, ki predstavljajo izjemno obremenitev za delo policije. Ob lepšem vremenu naj bi se po pričakovanjih okrepili nezakoniti prehodi meje, razmere pa še otežuje epidemija covid-19. »Obdobje zahteva večjo prisotnost policistov tako na meji kot v notranjosti države, kar pa je ob sedanji kadrovski zasedenosti policije težko zagotoviti. Poleg tega se bliža predsedovanje Slovenije svetu EU, v katerega je slovenska policija tesno vpeta in bo imela v zvezi s tem številne dodatne naloge.« Pomoč tujih policistov je zato po navedbah ministrstva izjemno dobrodošla, saj bodo na ta način med drugim tudi nekoliko razbremenili izjemno obremenjene slovenske policiste. Policisti bodo naloge opravljali na območju Policijske uprave Novo mesto, in sicer na policijskih postajah Krško, Brežice, Metlika in Črnomelj. Tuji policisti

bodo pri nas službovali od najmanj 30 dni do največ šest mesecev, odvisno od operativnih razmer na terenu in dogovorov s posameznimi državami, so pojasnili na ministrstvu.

Smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih

Zdravniška zbornica je v tem tednu predstavila smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih. Kot so opozorili, so digitalne naprave lahko koristen pripomoček, vendar so z njimi povezane določene pasti in nevarnosti. Smernice so po besedah predsednika sekcije za primarno pediatrijo Združenja za pediatrijo Denisa Baša v prvi vrsti namenjene strokovnjakom, ki se pri svojem delu srečujejo z otroki in mladostniki v vzgoji, izobraževanju, zdravstvu ali drugih strokovnih službah. »Želimo si, da bi vsi strokovnjaki delovali usklajeno in enotno ter da bi dvignili raven ozaveščenosti o pomenu časovnih omejitev, ustreznega načina uporabe in kakovosti izbranih vsebin, ki jih otroci in mladostniki spremljajo prek zaslonov.« Kot navajajo v smernicah, naj otrok do drugega leta starosti sploh ne bo izpostavljen zaslonom. Od drugega do petega leta starosti naj bo časovna omejitev manj kot ena ura na dan, naraščajoče sorazmerno s starostjo in le

ob prisotnosti staršev – okvirno pri triletnem otroku dvajset minut dnevno ali pri štiriletnem otroku trideset minut dnevno. Otrok v starosti od šestega do devetega leta naj pred zasloni ne preživi več kot eno uro na dan, nato do dvanajstega leta največ uro in pol, do 18. leta pa naj bo ta časovna omejitev največ dve uri na dan. »Pomembno je, da so vsebine starosti primerne in kakovostne. Prav tako otrok in nato mladostnik do 18. leta starosti naj ne bo lastnik pametne naprave.«

Deset let programa Botrstvo

Humanitarni program Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine (ZPM) Ljubljana Moste-Polje, letos zaznamuje desetletnico delovanja. V teh desetih letih so po njihovih podatkih pomagali okrog 11 tisoč otrokom, ki so bili vključeni v Botrstvo, skupaj pa so zanje zbrali že 21 milijonov evrov. Ob obletnici delovanja so v Zgodovinskem atriju Mestne občine Ljubljana pripravili razstavo Prihodnosti, ki jih ne bi bilo, s katero želijo prikazati resnično stanje mnogih otrok in mladostnikov v slovenski družbi. Po zadnjih podatkih statističnega urada jih pod pragom tvegane revščine živi kar 41 tisoč, navajajo pri ZPM Ljubljana Moste-Polje.

Slovinci v zamejstvu (798)

Mladi so tudi spretni govorniki

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Slovenske organizacije na Koroškem na različne načine spodbujajo mlade k učenju slovenščine in k pisanju, pa tudi k uporabi slovenščine v javnosti in govorništvo v slovenskem jeziku. Pri spodbujanju pisanja v slovenščini sta najbolj znana literarni natečaj Vesela pomlad, ki ga organizira Volbankova ustanova, in literarni natečaj koroškega slovenskega katoliškega tednika Nedelja. Na področju spodbujanja govorništva pa je najbolj znan natečaj Krščanske kulturne zveze, na katerem večinoma sodelujejo dijakinje in dijaki dvojezičnih srednjih šol na Koroškem: Slovenske gimnazije in Dvojezične trgovske akademije iz Celovca in Višje šole za gospodarske poklice iz Št. Petra v Rožu. Komisija

vsako leto določi temo, o kateri morajo udeleženci natečaja javno govoriti, najbolj pričljivi pa so nagrajeni. Nagrade že nekaj let prejmejo na slovesnosti ob podelitvi Tischlerjeve nagrade. Ker letos podelitve Tischlerjeve nagrade zaradi epidemije še ni bilo – prejel jo bo odvetnik

in nekdanji dolgoletni predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Matevž Grilc – so nagrade govorniškega natečaja mladih, ki je bil izveden že januarja, podelili konec aprila na Slovenski gimnaziji v Celovcu.

Prvo nagrado je prejel Noa Sabotnik, dijak Slovenske

Slovenski cerkveni list krške oziroma celovške škofije Nedelja razpisuje literarni natečaj za izvirno črtico. Dolžina ne sme presegati 10.000 znakov. Avtorji morajo biti starejši od 16 let, svoje izdelke lahko pošljejo anonimno. Motivacija za udeležbo na natečaju ni denar – nagrade so skromne –, ampak priložnost, da avtorji stopijo iz anonimnosti. Najboljše črtice bodo objavljene. Rok za oddajo besedil je 17. maj, poslati pa jih je treba na elektronski naslov Nedelje.redakcija@nedelja.at ali na naslov Časopis Nedelja, Viktringerring 26, 9020 Celovec/Klagenfurt.

Nagrajeni na govorniškem natečaju (od leve): Julija Vogel, Chiara Writz, Noa Sabotnik, Nika Štirn in Jan Ogris Martič / Foto: Časopis Nedelja Celovec

gimnazije iz Celovca, ki je v govoru odgovarjal na vprašanje, če mu kot učencu dvojezične izobraževalne ustanove na Koroškem uspe svoje krogu zunaj šole pojasniti pomen dvojezičnosti in kakšno vlogo igra pri tem slovenščina. Tudi drugonagrajeni Jan Ogris Martič, dijak Dvojezične trgovske akademije v Celovcu, je v svojem govoru odgovarjal na enako vprašanje. Tretjo nagrado pa je prejela Nika Štirn, dijakinja Višje šole za gospodarske

poklice v Št. Petru v Rožu. V svojem govoru je pojasnjevala, kakšne posledice je koronakriza povzročila na socialnem, izobraževalnem, kulturnem in gospodarskem področju našega življenja. Predsednik Krščanske kulturne zveze iz Celovca Janko Krištof je nagrajene nagovoril z besedami: »Hodite naprej po tej sledi in bodite pripravljeni v narodni skupnosti prevzeti tudi odgovornost, da bo dihal z obema pljučnima kriloma in živel z vsem srcem!«

Po svetu

Teleodvisnost

V času pandemije se je pokazalo, kako zelo smo odvisni od informacijsko-komunikacijske tehnologije. Pomagala nam je premagovati krizo, hkrati pa je očitno, da smo z vsemi temi napravami že močno zasvojeni ...

MIHA NAGLIČ

Nevarni telefoni

Ta problem nam razkrije in razloži španska tehnološka novinarka in pisateljica Marta Peirano. Preberimo le njeno razlago fenomena pametnih telefonov. »Najprej bi rada poudarila, da prvič v zgodovini plačujemo za to, da nas nekdo nadzoruje. Dejavno sodelujemo pri tem, da nas lahko nadzorujejo 24 ur na dan. Ne gre le za to, da kupujemo te telefone, in vsekakor niso poceni, ampak ob tem tudi poskrbimo, da so ves čas prižgani. Kupujemo dodatne baterije, da se nam nikoli ne bi ugasnili. Polnimo jih zraven svojih obrazov, ko spimo, povsod jih vzamemo s seboj. In ti telefoni so neverjetni, saj gre za prave žepne računalnike. Ampak hkrati imajo tri različne geolokacije eno lahko izklopimo, ampak drugi dve še vedno delujeta. In ti telefoni ves čas govorijo za našimi hrbti. Z operaterjem, ki nam omogoča telefonski signal in internetno povezavo, z drugimi telefoni in ruterji, ki so okrog njega. Če greste v kavarno, se vaš telefon takoj oglasi: 'Hej, to sem jaz, to je moje ime, kako si, kakšna je tvoja številka?' Sploh nam ga ni treba vzeti iz žepa. Ja, ti

telefoni so promiskuitetni, ves čas se želijo povezovati, in ves čas se pogovarjajo s tujci, ne da bi mi to vedeli. In to počnejo, ker imajo takšne privzete funkcije. Rekli ste, da ste s svojega telefona najprej morali izbrisati aplikacije, da bi bil varnejši. Ampak določenih stvari se s telefona ne da odstraniti. Telefonu ne morete preprečiti, da se povezuje na antene in vašemu operaterju sporoča, kje je. Ves čas namreč sporoča: 'Tukaj sem, tukaj sem, tukaj sem,' saj tako dobite svoja sporočila in obvestila s Twitterja in vse. Potem pa so tu še operacijski sistem, ki ga je za večino ljudi naredil Apple ali Google, in aplikacije. Vse to skuša povečati čas, ki ga preživite pred zaslonom telefona. Da bi to dosegli, najuspešnejše platforme in podjetja oponašajo napravo, ki je bila še pred nekaj leti najbolj zasvojljiv dizajn vseh časov. In to je igralni avtomat. To je naprava, v katero vržete kovance oziroma dandanes približate kartico, in potem se vrtil, naprava spušča zvoke, vse utripa in ropota in potem dobiš ali pa ne dobiš nekaj denarja. Igralni avtomati so oblikovani po določenih principih, ki so jih razvili psihologi, in znajo vdreti v dopaminski sistem.« / Kaj je dopamin? »Dopamin

je molekula hotenja. Ljudje so zmotno prepričani, da gre za molekulo užitka, ampak ne. To je molekula za motivacijo, za hotenje. Zato so te naprave oblikovane tako, da v nas sprožijo željo. Pa sploh ni treba, da veste, česa si želite. V večini primerov vzamete telefon iz žepa, ga odklenete in se dotikate stvari na njem. V resnici ne razmišljate o tem, kaj počnete. Vaše roke delajo kar same od sebe.« In kako to poteka v rabi pametnega telefona? »Mi si ves čas racionaliziramo početje. Govorimo si, saj samo berem novice, ker sem novinarka. Ali: rada bi samo vedela, kaj počne moja družina, ker imam rada družino. Ali pa: samo zanima me, kako ljudje urejajo svoje domove, saj sem notranja oblikovalka ali pa občutljiva oseba ali pa imam rada lepe stvari in tako naprej. Od ničesar od tega niste zasvojeni. Odvisni ste od naprave, saj je bila oblikovana na način, da ustvari to odvisnost. Neprestano dreza v vaše ravni dopamina in to ima neverjetne učinke na vse druge dele vaših življenj, saj vaš dopamin na ukaz proizvajajo te aplikacije. Zato težje nadzorujete svoje impulze, bolj ste dovzetni za čustveno hranjenje, prej se razjezite, začnete izgubljati nadzor nad svojim s čustvi

pogojenim vedenjem, saj so ravni vašega dopamina popolnoma uničene ...« (Vir: Urška Henigman, MMC RTV SLO) Neverjetno. A to je le fragment iz intervjuja, ki ga velja prebrati v celoti in se nad prebranim zamisliti.

Putin pred parado

Ruski predsednik Vladimir Putin je v govoru vojakom in veteranom pred začetkom tradicionalne vojaške parade, s katero so na dan zmage (9. maj) obeležili 76. obletnico konca druge svetovne vojne, zatrdil (med drugim): »Sovjetsko ljudstvo se je držalo svoje svete prisege, ubranilo svojo domovino in osvobodilo države Evrope od črne kuge ... Rusija dosledno zagovarja mednarodno pravo. Hkrati bomo odločno branili svoje nacionalne interese, da bi zagotovili varnost naših ljudi.« Kot da bi vojna še trajala.

Ne premikajte meja!

»Če želi kdo premikati meje, bi moral najprej obiskati vojna pokopališča po Evropi.« To je o famoznih načrtih o morebitnem spreminjanju meja na Balkanu izjavil Valentin Inzko, naš koroški rojak in visoki predstavnik mednarodne skupnosti v BiH. In v tem pogledu mu velja samo pritrditi.

Pametni telefon (»smartphone«) ni le telefon, je tudi žepni računalnik; služi nam za vse mogoče in nas hkrati nadzoruje. / Foto: Wikipedia

Ruske kadetkinje na paradi za dan zmage, ki je bila lani zaradi pandemije šele 24. junija 2020. / Foto: Wikipedia

Valentin Inzko, koroški rojak in visoki predstavnik mednarodne skupnosti v BiH. Ta fotografija je bila posneta v Mostarju leta 2012. / Foto: Wikipedia

Nove knjige (588)

Kranjski zbornik 2020

MIHA NAGLIČ

»Vkrkali smo se na Titanik dne 10. aprila v Cherbourg. /.../ Za vse je bilo kar najboljšo preskrbljeno. V usodni noči sem ob času kolizije spal. Sunek me ni zbudil, je pa nastala zmešnjava na krovu. Zdelo se mi je, da se je moralo nekaj pripetiti, in zato sem se oblekel in odšel gori. Tam so mi povedali na tozadevno vprašanje, da je ladja nekam zadela, in da moramo vsi utoniti. Tega nisem verjel, kakor tudi nikdo drugi ne. Vsi smo bili trdno prepričani, da se orjaškemu parniku ne more nič zgoditi. Ko sem se pa spodaj na lastne oči prepričal, da je led predrl stranice, in da prihaja

voda notri, sem odšel v svojo kabino po hčer in svaka. Ko pridemo na gorenji krov I. razreda, mi nek mornar iztrga otroka in ga nese v rešilni čoln. Tudi jaz stopim za njim, a so me hoteli zadržati. Na to pa primem hčer in pravim, da se ne pustim ločiti od nje. Mogoče bi me vendar iztirali iz čolna, da me ni rešil nek mornar, ki je imel večkrat opravka v moji kabini, in kateremu sem časih postregel s pristnim domačim brinjevcem. Rekel je namreč drugim, naj me pustijo, in tako se je zgodilo. Svaka so pa zrinili proč in takrat sem ga zadnjič videl. /.../ V rešilnem čolnu sem bil jaz razen mornarjev edini moški. Hitro so nas odpeljali

od potaplajočega parnika. Kmalu zatem, ko se ozrem nazaj, je nastala na parniku strahovita razstrelba. Ladja je stala skoraj navpič s prvim koncem, nato je parkrat počilo in vse je izginito v vodi. Nikdar ne pozabim strašnega kričanja, ki se nastalo. Rešeni v čolnih so bili nekaj časa vsi prevzeti od groze. Nato pa so nastali prizori, katerih ni mogoče ne dopovedati ne napisati. Neizbrisno mi ostanejo v spominu! Morje je bilo popolnoma mirno in gladko. V najhujšem mrazu smo vozili štiri in pol ure, dokler nisimo proti jutru opazili parnika Carpathia. Rešilci so bili mnenja, da smo napol mrtvi. Zavili so nas v odeje,

nam dali okrepčajočih pijač in vsega, kar smo hoteli. V New Yorku so nas naložili na avtomobile in odpeljali v razne bolnišnice. Kar nas je bilo katoličanov, smo prišli v St. Vincent bolnico. Tam so nam isto tako dobro stregli, da ti bolj sploh ne bi mogli. Dobil sem takoj obleko, 25 dolarjev v gotovini in vozni listek v Galesburg, in v soboto še eno obleko.« (str. 259–260)

Lanska knjiga Kranjskega zbornika, ki izide vsakih pet let, tudi to pot prinaša pravo obilje tehničnih in zanimivih prispevkov. Gornji odlomek pa je iz osebnega pričevanja Franca Markuna z Milj pri Kranju o tem, kako je s hčerko preživel potop Titanika ...

Kranjski zbornik 2020, urednica Barbara Ravnik, Mestna občina Kranj, Kranj, 2020, 310 strani

Neumorni iskalec oblik in podob

V Galeriji Prešernovih nagrajencev je na ogled pregledna razstava del slikarja in likovnega pedagoga Zorana Didka (1910–1975), ki so jo v Kranju pripravili v sodelovanju z Galerijo Božidar Jakac iz Kostanjevice na Krki, kjer hranijo bogato zbirko del tega odličnega, a premalokrat omenjenega umetnika.

IGOR KAVČIČ

Galerija Prešernovih nagrajencev (GPN) v zadnjem letu deli usodo galerij in muzejev po vsej državi, saj ukrepi določajo možnosti ogleda razstav v živo – ali je galerija sploh zaprta ali pa lahko sprejme le omejeno število obiskovalcev. Kot je povedal vodja galerije Marko Arnež, temu v določeni meri prilagajajo tudi razstveni program ter ponudbo virtualnih ogledov razstav na spletu. To velja tudi za aktualno razstavo del slikarja in likovnega pedagoga Zorana Didka, ki je leta 1975 prejel Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Razstava je bila v vsa tri nadstropja Galerije Prešernovih nagrajencev postavljena konec marca, možnost ogleda pa je prav zaradi omejitve pri obisku razstavišča v živo podaljšana do 3. junija. »Večino dosedanjih razstav v GPN spremlja predstavitveni film, kar se je v času epidemije pokazalo še posebno pomembno. To velja tudi za Didkovo razstavo, po kateri nas kustos razstave Goran Milovanović v posnetku popelje po galerijskih prostorih. Film je dosegljiv na spletni strani galerije (<https://gpn.si/sl/>) in na Youtubu. Na spletni strani v

tako imenovani e-knjižnici pa je med drugim dosegljiv tudi katalog razstave.«

A vendarle, oglejmo si razstavo Zorana Didka, neumornega raziskovalca oblikotvornosti, kot je slikarja označil kustos razstave Goran Milovanović iz Galerije Božidar Jakac iz Kostanjevice na Krki, od blizu – v živo.

Ključna dela neumornega ustvarjalca

Sodelovanje med obema galerijama traja že leta. »Skupaj smo pripravili razstavo kiparja Janeza Boljke ob njegovi osemdesetletnici, sodelovali smo pri razstavi Monument kiparja Draga Tršarja, za prihodnje leto pripravljamo veliko pregledno razstavo Vladimirja Makuca,« medgalerijsko povezavo potrjuje Arnež. Tudi večina del na tokratni razstavi je iz depojev Galerije Božidar Jakac, nekaj jih je iz zasebnih zbirk, ena izmed slik pa je tudi iz stalne zbirke GPN. Razstavo so sicer načrtovali lani ob 110. obletnici slikarjevega rojstva in 45. obletnici njegove smrti, a so jo zaradi pandemije prestavili v letošnjo pomlad.

Goran Milovanović je razstavo zasnoval iz fonda bogate zbirke Galerije Božidar Jakac, saj ima Zoran

Didek v kostanjeviški galeriji stalno razstavo. Štiri zgodnejša dela so posodili Didkovi sorodniki, saj je nekaj zgodnjih del iz galerijske zbirke vključenih v velik mednarodni projekt Vezi: Pomen zagrebške akademije za razvoj slovenske likovne umetnosti med obema vojnoma, ki poteka istočasno v Moderni galeriji v Zagrebu kot plod mednarodnega sodelovanja Galerije Božidar Jakac in Moderne galerije Zagreb.

Na ogled je kar 98 del, slik in risb, zato lahko rečemo, da gre za veliko pregledno razstavo, na kateri so predstavljena vsa ključna Didkova ustvarjalna obdobja z najbolj značilnimi deli iz vsakega izmed njih. »Zoran Didek je bil večplasten umetnik, ki se je likovno izražal skozi slikarska dela na platnu, v nepreglednem številu kompulzivno izvedenih risb na vseh mogočih nosilcih in z vsemi mogočimi pisali, pri oblikovanju uporabnih predmetov in prostorov ter intenzivnim proučevanjem in snovanjem likovne teorije, ki jo je ves čas delovanja prenašal na mladi rod,« o slikarjevi ustvarjalni širini piše Milovanović in dodaja, da bi pri diplomantih ljubljanske Akademije za likovno umetnost iz druge polovice šestdesetih in prve polovice sedemdesetih težko našli koga, ki ne bi poudaril pomembnosti Didkove vloge pri svojem razvoju. Dolgotrajno raziskovalno in ustvarjalno delo je v praksi preverjal skozi pedagoški proces, v predvojnem času najprej na gimnazijah na Krki, v Zagrebu in Sarajevu, po vojni pa na Šoli za oblikovanje in kasneje še s študenti na Pedagoški akademiji ter nazadnje tudi na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani.

Od portretov do krajin

Razstava v Kranju poskuša z nekaj akcenti slediti kronološkemu prikazu Didkove bogate slikarske poti. Obiskovalci si lahko ogledajo Didkova dela iz časa pred drugo svetovno vojno, sprehodijo pa se tudi med umetnikovimi krajinami, portreti, tihožitji in žanrskimi figuralnimi kompozicijami.

V pritličju se srečamo z Didkovimi deli, ki bi jih lahko označili za barvni realizem, gre za obdobje od leta 1928 do začetka druge svetovne vojne. Tu je opazen

Marko Arnež ob portretih Zorana Didka iz njegovega zgodnjega obdobja / Foto: Tina Dokl

vpliv zagrebške šole, predvsem profesorjev Ljuba Babića in Vladimirja Bečića. Ko si ogledujeta olja na platnu, Marko Arnež omeni portrete njegove žene, prav tako slikarke Smiljane Ivančić, brata Josipa (arhitekta, s ka-

nadstropju galerije.

»Didkovi temeljni prvini sta črta in barva – barve v slikah, črta v risbah,« poudarja naš vodič po razstavi. V prvem nadstropju galerije so na ogled njegove risbe in skice. Znano je, da je ne-

mir in identiteto. Ves čas je iskal sintezo dolenske zelenine v nepotvorjeni krajini. V zadnjih slikah Didek v krajinah pogosto upodablja tudi Krko, ki mu v svojem zrcalnem odblesku igre svetlobe in senc služi kot horizont, ki vendarle v sebi nosi tudi metafizično podstat. Vrne se torej spet na začetek, k barvnemu realizmu in tudi k perspektivi. Na ta način v jeseni življenja išče odgovore na eksistencialna vprašanja po tistem, kar je preko, « o mojstrovih krajinah, ki si jih lahko ogledamo v tretjem nadstropju, še dodaja Goran Milovanović.

Od realizma k abstrakciji in nazaj

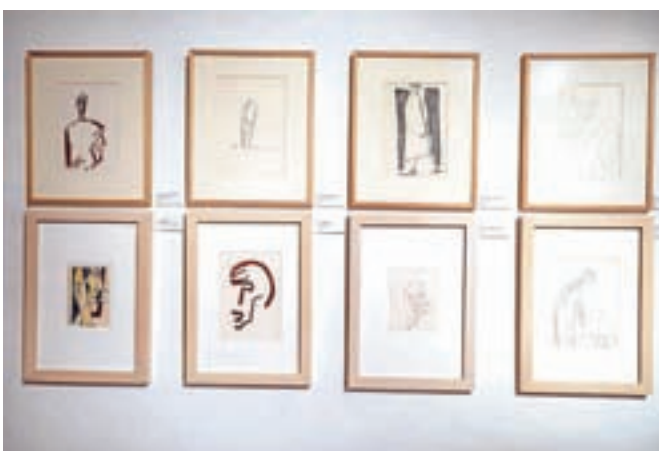
Zoran Didek je nedvomno eden pomembnejših avtorjev na slovenski likovni sceni dvajsetega stoletja; ali kot pravi Marko Arnež: »Zoran Didek je še eden tistih dobitnikov Prešernove nagrade, ki je premalo prisoten na sedanji likovni sceni – kot slikar in likovni teoretik. Kranjska razstava je didaktično navdihnjena, saj je možno videti prehod slikarstva od realizma do abstrakcije in nazaj k (barvnemu) realizmu. S številnimi risbami pa nam je omogočen vpogled v najbolj skrito intimo slikarja.« Didek je bil pomemben likovni teoretik, ukvarjal se je s podobotvornostjo in oblikotvornostjo v slikarstvu, kar je vidno tudi v njegovih abstraktnih krajinah.

Zoran Didek se je rodil leta 1910 v Ljubljani očetu Rudolfu, po rodu Čehu, ter materi Ani Stritar iz Podbočja pri Kostanjevici na Krki. Na Umetniški akademiji v Zagrebu je študiral slikarstvo pri profesorjih Jozu Kljakoviću, Maksimiljanu Vanki, Ljubu Babiću, Vladimirju Beciću in Tomislavu Krizmanu. Z odliko je diplomiral leta 1933. Ob lastnem ustvarjalnem delu je bil izvrsten likovni pedagog od srednješolskega učitelja do profesorja na akademiji. Za svoje ustvarjalno in mentorsko delo je prejel številne nagrade, leta 1975 tudi Prešernovo nagrado za življenjsko delo in razstavo v letu 1974. Umril je leta 1975 v Ljubljani.

terim je veliko sodeloval pri številnih objektih, pri hidrocentralah Medvode, Mariborski otok, tudi pri podobni letališča na Brniku ...) ter Nade Gabrijan, žene arhitekta Dušana Gabrijana, s katerim se je družil v Sarajevu v času druge svetovne vojne. Poleg portretov in žanrskih slik si tu lahko ogledamo tudi krajine, ki so ga spremljale ves čas njegovega ustvarjanja. »Prav s krajinami je sledil trendom evropske umetnosti, od realizma pa do abstrakcije. Predvsem ko je med letoma 1966 in 1974 poučeval na Akademiji za likovno umetnost, se je poigral z abstrakcijo v krajini.« Dela iz tega obdobja si lahko ogledamo v drugem

prestano risal, v šoli, doma, kjerkoli je bil. »Podobno kot France Mihelič,« dodaja Arnež; in: »Tudi to je 'posledica' obiskovanja zagrebške akademije, ki je slovela po odlični risbi. Risbe, v Kostanjevici jih hranijo skoraj tisoč, ki jih vidimo na kuvertah, listih, celo prijavnih teme: figure in pare, številne avtoportrete, in sicer od izdelanih risb do krokijev, sedmine in omizja ter internacije, ki jim je bil priča v času bivanja v Sarajevu, ko je lahko na lastne oči videl internacije Židov in Srbov.«

Kot rečeno, se razstava zaključuje z Didkovim povojnim liričnim upodabljanjem krajin. »V njej je našel zavetje,

Iz risarskega cikla Portreti / Foto: Tina Dokl

Ena njegovih zadnjih slik ima naslov Pokrajina ob Krki.

V spomin

Tvorec moderne gimnazije

Poslovil se je Valentin Pivk, dolgoletni ravnatelj Gimnazije Kranj, zaslužni Kranjčan, po srcu pa še vedno tudi Žirovec. Gimnazija je bila zanj pripravljavnica na univerzo, bodočim dijakom je govoril: »Če izberete gimnazijo, izberete osemletno šolanje.«

FRANC ROZMAN

Valentin Pivk se je rodil 1. februarja 1933 v družini šestih otrok na domačiji pri Petelinu v Žirovskem Vrhu. Določen je bil, da se izuči za čevljarja. Ker se je tako dobro učil, je po končani osnovni šoli v Žireh tam dokončal še nižjo gimnazijo. Višjo gimnazijo je obiskoval v Kranju, kjer je bil poleg šolskega dela aktiven tudi v mladinski organizaciji in dijaški skupnosti, deloval je tudi na kulturnem področju, pisal pesmi in bil eden izmed urednikov šolskega glasila Plamenica. Maturiral je leta 1953. Leta 1959 je diplomiral iz fizike na Prirodoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani. Leta 1978 je opravil še magisterij na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Na Ekonomsko-poslovni fakulteti v Mariboru je bil promoviran za višjega predavatelja.

Po diplomi je začel poučevati matematiko in fiziko, najprej na Osnovni šoli Staneta Žagarja, po odsluženem vojaškem roku je bil z dekretom poslan na novoustanovljeno gimnazijo v Škofjo Loko, kjer je deset let poučeval fiziko in matematiko. Vodil je skupine interesnih dejavnosti iz matematike, fizike in astronomije. Poleg dela v navedenih interesnih dejavnostih je uvajal dijake v samostojno študijsko strokovno delo. Njegovi dijaki so bili uspešni tako na tekmovanjih iz znanja kot na tekmovanjih v okviru gibanja Znanost mladini.

Leta 1970 je prišel učiti na Gimnazijo Kranj in po štirih letih postal njen ravnatelj. Na Gimnaziji Kranj je mag. Valentin Pivk ravnateljaval 22 let, do svoje upokojitve leta 1996, kar predstavlja enega najdaljših stažev na tej šoli. V času njegovega ravnateljavanja se je podvojilo število vpisanih dijakov, obnovila gimnazijska stavba in leta 1979 dogradil nov prizidek, kar je omogočilo sodoben enozmenny pouk z moderno učno opremo.

Lastna izkušnja je začrtala njegov pogled na gimnazijo. Šola je za dijaka privilegij, vendar tudi velika dolžnost. Zanj je bila gimnazija pripravljavnica na univerzo. Bodočim dijakom je kot ravnatelj govoril: »Če izberete gimnazijo, izberete osemletno šolanje.« Ravnateljaval

Praznovanje dvestoletnice Gimnazije Kranj, na katerem je bil mag. Valentin Pivk, drugi z leve, osrednji govornik. / Foto: arhiv Gorenjskega glasa

je v času velikih družbenih sprememb. V času njegovega ravnateljavanja je bilo leta 1980 uvedeno usmerjeno izobraževanje, leta 1990 pa pripravljen prenovljen gimnazijski program. Ker je usmerjeno izobraževanje nudilo malo programov, ki bi bili zares pripravljavnica

na univerzitetni študij, omogočalo pa ta študij skoraj vsakemu, si je mag. Valentin Pivk kot član Strokovnega sveta Izobraževalne skupnosti Slovenije med prvimi ravnatelji prizadeval za vrnitev gimnazijskega programa v slovenski šolski prostor. Na zunaj je to najbolje

pokazal, ko je na obnovljenem gimnazijskem pročelju zamenjal napis SŠPRNMU (Srednja šola pedagoške, računalniške in naravoslovno-matematične usmeritve) z Gimnazija – nekaj let pred ponovno uvedbo gimnazijskega programa. Sodeloval je pri komisiji za uvedbo mature in bil še po upokojitvi član državne maturitetne komisije.

Kot dijak in učitelj se ga spominjam kot strogega in pravičnega ravnatelja. Ker smo bili učitelji v tistih časih zelo angažirani pri uvedbi sprememb na področju šolstva in s tem tudi družbenih sprememb, smo svojemu ravnatelju nakopali kup težav in bili občasno deležni njegove »pridige«. Šele kot ravnatelj sem spoznal, da nas je moj predhodnik vedno zagovarjal pri šolskih in političnih oblasteh, v strokovnih krogih pa hvalil naše delo.

Po upokojitvi je še nekaj časa ostal dejaven v državnih komisijah, vseskozi pa je ostal močno povezan s svojo gimnazijo. Ob stoti obletnici prve mature na Gimnaziji Kranj je pripravil obsežno monografijo Gimnazija

Kranj in stoletje njenih matur. Ob dvestoti obletnici ustanovitve Gimnazije Kranj se je prvi knjigi pridružila še Gimnazija Kranj 1810–2010 (Dvesto let od začetka izobraževanja v Kranju) iz leta 2010. Mag. Valentin Pivk je s tem zapustil Gimnaziji spomenik, s katerim se lahko pohvali redkokateri član državnih maturitetne komisije.

Predan je bil pedagoškemu delu, raziskovanju in svoji gimnaziji. Za svoje delo je leta 1976 prejel odlikovanje predsednika SFRJ, red republike z bronastim vencem, leta 1985 priznanje izobraževalne skupnosti Kranj, leta 1997 nagrado Republike Slovenije na področju šolstva in leta 2000 nagrado Mestne občine Kranj.

Napisal je okoli devetdeset člankov in prispevkov na temo šolstva. V zadnjih letih se je rad vračal na vikend v Žirovskem Vrhu, spet je pesnil in se izobraževal pri svojih vnukih o sodobni tehnologiji. Občasno se je vračal na »svojo« gimnazijo. Cenil je, da je bil na šoli ob vsakem obisku toplo sprejet. Vsako leto se je udeležil noveletnega srečanja gorenjskih ravnateljev, kjer je bilo njegovo

mnenje o šolskih zadevah še vedno zelo cenjeno. Ko so kolegice ravnateljice vsakokrat pohvalile njegov videz, jim je v zadnjih letih vljudno odgovarjal: »Hvala za kompromis.« Ohranjal je vedrino.

Za vedno mi bo v spominu ostalo najino zadnje srečanje v živo. Lani avgusta, v času, ko smo se ljudje lahko prepoznavali na cesti, sem šel s postajališča pri Globusu proti Slovenskemu trgu. Na prehodu sem zagledal Zdravka (njegov vzdevek). Počakal sem, da je prišel na pločnik. Izmenjala sva nekaj novic, obrnjen sem bil proti gimnaziji in s kotičkom očesa opazoval, kako se svetlika v jutranjem soncu. Zdravko se je obrnil, pogledal stavbo in rekel: »A ni lepa, tale najina gimnazija?«

Spomnil sem se Malega princa, kako je rekel vrtnicam: »Navaden popotnik bi mislil, da ni razlike med vami in mojo vrtnico. Toda imenitnejša je kot vse skupaj, zakaj ona je tista, ki sem jo zalival, ki sem jo pokrival, ona, ki sem jo varoval pred vetrom ...«

Spominjali se ga bomo s hvaležnostjo.

Utrinek

**V tej tihi, zvezdni noči
zazrl sem se v nebo,
od koder zvezde svetle
žarijo na zemljo.**

**Ljubeče mi migljajo,
a kaj sedaj je, glej –
se svetlo je utrnila
in vse je spet kot prej.**

**Tako je v mislih mojih
trenutek živ, krasan,
kot zvezda mi izgine –
in iščem ga zaman.**

Leta 1953 je literarni krožek 1. gimnazije v Kranju izdal prvo Plamenico. Uredili so jo Valentin Pivk, Bojan Pisk in Jože Pogačnik. V šolskem glasilu Plamenica je Valentin Pivk objavil več pesmi. Ob tej priložnosti smo izbrali njegovo pesem Utrinek.

Obletnice

Zavarovali posebnosti območja

Letos mineva štirideset let od razglasitve prvega zakona o Triglavskem narodnem parku, s katerim so zavarovano območje, ki je bilo sprva omejeno na Dolino Triglavskih jezer in je merilo dva tisoč hektarov, razširili na skoraj celotne Julijske Alpe.

MATEJA RANT

Prvi mejnik pri razvoju in nastanku edinega narodnega parka v Sloveniji predstavlja predlog naravoslovca in seizmologa dr. Albina Belarja, ko je leta 1908 predlagal naravovarstveni park nad Komarčo, in to še pred ustanovitvijo narodnih parkov kjerkoli v Evropi. »Očitno so bili že takrat pri nas zanesenjaki, ki so prepoznali lepoto naših krajev in nujno, da se ta zavaruje,« je poudaril direktor Triglavskega narodnega parka (TNP) Janez Rakar in dodal, da takrat žal ni prišlo do ustanovitve parka, se je pa to zgodilo leta 1924, ko je bil z zakupno pogodbo za dvajset let razglašen Alpski varstveni park v Dolini Triglavskih jezer v obsegu 1400 hektarjev. Leta 1926 je bilo prvič uporabljeno ime Triglavski narodni park v zapisu profesorja Frana Jesenka v dnevniku Jutro. Po vojni je zaradi izteka pogodbe Alpski varstveni park prenehal obstajati, leta 1961 pa je Ljudska skupščina Slovenije sprejela odlok o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za narodni park v velikost dva tisoč hektarov pod imenom Triglavski narodni park. Dne 27. maja 1981 se je s prvim zakonom o Triglavskem narodnem parku zavarovano območje razširilo na skoraj celotne Julijske Alpe in je obsegalo skoraj 84 tisoč hektarov. Zakon je veljal vse do sprejetja novega zakona leta 2010, s katerim se je površina parka z vključitvijo naselja Kneške Ravne nad Baško grapo na Tolminskem povečala še za 174 hektarov. »Vse to kaže, da so že pred več kot sto leti prepoznali, da je to območje nekaj posebnega ter da je to treba ohranjati in zavarovati,

pa čeprav je bilo takrat obiskovalcev neprimerno manj kot danes,« je poudaril Janez Rakar.

Naravovarstvo in trajnostni razvoj

Prizadevanja za ustanovitev parka so bila tako že od samega začetka usmerjena v ohranitev izjemnih naravnih in kulturnih vrednot tega območja – varovanje rastlinskega in živalskega sveta ter značilnosti nežive narave in krajine na območju parka. »Zdaj pa je pomembno tudi spodbujanje trajnostnega razvoja, saj je Triglavski narodni park posebnost med narodnimi parki v Evropi in tudi drugod po svetu, ker v njem živijo stalni prebivalci.« Na območju parka je kar 34 naselij z okrog 2700 prebivalci. »Park ne bi bil takšen, kot je, če znotraj parka ne bi živeli ljudje in ne bi svoje dejavnosti opravljali na tradicionalen način; parku so s tem dali svojo podobo in ga zaznamovali s kulturno krajino.« Zakon o TNP je ljudem, ki živijo v parku, prinesel kar nekaj omejitev, a trudijo se pristopati senzibilno, zato iščejo kompromis med naravovarstvom in trajnostnim razvojem. »Ljudje v parku so na začetku zakon pogosto občutili kot negativen, kot množico prepovedi, ki jim otežuje življenje, dejstvo pa je, da je v zakonu tudi mnogo dobrih stvari. Med drugim je prinesel državno sofinanciranje projektov lokalnih skupnosti,« je poudaril Rakar in dodal, da so to prvič začeli uresničevati lani, ko je bilo za projekte lokalnih skupnosti na voljo milijon evrov. »Sredstva so bila skoraj v celoti porčrana,

Janez Rakar

realizacija je bila 98-odstotna.« Letos bo za to na voljo še več sredstev, kar pet milijonov evrov. »Lokalne skupnosti imajo že pripravljene projekte in skupaj si bomo prizadevali, da jih tudi letos v celoti porčrpamo.« Lani so uresničili veliko predvsem infrastrukturnih projektov. »Infrastruktura je bila in še vedno je najbolj pereča, ne smemo pa pozabiti niti na nadstandardne družbene dejavnosti, kot sta zdravstvo ali šolstvo, občine poskušamo usmeriti tudi v skupne projekte, zlasti na področju trajnostne mobilnosti.« Med pozitivne plati življenja v parku Rakar uvršča tudi to, da so območja parkov ob razmahu turizma bistveno bolj prepoznavna in posledično privlačljajo več obiskovalcev. »To je priložnost tudi za prebivalce oziroma dejavnosti, ki se odvijajo na območju parka oziroma so s parkom povezane.«

Vse to je po Rakarjevem mnenju prispevalo k temu,

da je v zadnjem obdobju manj pritiska na spremembe zakona o TNP, o čemer se je veliko govorilo predvsem tri, štiri leta nazaj. »Potem se je malce ustavilo, saj bi bilo treba najprej spremeniti krovni zakon, to je zakon o ohranjanju narave.« Vsekakor pa po njegovih besedah spremembe ne bodo lahke, saj je bil že sprejem sedanjega zakona zelo kompleksen. »Sem pa prepričan, da bo zakon v nekaterih delih treba spremeniti, saj noben zakon ni večer, sploh glede na hitre in intenzivne spremembe v družbi. Zato bo tudi zakon o TNP treba pregledati in ga času primerno dopolniti.«

Ozaveščanje obiskovalcev

Območje TNP je v zadnjih letih zaznamoval tudi množičen obisk. »Pred korono je prihajalo veliko obiskovalcev iz tujine, sploh v poletnih mesecih, a kljub temu med epidemijo obisk ni

bistveno upadel, saj so tuje obiskovalce nadomestili domači, zmanjšalo se je le število prenočitev.« Pričakovati je, da se bodo v prihodnosti turistični tokovi obnovili, in v primeru, da bo obisk domačih gostov ostal na lanski ravni, si po Rakarjevih besedah lahko predstavljamo, da bo območje parka pravo mravljišče. »Zato bo potrebno ozaveščanje obiskovalcev, da se bodo zavedali bogastva tega območja in temu prilagodili svoje vedenje.« Obenem bo treba poskrbeti za usmerjanje obiskovalcev v luči trajnostne mobilnosti. »Dejstvo je, da prav povsod ne bo mogoče priti z lastnim vozilom. Park pa kljub temu mora biti dostopen vsem, zato bo obisk treba organizirati drugače.« V tem smislu se že pripravljajo tudi na letošnjo poletno sezono. »Že lani smo opazili, da so prihajali tudi obiskovalci, ki še nikoli niso bili tukaj, zato bomo tem obiskovalcem namenili posebno pozornost, da se bodo zavedali, v kakšno območje vstopajo.« Za to bodo poskrbeli v informacijskih centrih TNP na Bledu, v Bohinju in Trenti, pomembno vlogo pri ozaveščanju obiskovalcev pa imajo tudi naravovarstveni nadzorniki. »To so naše 'potujoče' informacijske točke, pri čemer imajo daleč največ izkušenj v tem prostoru in ga najbolj poznajo, zato lahko obiskovalcem podajo najbolj konkretne informacije.« Ta čas imajo zaposlenih 18 nadzornikov na terenu, ki morajo nadzorovati območje, ki obsega štiri odstotke slovenskega ozemlja, zato si želi, da bi v prihodnosti to službo lahko še okrepili.

V naslednjih štirideset let po Rakarjevih besedah park

vstopa v dobri kondiciji, k čemur je po njegovem pričanju veliko pripomogel tudi zakon o TNP. »Obenem so zaposleni v javnem zavodu z dušo in srcem predani svojim nalogam in tudi ostali deležniki v tem prostoru v zadnjem obdobju območje TNP bistveno bolj dojemajo kot 'svoje' in kot tisto območje, ki je potrebno posebne obravnave.« Veseli ga, da očitno tudi država počasi spoznava, da park ni samo za to, da se občasno pobahamo z njim, ampak da se s tem kaže tudi razvitost države. »Govorim iz zadnje izkušnje, ko sta v enem tednu park obiskala kar dva ministra. Želim, da bi tudi ostali prisluhnili našim vabilom in jim bomo lahko predstavili, kakšne priložnosti se na tem območju ponujajo ne samo za park, ampak celotno državo, ter da ugotovimo skupni interes na posameznih področjih in doseganje ciljev iz načrta upravljanja parka še pospešimo.« Obenem se spreminja tudi razmišljanje ljudi v korist naravovarstva, kljub temu pa ne morejo ubežati pritisku kapitala. »A s pogovori in iskanjem skupnih rešitev lahko pridemo do razvoja parka in ohranjanja okolja v skupno zadovoljstvo. Če se bomo pogovarjali in delali skupaj, bo park živel bolje kot doslej,« je sklenil Rakar in dodal, da se prav omejitvam, ki jih je prinesel zakon o TNP, lahko zahvalimo, da na tem območju ni dopusten klasičen vpliv kapitala, kot so gradnje in podobno. »Če teh omejitev v zakonu ne bi bilo, bi se marsikaj dogajalo že v prvem varstvenem območju, a na srečo narave so prepovedi v zakonu zelo jasne.«

Prve ideje o ustanovitvi našega edinega narodnega parka segajo že več kot sto let v preteklost. / Foto: Gorazd Kavčič

Zavarovano območje je sprva obsegalo le Dolino Triglavskih jezer, danes pa obsega skoraj celotne Julijske Alpe. / Foto: Aleš Zdešar, arhiv javnega zavoda TNP

30 let R Slovenije

Večstrankarske volitve v Trziču

JANA BABŠEK

Slovenskim demokratičnim in osamosvojitvenim procesom se je ves čas aktivno pridruževal tudi Trzič. Po decembru 1989, ko je slovenska skupščina postavila pravne temelje in uzakonila politične stranke, so se že v januarju začele ustanovljati prve izpostave strank v Trziču.

Gorenjski glas je poročal, da je februarja 1990 Trzič imel »slovensko demokratsko zvezo, kmečko zvezo, stranko obrtnikov in stranko zelenih, v ustanavljanju pa je bila krščansko demokratska stranka«. Stranke so že bile povezane v Demos. Potrebno pa so prostore in finančna sredstva, zato so naslovile na občinsko skupščino zahtevo, ki je bila odobrena, tako je Demos dobil svojo pisarno s telefonom v prostorih bivših SIS-ov na Bračičevi 4 in deset tisoč dinarjev za prve stroške.

Poleg novih strank so bile prisotne stranke nekdanjega režima, ki so se prilagajale toku sprememb. Slovenska komunistična stranka je ime dopolnila v SKS – stranka demokratične prenovе, nekdanja stranka ZSMS se je preimenovala v ZSMS – liberalna stranka (iz nje je kasneje izšla stranka LDS), nekdanja stranka SZDL se je preimenovala v Socialistično zvezo Slovenije.

Vse stranke so se nemudoma začele pripravljati na

Demos po zmagi v Trziču leta 1990 / Foto: Mirko Kunšič

prve večstrankarske volitve. Osmega aprila so bile predvidene volitve v takrat še tridomno skupščino Socialistične republike Slovenije, ki je skupaj štela kar 240 delegatov. Istočasno so potekale volitve za predsednika in člane predsedstva. Volivci so izbirali osemdeset članov takratnega družbenopolitičnega zbora in osemdeset delegatov zbora občin; 12. aprila so bile še volitve osemdeset delegatov zbora združenega dela. V drugem krogu 22. aprila so volivci izbrali še predsednika predsedstva in preostale delegate zbora občin, ki so bili voljeni po večinskem volilnem sistemu.

Do volitev se je v trziški občini izoblikovalo šest kandidatnih list, katerih nosilci so bili:

1. Peter Smuk za združeno opozicijo Demos, ki je združevala stranke, ki so nastopile s skupnim programom: SOPS (Peter Smuk), SDZ (Pavel Pazlar), KD (Jana Primožič), SKZ (Miro Bajd), SDZS (Peter Škrjanc).
2. Frančišek Meglic za ZSMS – liberalno stranko
3. Niko Ahačič za Državljanško listo zelenih
4. Ivan Kapel za ZKS – stranko demokratične prenovе
5. Janez Jazbec za Socialistično zvezo Slovenije in
6. Slavko Kukič za Zvezo za ohranitev enakopravnosti občanov.

V programu je Demos zahteval, da mesta odločanja v trziški politiki, gospodarstvu in drugod zapustijo vsi, ki so jih doslej zasedali po partijskih

merilih. Zamenjajo naj jih ustrezni strokovnjaki. Spodbujati so želeli razvoj zasebne obrti in malih podjetij, ki bodo omogočala nova delovna mesta. Posebno pozornost so namenili trgu brez omejitev. Zvišati so želeli strokovno kadrovsko zasedbo. Kmetijsko politiko naj vodijo nacionalno, gospodarsko in ekološko usmerjeni cilji. Pozivali so k reševanju krivic, ki jih je socializem zagrešil nad kmeti. Zahtevali so sodobno urejeno infrastrukturo v krajevnih skupnostih, vodne vire v občini. Z omogočanjem zasebnega zdravstva so želeli zagotoviti kakovost zdravstvenih storitev. Zahtevali so pravico do ustanavljanja zasebnih, lahko tudi cerkvenih šol in vrtcev. Zavzemali so se za hiter razvoj perspektivnega turizma.

Zeleni Trziča

Odlučili so se za samostojen nastop na volitvah. Zavzeli so se aktivni skrbi za okolje. Zavzemali so se za izselitev industrijskih obratov iz ožjega mestnega jedra, zahtevali nadzor nad čistilnimi napravami, ureditev mestnega jedra, izgradnjo obvoznice, odpravo vseh divjih smetišč in dokončno ureditev centralnega odlagališča smeti. Zahtevali so odpravo erozijskih žarišč, kot so kamnolomi, gradnje gozdnih cest in podobno. Zavzemali so se za ohranitev kmetijskih zemljišč, podpirali prestrukturiranje industrije v čistejšo.

Trziška stranka – ZKS demokratične prenovе

Trziška industrija naj se postopno preoblikuje z upoštevanjem inovativnosti, znanja. S preoblikovanjem starih in odpiranjem novih delovnih mest bo omogočena zaposlitev strokovnjakov in trziški mladini. Kmetijska zemljišča naj bi bila trajno zaščiteni. Popravljen naj bi bile krivice, ki so bile storjene kmetom. Trzič mora dobiti večje število turističnih postelj. Stori-li bodo vse, da bo v Trziču zaživel podjetništvo. Modernizirali bodo ceste, v Trziču bodo pripeljali plin. Poseben poudarek bo dan izobrazbi in zaposlovanju mladih.

Rezultati volitev

V trziški občini je imelo volilno pravico 11.119 ljudi. Volilo jih je 9726 volivcev ali 87,1 odstotka.

Predsedniški kandidati so v prvem krogu dobili naslednje število glasov: dr. Marko Demšar 1069 glasov (11,3 odstotka), dr. Jože Pučnik 2410 glasov (25,4 odstotka), Milan Kučan 3414 glasov (36 odstotkov) in Ivan Kramberger 2580 glasov (27,2 odstotka). V drugem krogu je v Trziču izvoljeni predsednik Milan Kučan, dobil 54,2 odstotka glasov.

Za zbor občin so dobili trziški kandidati naslednje število glasov: Ivan Kapel 1553 (17,1 odstotka), dr. Tone Pretnar 2202 (24,2 odstotka) Tone Kramarič 2650 (29,1 odstotka), Frančišek Meglic 1860 (20,5 odstotka) in Marija Laitinger 830 (9,1 odstotka). Absolutne večine ni dobil nihče, v drugem krogu je bil v republiški skupščini izbran Tone Kramarič.

V trziški občini je dobil Demos v družbenopolitičnem zboru šest mandatov, ZKS – Stranka demokratične prenovе, Zeleni Trziča, ZSMS – liberalna stranka, Socialistična zveza in Zveza za ohranitev enakopravnosti občanov pa po dva.

Predsednik skupščine Občine Trzič je postal Peter Smuk, predsednik izvršnega sveta skupščine Občine Trzič pa Frančišek Meglič.

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Jožef Škarja in njegovo »poštno kraljestvo«

PETER COLNAR

Iz starih zapisov o rojstvih Kranjčanov je znano samo to, da se je Jožef (Josip) Škarja (Skarja) rodil januarja 1792 in leta 1861 umrl v Kranju. Razvidno je tudi, da pri njem ni šlo za nepomembnega prebivalca. Bil je namreč cesarsko-kraljevi poštar pa tudi mestni sodnik in v letih od 1822 do 1833 vodja zemljiške knjige. Advokat dr. France Prešeren je 14. maja 1848 naslovil na deželni prezidij spomenico za notranjega ministra na Dunaju, ki jo je podpisalo okoli osemdeset kranjskih meščanov. Šlo je za nasprotovanje vselitvenemu dovoljenju v sicer Škarjevo stanovanje nad pošto, ki jo je pozidal. Že tedaj je imel denar svojo moč, pri Škarji pa naj bi še največ obveljalo, da je bil poročen s Kancijanilo, hčerko takrat enega

najbogatejših Slovencev Blaža Terpinca.

Škarjevo življenje veliko pove o tedanjih razmerah v Kranju. Leta 1809 je od Emanuela Mayerja prevzel kranjsko poštno postajo. Leta 1818 je na dražbi kupil po požaru leta 1811 razpadajoči nekdanji kapucinski samostan na vrhu Jelenovega klanca in ga prezidal v poštno poslopje, ki je imelo poleg hiše tudi dva hleva in pristavo za pošto, kasneje imenovano Stara pošta. Leta 1844 je ponudil poštno poslopje v nekdanjem kapucinskem samostanu za nove prostore deželnoknežjega okrajnega urada, ker se je sam nameraval preseliti v hišo svarka Fidelisa Terpinca. Škarja je imel prek Terpinca odlične zveze z odločujočimi krogi v Ljubljani. Gubernij iz

Ljubljane je maja 1848 dovolil, da se okrajni urad preseli v poštno poslopje v Kokerško predmestje. Škarja je sklenil najemno pogodbo za dvajset let in dobil še tisoč goldinarjev predujma za preureditev poštne poslopja v pritličju za davkarstvo in sodno pisarno, v prvem nadstropju pa za politično upravno pisarno in komisarijevo (njegovo) stanovanje.

V Kranju je bila tedaj ena od sedmih gorenjskih poštne postaj (Podpeč, Št. Ožbolt, Kranj, Trzič, Otok pri Podvinu, Jesenice in Podkoren). Skozi mesto je peljala komercialna poštna cesta, ki je povezovala Ljubljano s Celovcem in Beljakom.

Mestno predstojništvo in poštar sta bila sicer nenehno v sporu. V sejemskih dneh se je kranjski poštar pritoževal,

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Škofji Loki se je 10. 5. 1873 rodil učitelj Adolf Sadar. Obiskoval je ljudsko šolo v Škofji Loki, gimnazijo v Kranju, gimnazijo v Ljubljani in učiteljske v Ljubljani. Ukvarjal se je predvsem z vzgojo zane-marjene mladine.
- V Škofji loki se je 10. 5. 1892 rodil v družini gostilničarjev, ki jo je vodila njegova mati, slikar in likovni pedagog Janez Potočnik - Januš. Slikarstvo je študiral v Beogradu.
- V Preski pri Medvodah se je 12. 5. 1897 rodil muzealec, letalec, fotograf, lutkar in izdelovalec maket Janko Vertin. Med prvo svetovno vojno je bil najprej topniški opazovalec pred cerkvijo na Sveti gori, leta 1917 pa je postal pilot lovec ter izvidnik na soški fronti.

da ima težave pri poštnih vožnjah skozi mesto v času tedenskih sejmov, verjetno po klancu pod mestom. Mestne oblasti pa so hotele, da država vzdržuje ceste v mestu, ker jih uporablja pošta. Naslednik Jožefa Škarje Ignac

Škarja je moral na zahtevo višje poštne uprave v Ljubljani leta 1847 prestaviti pošto iz predmestja v mesto. Po letu 1867 je zato imela kranjska pošta nekaj časa prostore na kraju, kjer sedaj stoji hotel Evropa.

Pohota v okviru sorodstva

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

V prejšnjem prispevku smo končali pri naštevanju zločinov krvskrunskega očeta, ki ga je sodišče spoznalo za krivega.

Na vse izjave žrtev in prič je obtoženi dejal, da so lažne in da so si vse izmislile ter krivo prisegle le, ker na svete tri kralje ni dovolil, da bi zaklali domačega petelina.

Sodišče ga je spoznalo za krivega posilstva, krvskrunstva in poskusa zvodništva lastnih hčera. Olajševalno zanj je bilo, da do takrat še ni bil nikdar sodno kaznovan (čeprav je bil v preiskavah in se ga je vse balo!) ter da je bila njegova vzgoja zelo zanemarjena.

Zagovornik je obtoženega priporočil v milost sodišča, ker da je iz njegove napačne predstave o veri, ki jo je izkazal na sodišču, razvidno, da je morala biti njegova vzgoja res zelo zanemarjena.

Ker nobeden od njegovih otrok ni utrpel škode na telesu (!), mu je šla po § 126 težka ječa od pet do deset let. Sodišče je sledilo zahtevi tožilca in ga obsodilo na šest let težke ječe. Gerčar se je pritožil, a ga je najvišji sodni in kasacijski dvor zavrnil. Kazen je začel prestajati 3. decembra 1854. Po zapisih je bil zdravega, močnega telesa, zloben, trdovraten, lokav, poleg tega pa dobre pameti. Brati ni znal. Poboljšanja oblasti od njega ni pričakovala. Zapisali so, da on za družino pomeni propad tako v premoženjskem kot v moralnem smislu in da bi ga bilo po prestani kazni vsekakor dobro vtakniti v prisilno delavnico. Vendar nazadnje to ni bilo potrebno, saj je umrl že med prestajanjem kazni, in sicer 27. aprila 1858.

Veliko domačih posteljnih skrivnosti in bridkosti so poznali tudi župniki, že po službeni dolžnosti. Seveda pa so bile zaradi spovedne molčečnosti težave z dokazovanjem na sodiščih. Tak je bil očitno primer iz leta 1860, ko sta bila krvskrunstva osumljena Luka Juhant iz Podboršta

in njegova hči Margareta. Lukova pastorka Mina je na sodišču zapriseženo izjavila, da sta očim in njegova rodna hči Margareta pred pričami priznala nečistovanje in da je Margareta priznala, da je noseča z očetom. Tudi pisna izjava župnika iz Komende je pričala, da mu je Luka priznal, da je decembra 1859 meseno občeval s hčerjo, vendar ne popolno – zaradi njene visoke nosečnosti. To naj bi župniku potrdila tudi Margareta.

Vendar sta osumljenca na sodišču obtožbo zanikala in tudi župnik ni hotel pričati. Ker se ni bilo nadejati rezultatov, je državni pravdnik preiskavo opustil.

Niso pa se »plazili« samo očetje po hčerkah, ampak tudi bratje po sestrah. Naslednji primer je prav dickensovski. Dogajal se je v mestu, v Ljubljani. Prvega decembra 1840 je na deželnem sodišču potekalo zaslišanje Ane Sark, ki je prijavila brata in skrbnika Franca, da je nečistoval z njo in z mlajšo sestro Terezijo. Oče Franc jim je umrl 8. marca 1833, mati Frančiška pa 25. septembra 1837. Imela sta čevljarstvo v hiši št. 230 v Židovski ulici in prodajalno na Čevljarskem mostu, vse skupaj vredno 4539 gld 40 kr. Poleg omenjenih treh otrok sta imela še štiri sinove.

Vaš razgled

Tudi ulice gorenjskih mest je dosegla 'flota' s kamerami opremljenih avtomobilov znanega ameriškega tehnološkega velikana. Podrobni Googlovi panoramski posnetki ulic in kulturnih znamenitosti pa že tvorijo daleč najbolj uporabljan sistem zemljevidov in navigacije na svetu, obenem pa sprožajo polemike glede varovanja zasebnosti. Tisti, ki vas to ne moti, pa lahko tokrat 'stricu Applu' na naših cestah pomahate vse do oktobra. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Zadnje leto dni je minilo v znamenju različnih – mnogokrat tudi dokaj neumestnih – omejitev in prepovedi, kar lepo simbolizira prometni znak, postavljen na nenavadnem kraju. Kljub vsemu ostaja tolažba, da prepoved velja zgolj za vozila – teh za sprehod ali tek v naravi, ki jo prebujajo pomladni žarki, ne potrebujemo. S. L. / Foto: Tina Dokl

Gorenjski priimki

Zupan, politični priimek, 1. del

TINO MAMIĆ

Slovenski narod je zelo politično nadarjen. Čeprav je slovenska sodobna državnost stara dobrih sto, neodvisnost pa trideset let, bi lahko zaradi izjemno visokega števila »političnih« priimkov sklepali, da imamo Slovenci politiko v genih. Kar 3116 Zupanov, 4618 Zupančičev, 2044 Zupancev, 147 Županov in 41 Župančičev nosi namreč poklicni priimek, ki je nastal iz poklica župana. Jezikoslovec dr. Marko Snoj, avtor Slovenskega etimološkega slovarja, pa tem, za preprosto uho logičnim izpeljavam dodaja še priimek: Špan, Županec, Zupanec, Županič. Bržkone ima isti izvor tudi priimek Suban.

Priimek Zupan je nalestviici najpogostejših slovenskih

priimkov na visokem 17. mestu. Na gornjem Gorenjskem, v gorenjski statistični regiji, pa je absolutni prvak. Zupan je najpogostejši priimek v tej regiji, saj jih tu živi 1275, več kot tretjina vseh slovenskih Zupanov. Gre z enega najstarejših slovenskih priimkov, ki ga je dr. Pavle Merku našel v Trstu že v 14. stoletju, ko drugod po Slovenskem priimkov sploh še ni bilo. Merku pomen besede razlaga drugače, saj trdi, da je beseda zupan pomenila kmeta.

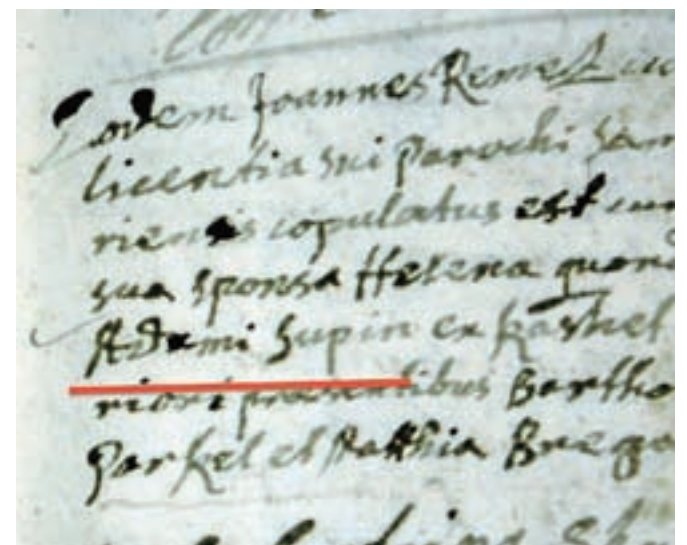
Zaradi izjemne razširjenosti priimkovnih različic bi bilo možno tudi, da so v eni vasi priimek Zupan dobili otroci župana, v drugem mestu pa otroci priseljenca z vasi, kmeta. Ne smemo pa izključiti možnosti, da so zaradi hudomušnosti, ki je

velikokrat kumovala nastanku določenega priimka, priimek Župan dali vaškemu posebnežu, ki se je, denimo, ob dobri kapljici razgovoril, kaj bi bilo treba v vasi spremeniti.

Ne smemo pa mešati juhe in župe, čeprav v narečju rečemo obema enako. Tekoča »župa« izhaja iz stare nemške besede Suppe za juho. Zupan torej nikakor ne pomeni kakega Jušnika ali Juhca.

Beseda župan je starslovenska. Nastala je iz župe, osnovne upravne enote v srednjeveški Karantaniji. Iz te besede je nastala kasneje tudi cerkvena enota, župa ali župnija. Na čelu župe je bil župan, na čelo župnijskega mesta pa župnik. Tako kot danes. No, ja, karantanski župan pomeni nekaj drugega kot ljubljanski ... Razširjene

rodbine so se združevale v zadrage, te pa v župe. Vodil jih je župan. Več žup je tvorilo plemensko županijo, na čelu katere je bil veliki župan ali knez. Prvi slovenski knezi Borut, Hotimir in drugi so bili veliki župani, ki so bili hkrati tudi sodniki, svečniki in vojskovodje. To je opisal zgodovinar dr. Josip Gruden. Po izgubi slovenske samostojnosti so župane imenovali tudi dekani, ki pa so bili podrejeni oskrbnikom. Župani so razsojali pod vaško lipo ali pred cerkvijo, z nasveti so jim pomagali zapriseženi možje, ki jih je bilo pet, sedem ali 12. Še vedno so nekateri župani bili voljeni, drugi pa imenovani s strani gosposke. Plačilo za to častno službo je bila županica, zemljišče, katerega dobiček je šel županu.

V poročni knjigi leta 1653 je zabeležen Adam Zupan iz Kašlja. Zanimiv je še en priimek, ki ga danes ni več: Parkelj. Knjiga je v Nadškofijskem arhivu Ljubljana (P 1650–1670 Ljubljana Sv. Peter, zv. 2, str. 47).

Župan je ena najstarejših kadarkoli omenjenih slovenskih besed. Znameniti slovenski zgodovinar Milko Kos je v zapisu iz leta 777 našel slovenskega župana, zapisanega kot Physso v bližini avstrijskega Linza. Besedilo je latinsko, izraz župan pa slovenski,

zapisan kot jopan. To je bil predstojnik slovenskega okraja (decania). Slovenci so takrat kljub bavarski nadoblasti imeli še vedno svojo samoupravo. Več o tem najdemo v Kosovi knjigi Gradivo za zgodovino Slovencev.

(Se nadaljuje)

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki Gorenjskega glasa, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: 040 514 975.

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
 Ves teden boste nasmejani in dobre volje, saj se vam bo končno izpolnila želja. Vedno ne moremo vplivati na izide, tokrat pa ste bili sami tisti, ki ste si ustvarili najboljše, kar lahko. Pričakovane novice bodo pozitivne.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
 Čakajo vas sama lepa presenečenja. Osebni praznik bo tokrat še bolj slikovit in zanimiv. V delovnem okolju boste malce popustili, a se k sreči ne bo nikjer poznalo. Na daljši rok pa se pripravite na spremembe, ki jih sicer že čakate.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
 Po dolgem času boste končno zadihali in se prepustili pozitivnemu vzdušju. Ker ne boste čutili nobenih pritiskov, boste lažje razmišljali in s tem prišli do dobrih idej. Seveda ne boste dolgo čakali, ampak se boste podali v nove zmage.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
 Na področju financ vam zadnje čase ne gre dobro od rok in naredili vse boste, da se vam situacija izboljša. Novice o dodatnem delu bodo zanimive in priložnost ne bo šla mimo vas. Le glejte, da si ne naložite več, kot lahko nese-te in zdržite.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
 V krogu domačih vas čakajo lepi in sončni trenutki in tudi vi sami boste poskrbeli za dobro počutje. Spoznanje, da se najlepše stvari skrivajo v najmanjših paketkih, je tisto, ki zagotavlja kakovost. Zaradi denarja se ne boste preveč obremenjevali.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
 Naložili ste si veliko dela. S tem sicer ni nič narobe, a lahko se zgodi, da vam zmanjka časa za vse, kar ste nameravali storiti. Pomoč se ne bo ponudila sama od sebe. Recite in presenečeni boste nad odzivom. V slogi je moč.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**
 Poskrbeli boste, da priložnosti ne bodo šle mimo vas. Na čustvenem področju si boste vzeli malo več časa in uživali v malih, a pomembnih stvareh. Tudi krajši dopust je izvedljiv. V poslovnem svetu pa si boste ustvarili umirjeno okolje.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
 Poti, krajše ali daljše, ki ste jih večkrat morali preložiti, bodo sedaj končno prišle na vrsto. Hiteli boste z opraki in obveznostmi, ki jih ni malo. Na koncu vam bo vse uspelo. Če ste razmišljali o večjem nakupu, je sedaj ravno pravi čas.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
 Pred vami je kar nekaj nalog, ki jih lahko opravite le sami. Naredili si boste načrt in šli korak za korakom. Nikar ne hitite, da ne spregledate česa, kar je pomembno. Dokler projekta ne zaključite, se ne boste ukvarjali z drugimi stvarmi.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
 Sami sebe boste presenetili, ko se boste odločili, da malo izprežete in s tem pridobite novih moči in energije. Bodo dnevi, ko boste uživali v samotni, in bodo dnevi, ko boste iskali bližino drugih ljudi. V obeh primerih bo odlično.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
 Nekateri vas bodo razočarali in drugi presenečali. Na koncu se vedno vse izravna. Tisti, ki vas vedno znova razočarajo, niso vredni vašega časa. Ljudje, ki jim je mar in so do vas takšni, kot ste vi do njih, si zaslužijo biti prijatelji.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
 Svet se vrti in vi se boste vrteli z njim. Enkrat zelo hitro in drugič bolj počasi. Vsak dan se vam bo dogajalo kaj novega. Ste človek akcije in vam nikoli ni dolgčas. V ljubezni se vam pripravlja nekaj lepega in zelo boste veseli.

TA JE DOBRA

Zakonske igrice

»Pred nekaj dnevi sva se z ženo igrala zdravnik.«
 »In kako je bilo?«
 »Najprej sem dve uri čakal pred vrati, ko me je končno spustila v sobo, pa mi je določila termin čez dva meseca.«
 »Ajej, in kaj si potem naredil?«
 »Šel sem po denarnico in vprašal, ali me lahko vzame privat.«

Lukec in oče nogometaš

Konec šolskega leta Lukec pride domov s podelitve sprečeval.
 »Ati, ti si nogometaš, pa me boš zagotovo razumel.«
 »O čem govoriš, sine?« vpraša oče.
 Luka pa: »Še za eno leto sem podaljšal pogodbo s petim razredom.«

Spremembe v brivnici

Ernest je odprl brivski salon v prvem nadstropju svoje hiše. Po nekaj mesecih se je odločil salon preseliti v pritličje, saj so se stranke pritoževale, ker se je bilo treba vzpenjati po stopnicah.
 Ko je uredil salon, je na vrata obesil obvestilo:
 »Prej sem bril zgoraj, od danes naprej pa samo še spodaj.«

Sodobna Rdeča kapica

Rdeča kapica gre skozi gozd na obisk k babici. V najtemnejšem delu gozda sreča strašnega volka. Ta jo vpraša:
 »Kam pa kam, Rdeča kapica?«
 »K babici grem na obisk.«
 »Mi lahko daš njen naslov?« naprej sprašuje volk.
 »Seveda lahko. Njen naslov je: www.babica.si,« odgovori deklica.

LAŽJI SUDOKU

5	2				7	6	
9		1		4		8	3
		8	2	3			
6	3		7	9		5	
			6	8			
	1		4	5		9	2
			1	2	5		
7	4			9	3		1
	9	2				7	6

Rešitev:

9	7	1	8	2	6	5	3
1	2	9	6	8	7	4	5
8	3	2	4	1	9	7	6
2	8	9	5	7	1	3	4
4	6	1	3	9	8	5	2
8	1	9	2	7	4	6	3
5	9	6	7	2	3	8	1
1	2	9	5	7	4	3	6
9	7	1	8	2	6	5	3

TEŽJI SUDOKU

2	7		5				8
				9			2
		4		2	6	5	
	3	2					5
		1		7		8	
5						2	4
		8	1	6		7	
1			9				
9				7		2	6

Rešitev:

9	7	1	8	2	6	5	3
1	2	9	6	8	7	4	5
8	3	2	4	1	9	7	6
2	8	9	5	7	1	3	4
4	6	1	3	9	8	5	2
8	1	9	2	7	4	6	3
5	9	6	7	2	3	8	1
1	2	9	5	7	4	3	6
9	7	1	8	2	6	5	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Odkrijte svobodo
Osupljivi SUV modeli v posebni ponudbi

Prihranek do **3.000 EUR***

Bon staro za novo **500 EUR**

Emisije CO₂: 225–37 g/km. Kombinirana poraba goriva: 8,1–4,2 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. *Prihranek vključuje popust na vozilo, ki se razlikuje glede na model vozila in BONUS v obliki znižanja maloprodajne cene vozila v vrednosti do 1000 EUR z DDV do katerega je leasingojemalec upravičen v primeru sklenitve pogodbe o finančnem leasingu / kreditu / operativnem leasingu pri družbi Porsche Leasing SLO d.o.o. firma za leasing, Ljubljana in zavarovanju vozila preko zavarovalnega zastopnika družbe Porsche Zavarovalno Zastopništvo d.o.o. (permanently zavarovanje avtomobilskega kaska pri zavarovalnici Porsche Versicherungs AG, podružnica v Sloveniji ter permanentno obvezno avtomobilsko zavarovanje pri Zavarovalnici Sava d.d.) pod pogoji akcije VWBON_2021. Več na www.porscheleasing.si. Ponudba velja do vključno 30.6.2021. Slike so simbolne.

AH VRTAČ

Šuceva ulica 28, 4000 Kranj | T: 04/2700 269 | www.avtohisavrtac.si

SESTAVIL: F. KALAN	PRISTAŠ CARIZMA	SOSEDA IRACANKE	OPOJNA PIJACA IZ GROZDJA	JADRANSKI OTOK	LUKA TURK	DRŽAVNA PRAVNICA	REŽISER KUROSAWA	ZMES. KI JO VDIHAVAMO	REKA V ŠVICI, AAR	PREJEMEK ZA ŠTART NA TEKMI	ČRTOMIR IGLIC	MESTO NA OBALI	SPOROČILO PO TELE- PRINTERJU	BESEDA NA KONCU MOLITVE	GORENJSKI GLAS	TOČKA PRI KOŠARKI	DEDALOV SIN ČLAN DIPLO- MACIJE	23	PEVEC FERFOLJA	MODEL VOZILA FORD	
OBLIKA ORGANIZI- RANJA OB NARAVNIH NESRECAH	25																				
NAZOR ARISTO- KRATOV				20								9									
SL. PISEC (GVIDO)					PAPEŠKA KRONA		15										1		MESTO V ROMUNJI	OTOČJE PRI NOVI GVINEJI	
INOSLAV			11	AM. REŽISER (ALAN) BANKOVEC ZA STO ENOT				13			BIATLONKA REPINC					VRSTA POSTRVI					
SIMON KREČIČ				PLAVALKA ISAKOVIC					SLOVENSKI ALPINIST (T. C.)												VISOKA DRUŽBA
PREUDAR- NEŽ						4	MORSKA RIBA														
BATIK CEREALIJ MOSES PARKER RIGAS	VRTNA SOLATNA RASTLINA	ODLOG PLAČILA										7	TELOVADEC ŠTUKELJ	MOŠKI PEVSKI GLAS	26						
NAJLEPŠI DEL ROŽE				22		NAMEN										16					
TROPSKI KUŠČAR							ZGORNJA OKONČINA														
EMIL TAHIROVIČ						8				GODRNJAV ČLOVEK				14							
POSADKA, EKIPA									21	JEZERO V RUSIJI											
GRŠKI JUNAK	3						EROTIKA, SPOLNOST							6							
SL. ALPSKI SMUČAR (MARTIN)						18															
ENA OD ELEKTROD			19							5	FENI- ČANSKA BOGINJA LJUBEZNI										

1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW GOLF
2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila T-CROSS
3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 28. maja 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

Otroke spodbujajo h gibanju

Na Osnovni šoli Predoslje so se pridružili projektu Trajnostna mobilnost v vrtcih in osnovnih šolah, saj so želeli spremeniti potovalne navade, otroke pa želijo spodbujati h gibanju.

VILMA STANOVNIK

Predoslje – »S projektom Trajnostna mobilnost v vrtcih in osnovnih šolah smo želeli spremeniti potovalne navade in posledično prispevati k zmanjšanju motoriziranega prometa v okolici vrtca in šole ter zmanjšati okoljsko obremenitev, spodbujati gibanje otrok in s tem krepiti njihovo zdravje. Zastavili smo si cilj, da bomo povečali prihode otrok v šolo na trajnostni način,« pojasnjuje koordinatorica projekta Anja Jurančič in dodaja, da so v tednu od 19. do 23. aprila v okviru projekta z nekaterimi razredi izvajali različne dejavnosti. Izpolnjevali so dnevnik prihodov v šolo na trajnostni način, ogledali so si poučne kratke filme in risanke na temo trajnostne mobilnosti in prometa, v šolski okolici so iskali in poimenovali prometne znake. »Ogledali smo si še nevarnejše odseke šolske poti ter ponovili, kako in kje se

Skozi igro, pogovore in ogleda so na osnovni šoli v Predosljih otroke spodbujali k okolju prijaznim potovalnim načinom. / Foto: arhiv šole

pravilno prečka cesta. Razmišljali smo, kako lahko naravi pomagamo s tem, da prihajamo v šolo na trajnostni način. Svoja razmišljanja smo izrazili z risbo. Igrali smo se družabno igro s kartami Gremo peš! s kokoško Rozi. S starejšimi učenci smo ugotavljali,

kolikšen strošek je za družino uporaba osebnega avtomobila,« pojasnjuje Jurančičeva.

Učitelji so starše seznanili s projektom ter jih spodbudili, da so sodelovali tudi oni. »Ugotavljamo, da so se starši aktivno odzvali in predvsem mlajše učence cel

teden spremljali v šolo peš, s skirojem ali kolesom,« še pravi Anja Jurančič in dodaja, da bodo še naprej spodbujali prihode v šolo na trajnostni način, kar pomeni peš, s skirojem, rolerji ..., in ozaveščali učence o pomenu trajnostne mobilnosti.

Glasbena šola Škofja Loka vabi k vpisu

Škofja Loka – Glasbena šola Škofja Loka z oddelki v Železnikih, Gorenji vasi - Poljanah in Žireh vabi k vpisu novih učencev za šolsko leto 2021/22. Spletne prijave k sprejemnemu preizkusu za različne inštrumente, petje in balet zbirajo do vključno 18. maja. Najmlajše, ki že kažejo željo po glasbenem ali plesnem ustvarjanju, pa vabijo, da se vključijo v skupine predšolske glasbene vzgoje (otroci, stari pet let), glasbene pripravnice (šest let), baletnih uric (pet let) in plesne pripravnice (od šest do osem let). Sprejemni preizkus ni potreben, vpis je možen do zapolnitve prostih mest. Na šolski spletni strani si lahko ogledate navdihujočo Pravljico o glasbeni skrinjici, predstavljivi film Glasbene šole Škofja Loka, ki so ga učenci in učitelji ustvarili v sodelovanju s produkcijsko ekipo Karata filma.

PROSIMO, DARUJTE KRVI!

Redni križ Slovenije – OZ Kranj vas vabijo vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

**V PROSTORIH GASILSKO REŠEVALNE SLUŽBE
KRANJ**

V ČETRTEK, 20. 5. 2021 od 7. do 13. ure

PROSIMO, POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII
051/ 389 270 ali 051/ 671 147 ali 030/ 716 796

Prosimo vas, da se v čim večjem številu udeležite krvodajalske akcije in hkrati upoštevate dogovorjeno urno prihode. Hkrati se vam zahvaljujemo za vašo udeležbo in upoštevanje preventivnih ukrepov.

www.daruj-kri.si

30 let

tvoji
najljubši HIT!

**RADIO
KRANJ**

97.3

radio-kranj.si

Naročna Radijska Kranj d.o.o., Bežigravska 6, 1000 Kranj

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure!
Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

TURISTIČNI BONI – UGODNO – ŠMARJEŠKE: 23.–28.5., 28. 5.–2. 6.; **DOLENJSKE TOPLICE:** 13. 6.–18. 6.; **MORJE: DALMACIJA – DUGI OTOK:** 2.–9. 7., 5.–12. 7., 9.–14. 7., 12.–22. 7., 14.–24. 7., 22.–30. 7., 30. 7.–6. 8., 14.–18. 8., 18. 8.–26. 8., 26. 8.–3. 9.; **LASTOVO:** 19.–27. 6., 27. 6.–4. 7., 7.–14. 8., 11.–19. 9.; **OREBIČ:** 22. 6.–29. 6., 2. 9.–9. 9. **SPREJEMAMO PRIJAVE. www.rozmanbus.si**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

IZLET**Na Apnišče**

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na pohodniški izlet na Apnišče, in sicer v četrtek, 20. maja. Zbor z osebnimi avtomobili bo na parkirišču banke Lon ob 9. uri. Hoje po gozdnih poteh bo dve uri in pol do tri ure, potrebna je primerna obutev in pa pohodne palice.

Šenčurski kolesarji vabijo na izlete

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi člane na redna tedenska kolesarska srečanja ob petkih dopoldan. Kolesarji upoštevajo cestnoprometne predpise in omejitvene ukrepe zaradi epidemije. Poti so lažje, dosegljive vsem, namen kolesarjenja je druženje. Vabijo tudi tiste, ki zaradi omejitve uporabljajo električna kolesa in potrebujejo druženje. Kolesariti se bo začelo prihodnji petek, 21. maja, ob 9. uri. Zbor je vedno pred Gasilskim domom v Šenčurju, kjer se dogovorite o trasi, ki ne presega dolžine dvajset kilometrov in vse-

buje postanek na počivališču. Po željah so ture tudi daljše. Dodatne informacije lahko dobite pri Viktorju Pravstu, tel. 031 512 421.

Grad Wartenberg na Šmarjetni gori

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur organizira v četrtek, 20. maja, pohod do razvalin gradu Wartenberg na Šmarjetni gori. Skupne zmerne hoje bo do tri ure. Informacije in obvezne prijave zbira do srede, 19. maja, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Na Lubnik

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi svoje člane na planinarjenje v torek, 18. maja, na Lubnik iz vasi Gabrovo. Zbirno mesto bo pred AMD Cerklje ob 7. uri. V primeru slabega vremena bo izlet prestavljen na četrtek v istem tednu. Pohodniki bodo upoštevali ukrepe NIJZ.

RAZSTAVE**Razstava ročnih del**

Šenčur – Medobčinsko društvo invalidov Kranj obvešča, da bo v Muzeju Občine Šenčur od 18. maja do 6. junija na ogled razstava ročnih del članov društva. Muzej bo za ogled odprt v torek in petek med 17. in 19. uro in v nedeljo med 10. in 12. uro. Na razstavi bodo predstavljeni: pletenine, kvačkani izdelki, vizitke, izdelki, narejeni s t. i. quilling tehniko, servietno tehniko, leseni izdelki, slike, t. i. puzzle in šiviljski izdelki.

Pogled od zgoraj 2020

Radovljica – V torek, 18. maja, bo ob 17. uri v Galeriji Šivčeva hiša vodenje po razstavi Pogled od zgoraj 2020 z 28. mednarodnega likovnega simpozija Slovenija odprta za umetnost. Po razstavi bo vodila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn. Prireditev bo potekala v skladu z navodili NIJZ za preprečevanje širjenja okužb. Ker je število mest omejeno, so obvezne predhodne najave na mro@mro.si.

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE**STANOVANJA****KUPIM**

STANOVANJE v Škofji Loki ali drugje na Gorenjskem, tel.: 068/949-644

ODDAM

UGODNO oddam del 3-sobnega stanovanja ob Povšetovi v Ljubljani, tel.: 01/54-23-674, 040/414-740

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

POSESTI**PRODAM**

PARCELA, nezazidljiva, Tenetiše, 2.356 m², del na ravnini, parkirišče, potok, 15.000 EUR, tel.: 040/163-302

ZAZIDLJIVO parcelo pri Podnartu, 615 m², ravna, sončna lega, tel.: 031/330-530

POSLOVNI PROSTORI**ODDAM**

PISARNE, Koroška cesta, Kranj, tel.: 041/361-100

LOKA NEPREMIČNINE d.o.o., Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00 e-mail: info@loka-nepremicnine.si

MOTORNA VOZILA**AVTOMOBILI****PRODAM**

R Trafic 2.4D, let. 1996, 78.000 km, glavni servis, brez rje, primeren za avtomobil, 3.200 EUR, tel.: 031/374-706

VW Golf IV SDI, letnik 2003, registriran do marca 2022, tel.: 031/776-596

VOLVO V40, letnik 2013, 210.000 km, cena 9.000 EUR, tel.: 041/429-430

DRUGA VOZILA**PRODAM**

AVTOMOBILSKO prikolico za traktor, močna, s povišanjem, izvlečni drog, Bešter, tel.: 04/58-01-024, 041/507-724

MOTORNA KOLESA**PRODAM**

TOMOS avtomatik, registriran, dobro ohranjen, tel.: 041/316-617

KARAMBOLIRANA VOZILA**KUPIM**

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtomobila po celi Sloveniji, Grega Meze, s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675

STROJI IN ORODJA**PRODAM**

MEŠALEC za beton, rabljen, tel.: 031/583-269

STROJ za rahljanje volne itd., brezhiben, z motorjem, primeren za tapetnike in ovčjerejce, tel.: 041/320-581

STROJNO ločno žago, avstrijska, stara 40 let, teža 400 kg, cena 450 EUR, tel.: 070/701-962

GRADBENI MATERIAL**KURIVO****PRODAM**

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019

SUHA bukova in mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235

STANOVANJSKA OPREMA**OGREVANJE, HLAJENJE****PRODAM**

ZELO ugodno prodam peč za centralno kurjavo Stadler, nerabljena, 35 kko, tel.: 04/23-32-013, 031/203-998

VRTNA OPREMA**PRODAM**

MASIVNO vrtno garnituro iz macesna, klopi z naslonjalom, 2 m, cena 420 EUR, tel.: 04/25-51-601, 040/747-801

ŠPORT, REKREACIJA**PRODAM**

DEKLIŠKO rdeče kolo, 24 col, 18 prestav, cena 30 EUR, tel.: 031/422-531

FANTOVSKO kolo Douglas, do 12 let, nove gume, cena 30 EUR, tel.: 031/798-107

TREKING kolo Wheeler, 21 prestav, cena 120 EUR, tel.: 041/333-524

HOBII**KUPIM**

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, čelade, uniforme, tel.: 051/740-430

ODLIKOVANJA, značke, kovance, srebrnino, slike, luči, zastave in drugo, tel.: 068/173-293

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936

LOTO

Rezultati 38. kroga – 12. maj 2021

2, 7, 10, 12, 25, 29, 34

in 8

Loto PLUS:

4, 12, 22, 23, 25, 27, 37

in 21

Lotko: **519903**

Sklad 39. kroga za

Sedmico: **2.800.000 EUR**

Sklad 39. kroga za PLUS:

170.000 EUR

Sklad 39. kroga za Lotka:

1.500.000 EUR

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom VAŠ PRIJATELJ VSAK TOREK IN PETEK V NABIRALNIKU, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 26. aprila 2021, so: **Marta Lavtar** iz Železnikov, ki prejme 1. nagrado (darilno kartico želja v vrednosti 15 EUR), **Slavi Ažman** iz Kranja in **Matjaž Klemenc** iz Radovljice, ki prejmeta 2. nagrado in 3. nagrado (knjigo Zdravje in jaz – Prijatelj). Nagrajencem čestitamo!

Novo življenje

Pomlad je čas prebujanja in novih začetkov, ko tudi živali poskrbijo za svoj zarod. Skotijo ali izvalijo se drobni mladički in nekatere imamo ljudje priložnost opazovati. Če imate tudi vi doma zarod mladičev, muckov, kužkov ali kakšnih drugih živali ali če opazujete ptičke, čmrle, veverice ..., kako gnezdi v naravi, svoja opažanja zapišite in nam zgodnico o novem življenju pošljite za objavo. Zgodbi lahko dodate tudi fotografijo in vse skupaj pošljite na e-poštni naslov koticek@g-glas.si ali po običajni pošti na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

V zameno boste dobili **krpo iz mikrovlakn**, da boste za svojimi živalci lahko pobrisali kakšno lužico. Vabljeni k sodelovanju!

Nagrada igra je namenjena naročnikom in bralcem Gorenjskega glasa in bo potekala od 4. do 28. maja 2021. Prispevki bodo objavljeni v Koticu za naročnike in bodo podpisani z vašim imenom in krajem bivanja.

Gorenjski Glas
www.gorenjski-glas.si

DRUŠTVO ZA POMOČ ŽENSKAM IN OTROKOM ŽRTVAM NASILJA VARNA HIŠA GORENJSKE, SLOVENSKE TRG 1, KRANJ

ZMOREŠ, MOČNEJŠA SI, KOT SI MISLIŠ!

Varna hiša Gorenjske

Varna hiša Gorenjske nudi podporo, pomoč, pogovor in varno zatočišče ženskam in otrokom, žrtvam nasilja.

NE ODLAŠAJ IN POKLIČI: 051/200083
Od ponedeljka do četrta od 8:00 do 18:00
in ob petkih od 7:00 do 13:00

PROGRAM OMOGOČAJO:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- 18 gorenjskih občin
- Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS
- donatorji

ALPETOUR

Potovalna agencija

Brda v času češenj 6. 6., 1 dan od 44,00 EUR	Prekmurje, gostoljubno in očarljivo 12. 6., 1 dan od 67,00 EUR
Bizeljsko in Kostanjevica na Krki 29. 5., 25. 9., 1 dan od 53,00 EUR	Logarska dolina 19. 6., 3. 10., 1 dan od 49,00 EUR
Cvetoča sivka na Krasu 27. 6., 1 dan od 57,00 EUR	Hrastovlje in obala 5. 6., 1 dan od 48,00 EUR
Livigno, Bormio in prelaz Stelvio 25. 6., 3 dni od 299,00 EUR	Mont Blanc, veličastni vrh Evrope 19. 6., 28. 8., 3 dni od 279,00 EUR
Tirolska; lepote Ötztal in Kitzbühelskih Alp 9. 7., 3 dni od 265,00 EUR	Švica; vožnja z vlakom Bernina Express 25. 6., 3. 9., 3 dni od 264,00 EUR

Kranj: 04/20 13 222, Šk. Loka: 04/51 70 305, Radovljica: 04/53 20 445, Jesenice: 04/58 09 755, Domžale: 01/72 20 016

Vsa ponudba na www.alpetour.si

Part of Arriva – a company

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, razprodaja, Križev pot, 14 postaj, stara cena 75.000 EUR, nova cena 19.500 EUR, tel.: 040/567-544 21001115

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

UGODNO: maline, robide, ki dvakrat obrodijo, rože trajnice, potonike, tel.: 031/228-235 21001223

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

KOSILNICO BCS 127, tel.: 041/544-164 21001177

MLEKOVOD Alfa laval na 2 enoti in kupim ČB bikca, starega 10 dni, tel.: 040/813-710 21001220

MOLZNI stroj, tel.: 040/898-520 21001169

NAKLADALKO Sip 17 in sedež za traktor IMT ali podobni, tel.: 041/397-063 21001189

ODLIČNO ohranjen traktor Antonio Carraro Tigrone 4000, 30 KM, 290 del. ur, letnik 2013, prvi lastnik, tel.: 041/387-810 21001196

PRIKOLICO RM 10.5 T, kiper prikolico Tehnostroj 3 T, samonakladalno prikolico Europa in mulčar, tel.: 041/547-994 21001217

TRAKTOR IMT 539, letnik 1981, cena po dogovoru, tel.: 040/206-167 21001200

TRAKTORSKO kosilnico Kubota G18, letnik 2002, diesel, 13,4 KW, 3051 ur, tel.: 031/607-872 21001176

VRTAVKASTO brano Rabewerk 3 m in kiper prikolico 4 x 2 m ter trosilec 4 tone, tel.: 031/316-548 21001214

KUPIM

GOZDARSKO prikolico Veimer ali Palms, dvocevno, tel.: 031/316-548 21001213

TRAKTOR Same, Zetor ali drug, 50 KM, s kabino, dobro ohranjen, tel.: 041/229-159 21001218

TRAKTOR, kosilnico in kiper prikolico, lahko v okvari, tel.: 031/500-933 21001109

PRIDELKI

PRODAM

FIŽOL sivček in kupim smrekovo hlo-dovino, tel.: 040/241-182, Helena 21001203

JEDILNI in krmni krompir ter koruzo in ječmen, tel.: 040/355-865 21001182

VINO cviček, možna dostava, tel.: 031/206-874, Tone 21001198

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave pred nesnostjo in KG piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113 21001102

BIKCA cikaste pasme, starega 10 mesecev, vujen paše, tel.: 04/59-49-227, 041/928-845 21001195

BIKCA cika, star 5 mesecev, telico cika, stara 17 mesecev, in telico LS, staro 7 mesecev, tel.: 041/211-602 21001224

ČB ekološko telico, jalovo, težko 450 kg, tel.: 04/57-69-220, 040/345-275 21001125

ČEBELJE družine na AŽ satih, tel.: 031/330-422 21001193

JARKICE – rjave kokoši v začetku nesnosti, lastna vzreja. Dostavljamo po Gorenjski. Kmetija Šraj, Robert Šraj, Čadramska vas 19, Poljčane, tel.: 031/751-675 21001166

PRAŠIČE, težke od 40 do 120 kg, mesni tip, možnost izbire moškega spola in dostava, tel.: 041/455-732 21001096

RJAVE jarkice in bele piščance za dopitanje. Stanonik, Log 9, Šk. Loka, tel.: 04/51-85-580, 041/694-285 21001216

TELICO simentalko v 8. mesecu bre-josti, tel.: 040/878-848 21001199

TELICO simentalko, brejo 6 mesecev, pašno, tel.: 041/358-030 21001211

TELIČKO simentalko, staro 10 dni, tel.: 031/568-144 21001202

TELIČKO LS/LIM, staro 14 dni, tel.: 051/336-288 21001204

VOLA, starega 16 mesecev in telico simentalko, staro 14 dni, tel.: 041/536-878 21001175

ZAJJCE za pleme ali zakol, tel.: 031/828-594 21001179

ZAJJCE za zakol ali nadaljnjo rejo, tel.: 051/205-800 21001221

KUPIM
MLADO kravo ali telico s teličkom, mesne pasme, vajeno paše, tel.: 040/626-252 21001155

MLADO kravo s teletom ali brejo in prodam okroglo silažne bale, tel.: 01/72-38-262 21001190

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A. d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 21001101

Podjetje KIA NASMEH o.o.o., Laze 18b, 4000 Kranj, s 30 letnim obratovanjem redno zaposli (m/ž) AVTOMEHANIKA kontakt: Jože Potrebuješ 031/732-521

OSTALO

PRODAM

OKROGLE, mokre in suhe bale in suhe smrekove deske, 24 mm, tel.: 031/372-504 21001205

SENO v kockah, kvalitetno, brez umetnih gnojil, možna dostava, Žirovnica, tel.: 041/527-983 21001207

SUHE in silažne bale, možna menjava za bikce, tel.: 031/316-548 21001212

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

PRODAJALEC/KA (M/Ž) – V podjetju KAMM, d.o.o., Poslovna cona A19, 4209 Senčur, zaposlimo osebo za delo v maloprodajni trgovini (m/ž). Prijave sprejemamo po e-pošti: tanja@kamm.si 21001171

REDNO zaposlimo voznika C-kategorije, za dostavo po Sloveniji, izkušnje zaželeno. Marco's, d.o.o., Zg. Bitnje 245, Žabnica, tel.: 041/633-195 21001173

STORITVE

NUDIM

SEŃILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 21001100

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj, izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 21001103

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 21000737

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 21001097

KRVAVA ZARJA
Doživeto pričevanje o medvojnem in povojnem komunističnem nasilju na Škofjeloškem
Poučna biografija klene in bistrice 88-letne Škofjeločanke, ki je doživela medvojno in povojno komunistično nasilje. Njeno sporočilo je, da se bomo le z resnico osvobodili boleče preteklosti in se kot narod ozrli v lepšo prihodnost.
138 strani, mehka vezava
Avtorica Meri Božovičar
13 EUR * Poštšina
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.
Gorenjski Glas

TESNJENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšanje hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 041/759-088 21001098

MOTORNO kosilnico za travo M 474 sd meč, delujoča, cena 40 EUR, tel.: 031/419-305 21001185

PLASTIČNO cisterno za olje, 2.000 litrov, tel.: 031/554-353 21001184

POKONČNI baterijski sesalec, stare slike in akumulatorski vrtnik, tel.: 040/705-145 21001225

THULE strešni prtljažnik za kolo in podarim 2 ženski kolesi, tel.: 031/261-940 21001210

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Kuhajmo s siri
S pomočjo knjige bomo že pri nakupu sirov bolj dovzetni za nove vrste, okuse in ideje za njihovo uporabo. Razloži nam tudi osnovne pojme o vrsti sirov (albuminska skuta, rikota, mehki sir ...).
146 strani, mere: 14 x 20 cm, spiralna vezava
10 EUR * Poštšina
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštšina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.
Gorenjski Glas

ZAHVALA
Zapel je zvon tebi v slovo ...
Poln bolečin ostaja spomin,
ostaja praznina, molk in tišina.
V 94. letu starosti nas je zapustila naša draga mama
TILKA PERNUŠ
iz Leš
Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče ter spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se gospodu župniku iz Kovorja za lepo opravljen pogreb, pevcem za lepo petje in pogrebni službi Akris.Vsem imenovanim in neimenovanim se še enkrat iskreno zahvaljujemo.
Žalujoci: sinovi Mirko, Marjan in Milan z družinami

ZAHVALA
V 92. letu starosti je prenehalo biti plemenito srce naše drage mami, stare mame, prababice in tašče
ANGELE MILAČ
roj. Volčič, p. d. Prestorjeve Angele iz Zgornjih Bitenj
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in bivšim sodelavcem za izrečena sožalja, darovane maše, cvetje in sveče. Najlepša hvala gospodu župniku Bojanu Likarju, pogrebni službi Komunale Kranj, pevcem in trobentaču za lepo opravljen pogrebni obred. Posebno se zahvaljujemo tudi opernima pevcema Marku in Dejanu za lepo petje pri pogrebni maši. Ohranimo našo mamo v lepem spominu, vedno bo ostala z nami.
Žalujoci vsi njeni

ZAHVALA
Življenje se konča,
kot se začne potovanje:
s slovesom in z upanjem
na ponovno snidenje.
V 87. letu starosti se je od nas poslovil
ANTON PINTAR
z Dolenje Dobrave
Ob boleči izgubi moža, očeta, dedka in pradedka, brata in strica hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče, darove za svete maše ter sosedom, ki ste ga pospremili k večnemu počitku. Hvala gospodu župniku Gregorju Luštreku za lepo opravljen pogreb in sveto mašo. Prav tako zahvala patronažni službi in zdravnikom dr. Nadji Šubic in dr. Marku Možini za zdravljenje ter vse nasvete in skrb ob njegovem odhodu. Hvala pogrebni službi Hipnos.
Žalujoci: žena Anica ter hčerki Mirjana in Ani z družinama Dolenja Dobrava, 2. maja 2021

Z ragljo in bičem nad ptice

Pred dnevi se je potniško letalo zaradi trka s ptico moralo vrniti na brniško letališče. Takšna »bližnja srečanja« sicer niso vsakdanji dogodek, a tudi nič nenavadnega, pojasnjujejo v Fraportu Slovenija.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornji Brnik – Airbus A320, potniško letalo hrvaške družbe Trade Air, ki je minulo nedeljo z brniškega letališča poletelo proti Madeiri, je po vzletu trčilo s ptico, zaradi česar se je moralo vrniti na vzletno-pristajalno stezo, okoli 130 dopustnikov pa je po menjavi letala na destinacijo varno prispelo z enourno zamudo.

Kot nam je pojasnila vodja korporativnega komuniciranja pri upravljavcu brniškega letališča Fraportu Slovenija, takšni trki s pticami niso vsakdanji dogodek, a na letališčih, ki ležijo na območjih, kjer so prisotne živali, tudi nič neobičajnega. Po podatkih Fraporta so leta 2016 na deset tisoč letalskih operacij zaznali 12,8 trkov ptic z letali, v naslednjih dveh letih se je število spustilo na manj kot osem, leta 2019 se je povzpelo na 16,5, lani pa na 18,5. Porast v lanskem letu pripisujejo ugodnim vremenskim razmeram in dejstvu, da so bile ptice zaradi zmanjšanja prometa, ki je bilo posledica ukrepov zaradi epidemije, bolj »sproščene« oziroma manj plašne.

Lani so na deset tisoč premikov letal zaznali dobrih osemnajst trkov s pticami. / Foto: Gorazd Kavčič

Ker je brniško letališče umeščeno na območje med polja, travnike in gozd, je tudi živali oziroma ptic temu primerno precej. Za varovanje letal pred pticami imajo v Fraportu uvedene pasivne in aktivne ukrepe. Med pasivne štejejo predvsem tiste, ki obsegajo upravljanje oziroma urejanje habitatov na letališču in okoli njega. Gre za kompleksno področje, v Fraportu pa nanj lahko vplivajo le v obsegu območja znotraj letališke ograje. V sklopu tega redno pregledujejo

vzletno-pristajalno stezo, na območju letališča ni dovoljeno gojiti poljščin, ki bi privlačile ptice, travo pa kosijo na ustrezno višino.

Ker to ne zadošča, uporabljajo tudi aktivne ukrepe. »Pri odvrčanju ptic morajo biti sodelavci vztrajni

pa je čutiti v času selitev, spomladi in jeseni, ko je več tudi trkov,« še pojasnjuje Zorčeva. Poleg drugih razlogov je prisotnost ptic odvisna tudi od razpoložljivosti hrane v okolici letališča. Zato se na Fraportu trudijo, da je te čim manj,

Kanja, siva vrana, navadna postovka, škorec in kmečka lastovka so najpogostejše vrste ptic na brniškem letališču. Preganjajo jih tudi s pomočjo zvokov raglje in pokov biča.

in inovativni s kombiniranjem različnih tehnik, saj se jih po določenem času tudi navadijo. Najbolj razširjena metoda za odganjanje je uporaba pirotehničnih sredstev in aerolaserja, tem pa dodajamo bioakustične zvoke in glasne zvoke nekaterih sredstev, npr. raglje in biča. Naše delovanje v smeri varovanja pred trki s pticami poteka predvsem v smeri učinkovitih ter ekološko sprejemljivih metod odvrčanja ptic z območja letališča. Ptice so sicer na letališču prisotne celo leto, povečano prisotnost

po potrebi izvajajo tudi deratizacijo.

Poleg preostalih nalog je za pregon ptic in drugih živali z območja letališča zadolžen nadzornik manevrskih površin. Teh je med Fraportovimi zaposlenimi šest. Število pregonov ptic se precej razlikuje glede na mesec, leta 2019 so jih na primer v avgustu izvedli več kot tisoč, decembra pa denimo manj kot tristo. Pred leti so sodelovali tudi s sokolarjem. Sokoli lahko namreč učinkovito odganjajo ptice, a te metode na Brniku trenutno ne uporabljajo več.

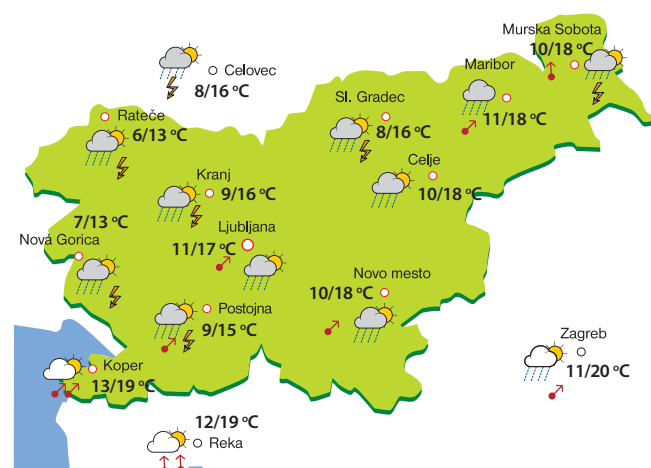

Ptice z območja letališča preganjajo na različne načine.

vremenska napoved

Danes bo spremenljivo do pretežno oblačno, dopoldne se bodo začele pojavljati plohe, popoldne je možna tudi kakšna nevihta. Jutri in v nedeljo se bo nadaljevalo nestalno vreme s krajevnimi padavinami, vmes bodo posamezne nevihte, ki bodo pogostejše v nedeljo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

Donacija za specializirane terapevtske obravnave

MATEJA RANT

Kranj – V okviru programa Varuh zdravja so pri Vzajemni namenili donacijo Zavodu Žan za specializirane terapevtske obravnave. Bon v višini 1500 evrov je direktor kranjske poslovne enote Vzajemne Matjaž Fajfar strokovni vodji Zavoda Žan Andreji Pirc predal v novi poslovalnici Varuha zdravja v nakupovalnem središču Supernova Qlandia Kranj. V Zavodu Žan namreč poleg osebne asistencije svojim uporabnikom, njihovim svojcem in asistentom nudijo tudi strokovno podporo, zato bodo denar porabili za specializirane terapevtske obravnave, kot so

fizioterapija, hipoterapija ter delovna in logopedska terapija, ki so bile zaradi ukrepov za zavezitev širjenja bolezni covid-19 v času epidemije močno okrnjene. Matjaž Fajfar je ob predaji donacijskega bona izrazil veselje, da lahko v imenu Varuha zdravja prek Zavoda Žan pomaga invalidnim osebam, ki so namesto vključitve v zavod izbrale aktivno, neodvisno življenje v domačem okolju. Andreja Pirc se je razveselila podarjenih sredstev, saj po njenih besedah strokovnjaki ugotovljajo, da je večina njihovih uporabnikov vidno nazadovala, zato bodo tudi z omejenjo pomočjo poskrbeli, da posledice epidemije ne bodo še hujše.

GLASOV JEŽ

Klagenfurt ali Celovec

Zgornji Brnik – Našo bralko je nedavno zbudil reklamni pano na gorenjski avtocesti, ki te dni vabi po nakupih k našim severnim sosedom. Avstrijski trgovec z gradbenim in vrtnim materialom voznike namreč usmerja v Klagenfurt namesto v Celovec, kot mestu ob Vrbskem jezeru, ki je tudi kulturno središče naših zamejskih rojakov, pravimo Slovenci. Al' prav se piše Klagenfurt ali Celovec, v tem primeru torej ni vprašanje, saj je Slovenski pravopis jasen – Celovec je uveljavljeno slovensko ime kot denimo tudi Trst, Beljak, Dunaj ... Vprašanje torej je, ali bo nesrečni pano morda kakšnega potencialnega kupca celo odvrnil od obiska mesta, ki je sicer v nekaterih drugih časih med slovenskimi potrošniki veljal za pravo nakupovalno Meko. Ali bolje: ali ga bodo vozniki v »gneči« reklamnih tabel in panojev ob slovenskih cestah sploh opazili ...

